

Bruksela, 17 lipca 2025 r.
(OR. en)

11765/25

Międzyinstytucjonalny numer
referencyjny:
2025/0543 (COD)

RECH 331	CLIMA 282
COMPET 758	AGRI 360
IND 283	TRANS 313
MI 557	SAN 470
EDUC 329	BIOTECH 3
TELECOM 251	CADREFIN 109
ENER 379	CODEC 1046
ENV 721	IA 91

WNIOSEK

Od: Sekretarz generalna Komisji Europejskiej (podpisała dyrektor Martine DEPREZ)

Data otrzymania: 16 lipca 2025 r.

Do: Thérèse BLANCHET, sekretarz generalna Rady Unii Europejskiej

---

Nr dok. Kom.: COM(2025) 543 final

Dotyczy: Wniosek
ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY
ustanawiające program ramowy w zakresie badań naukowych
i innowacji „Horyzont Europa” na lata 2028–2034 oraz zasady
uczestnictwa i upowszechniania obowiązujące w tym programie
oraz uchylające rozporządzenie (UE) 2021/695

Delegacje otrzymują w załączeniu dokument COM(2025) 543 final.

Zał.: COM(2025) 543 final

Bruksela, dnia 16.7.2025 r.
COM(2025) 543 final

2025/0543 (COD)

Wniosek

ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

ustanawiające program ramowy w zakresie badań naukowych i innowacji „Horyzont Europa” na lata 2028–2034 oraz zasady uczestnictwa i upowszechniania obowiązujące w tym programie oraz uchylające rozporządzenie (UE) 2021/695

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

{SEC(2025) 555 final} - {SWD(2025) 555 final} - {SWD(2025) 556 final}

UZASADNIENIE

1. KONTEKST WNIOSKU

• Przyczyny i cele

W niniejszym wniosku ustanawia się dziesiąty program ramowy w zakresie badań naukowych i innowacji „Horyzont Europa”, kluczowy instrument służący realizacji ambicji politycznych określonych we wniosku Komisji dotyczącym kolejnego długoterminowego budżetu UE (2028–2034) oraz priorytetów politycznych na lata 2024–2029, o których mowa w wytycznych przewodniczącej Ursuli von der Leyen – Wybór Europy.

Opierając się na jednej z najsilniejszych marek Europy i największym programie badań naukowych i innowacji na świecie – „Horyzont Europa”, niniejszy wniosek przewiduje umieszczenie badań naukowych i innowacji w centrum strategii gospodarczej i inwestycyjnej Unii. Wniosek ten jest ukierunkowany na prostotę i elastyczność, umożliwiając szybsze i bardziej strategiczne wydatkowanie środków UE dzięki jaśniejszym przepisom i bardziej przejrzystym procedurom dla wnioskodawców i zainteresowanych stron.

UE znajduje się na rozdrożu. Zmiana klimatu, przewrót technologiczny, zmieniające się warunki geopolityczne i tendencje demograficzne głęboko zmieniają nasze społeczeństwo i gospodarkę. Aby Europa pozostała konkurencyjna, odporna i zjednoczona, musi priorytetowo traktować badania naukowe i innowacje. Tylko inwestując w naukę, wzmacniając pozycję naszych obywateli i przedsiębiorców oraz współpracując, możemy budować bardziej zrównoważoną, bezpieczną i konkurencyjną Europę dla wszystkich.

Konieczność tę podkreślono w raporcie Dragiego na temat przyszłości europejskiej konkurencyjności, w którym innowacje uznano za kluczowy element zdolności Europy do odzyskania wzrostu produktywności. Potrzebę zwiększenia przez UE starań na rzecz innowacji w celu wzmocnienia konkurencyjności, zrównoważonego rozwoju i bezpieczeństwa zaakcentowano również w raporcie Letty o przyszłości jednolitego rynku oraz w sprawozdaniu grupy ekspertów Komisji ds. oceny śródkresowej programu „Horyzont Europa”.

Europa musi zwiększyć swoje inwestycje w innowacje oraz przezwyciężyć bariery występujące w procesie przejścia od innowacji do komercjalizacji. Wsparcie sektora publicznego na rzecz badań naukowych i innowacji musi również uwzględniać niedociągnięcia europejskiego ekosystemu badań naukowych i innowacji oraz osiągnięcia w dziedzinie innowacji zarówno na szczeblu krajowym, jak i unijnym.

W związku z powyższym w niniejszym wniosku przedstawiono uproszczony i skoncentrowany na nowych priorytetach program „Horyzont Europa”, którego celem jest wzmocnienie bazy naukowej i technologicznej UE, zwiększenie obiegu i wykorzystania wiedzy, technologii i innowacji oraz wykorzystanie unijnych instrumentów finansowania na potrzeby zapewnienia maksymalnej wartości dodanej w celu wywarcia efektu katalitycznego na dalsze inwestycje publiczne i prywatne w państwach członkowskich.

W szczególności program „Horyzont Europa” ma na celu:

- propagowanie podstawowych wartości, jakimi są wolność i otwartość nauki;
- zwiększenie doskonałej bazy wiedzy w Europie poprzez skupienie się na unijnej wartości dodanej;
- poprawę przebiegu karier naukowych i przyciągnięcie najlepszych naukowców w Europie i poza nią, zgodnie z podejściem „Wybierz Europę”;

- mobilizowanie inwestycji publicznych i prywatnych w całym łańcuchu badań naukowych i innowacji – od badań podstawowych po komercjalizację rynkową;
- przyczynianie się do zwiększenia inwestycji w innowacje, w szczególności poprzez wspieranie innowacji w całej Europie i zwiększanie spójności między unijnymi systemami finansowania a inwestycjami państw członkowskich;
- wykorzystanie potencjału budżetu UE w celu zmniejszenia ryzyka i zapewnienia większych możliwości inwestycyjnych. Ukierunkowanie inwestycji na priorytety strategiczne UE, w tym jednolity rynek, czystą transformację, dekarbonizację, obieg zamknięty, cyfryzację, bezpieczeństwo, odporność i spójność społeczną;
- poprawę dostępu do finansowania UE dzięki szybszym, zorientowanym na użytkownika, uproszczonym i zharmonizowanym procedurom w celu zwiększenia uczestnictwa i przyspieszenia osiągnięcia rezultatów.

Zgodnie z zaleceniami zawartymi w raporcie Dragiego program „Horyzont Europa” będzie miał na celu:

- ukierunkowanie zasobów na priorytety strategiczne przy zachowaniu oddolnego charakteru badań naukowych;
- zwiększenie potencjału partnerstw publiczno-prywatnych dzięki uproszczonemu krajobrazowi;
- zwiększenie wsparcia na rzecz innowacji przełomowych;
- uproszczenie dostępu beneficjentów do programu.

Program „Horyzont Europa” składa się z:

- rozporządzenia ustanawiającego program ramowy w zakresie badań naukowych i innowacji zatytułowany „Horyzont Europa” na lata 2028–2034 (zgodnie z art. 182 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej – „TFUE”);
- programu szczegółowego służącego realizacji programu „Horyzont Europa” (zgodnie z art. 182 ust. 3 TFUE);
- powiązanej oceny skutków (w odniesieniu do Europejskiego Funduszu Konkurencyjności) i oceny skutków finansowych.

Program „Horyzont Europa” będzie ściśle powiązany z rozporządzeniem ustanawiającym Europejski Fundusz Konkurencyjności (EFK), aby zapewnić płynne przejście od badań podstawowych, przez badania stosowane, po przedsiębiorstwa typu start-up i przedsiębiorstwa scale-up, w ramach jednolitego zbioru przepisów, który ma również zastosowanie do programu „Horyzont Europa”. Program może wspierać działania związane z podwójnym zastosowaniem.

Proponuje się ustanowienie programu szczegółowego w zakresie badań nad obronnością na mocy rozporządzenia ustanawiającego Europejski Fundusz Konkurencyjności na lata 2028–2034.

Uzupełnieniem powyższych wniosków będzie jednolity akt ustanawiający wspólne przedsięwzięcia, co zapewni zharmonizowane przepisy.

W niniejszym wniosku jako datę rozpoczęcia stosowania aktów ustawodawczych wskazano dzień 1 stycznia 2028 r.

- **Spójność z przepisami obowiązującymi w tej dziedzinie polityki**

Program „Horyzont Europa” jest spójny z obowiązującymi politykami Unii Europejskiej oraz z założeniami **uproszczonego, bardziej ukierunkowanego i skuteczniejszego budżetu**.

Program ramowy w zakresie badań naukowych i innowacji jest spójny z **Kompasem konkurencyjności dla UE**, przyjętym przez Komisję w styczniu 2025 r., który zawiera plan działania na rzecz pobudzania konkurencyjności przy wykorzystaniu sztandarowych środków w ramach trzech wymogów transformacyjnych: zwiększenie inwestycji w innowacje; wspólny plan działania na rzecz dekarbonizacji i konkurencyjności oraz zmniejszenie nadmiernych zależności i zwiększenie bezpieczeństwa.

Program „Horyzont Europa” wraz z Europejskim Funduszem Konkurencyjności służą wzmocnieniu konkurencyjności, odporności, zrównoważonego rozwoju, wiodącej pozycji technologicznej oraz spójności społecznej. Stanowią one **znaczące uproszczenie** zarówno pod względem liczby programów o zbieżnych celach, jak i w zakresie uproszczenia wdrażania: ograniczenie biurokracji i sprawozdawczości, zwiększenie zaufania, lepsze egzekwowanie przepisów oraz szybsze wydawanie pozwoleń. Jednocześnie proponowana struktura programu zapewni przewidywalność i ciągłość realizacji priorytetów w zakresie finansowania, przy zachowaniu niezbędnej **sprawności i elastyczności**, aby umożliwić Unii reagowanie na pojawiające się lub nieprzewidziane priorytety.

Kluczowa rola badań naukowych i innowacji w zwiększaniu konkurencyjności sprawia, że publiczne wsparcie na rzecz badań naukowych i innowacji ma większe znaczenie niż kiedykolwiek wcześniej, w szczególności na szczeblu Unii, gdzie jego wartość dodana jest niezaprzeczalna. Ogólnounijna współpraca ma kluczowe znaczenie dla sprostania globalnym wyzwaniom, zwłaszcza społecznym i środowiskowym. Wniosek jest w pełni zgodny z programem Komisji w zakresie badań naukowych i innowacji oraz zapewnia zachęty dla państw członkowskich, sektora non-profit i sektora prywatnego do zwiększenia inwestycji i podejmowania **wspólnych wysiłków na rzecz osiągnięcia celu, jakim jest inwestowanie 3 % unijnego PKB** w badania naukowe i rozwój.

Program będzie wspierał realizację celów polityki Unii, takich jak Pakt dla czystego przemysłu, Plan działania na rzecz kontynentu sztucznej inteligencji, Plan działania na rzecz przystępnej cenowo energii, Plan działania dla europejskiego przemysłu motoryzacyjnego, Unijna strategia na rzecz przedsiębiorstw typu start-up i scale-up, strategia na rzecz europejskich nauk biologicznych, a także inne odpowiednie inicjatywy „Wybierz Europę”.

- **Spójność z innymi politykami Unii**

Wniosek jest w pełni spójny z politykami Unii. Zgodnie z priorytetami Komisji niniejszy wniosek przewiduje umieszczenie **badania naukowych i innowacji w centrum gospodarki**. **Zapewnia on zdolność inwestycyjną** mającą na celu wspieranie powstawania nowych pomysłów oraz ich przekształcania w nowe innowacje, które służą obywatelom Europy i nie tylko.

Badania naukowe i innowacje mają kluczowe znaczenie dla pomyślnej realizacji priorytetów Unii w obszarach takich jak zdrowie, technologie cyfrowe, czysta transformacja przemysłowa, gospodarka o obiegu zamkniętym, integracyjne i demokratyczne społeczeństwa, bioróżnorodność i zasoby naturalne, energia, mobilność, środowisko, żywność, dekarbonizacja, gotowość, przestrzeń kosmiczna i bezpieczeństwo. Badania naukowe i innowacje stanowią podstawę zwiększania produktywności i konkurencyjności gospodarki Unii.

Inwestycje w badania naukowe i innowacje będą komplementarne oraz ściśle powiązane z **Europejskim Funduszem Konkurencyjności**, a także będą pozostawać w synergii z innymi programami i instrumentami wieloletnich ram finansowych (WRF).

Komplementarność i synergia wsparcia badań naukowych i innowacji oraz ich wykorzystania w ramach długoterminowego budżetu Unii oraz na poziomie państw członkowskich zostaną maksymalnie wykorzystane za pomocą **narzędzia koordynacji konkurencyjności**, które zapewni dostosowanie polityki przemysłowej i polityki w dziedzinie badań naukowych oraz inwestycji na szczeblu unijnym i krajowym do projektów stanowiących przedmiot wspólnego europejskiego zainteresowania lub unijną wartość dodaną.

Zgodnie z założeniami mechanizmu sterującego dotyczącymi kolejnych WRF, w tym narzędzia koordynacji konkurencyjności, w ramach programu „Horyzont Europa” i Europejskiego Funduszu Konkurencyjności można by finansować spójną sekwencję działań obejmującą badania naukowe i innowacje, demonstracje, rozwój oraz wdrożenie, ukierunkowując działania i finansowanie ze środków UE oraz krajowych, publicznych i prywatnych na projekty typu *moonshot* zawierające silny element naukowy, które przyczyniają się do tworzenia wartości w całej UE i autonomii strategicznej (zob. przykłady poniżej).

Ewentualne projekty typu *moonshot*:

- Inwestowanie w Przyszły Zderzacz Kołowy Europejskiej Organizacji Badań Jądrowych (CERN) wraz z innymi państwami uczestniczącymi w CERN. Celem jest utrzymanie wiodącej pozycji Europy w badaniach w dziedzinie fizyki cząstek elementarnych. Finansowanie (do 20 % całkowitych kosztów) mogłoby pochodzić z programu „Horyzont Europa”.
- Rozwój inteligentnego i ekologicznego lotnictwa oraz wiodącej pozycji Europy w zakresie statków powietrznych wolnych od CO₂ nowej generacji oraz zautomatyzowanego zarządzania ruchem lotniczym: Wymagałoby to partnerstwa z przemysłem oraz silnego zaplecza naukowego i inżynierskiego, wspieranego w ramach programu „Horyzont Europa”, jak również solidnego komponentu dotyczącego wdrożenia przemysłowego z Funduszu Konkurencyjności.
- Budowa komputera kwantowego na potrzeby przyszłości: sprawienie, by Europa stała się pierwszym kontynentem, na którym informatyka kwantowa zostanie w pełni zintegrowana z codziennym życiem – od medycyny personalizowanej po modelowanie klimatu – umożliwiając rozwiązywanie dotychczas nierozwiązywalnych problemów dla 450 milionów obywateli.
- Rozwój i stosowanie sztucznej inteligencji nowej generacji na świecie. Będzie ona rozwijana przez europejskich naukowców i przedstawicieli przemysłu, we współpracy z nimi i z myślą o nich, przyciągając do Europy (i zatrzymując w niej) najwybitniejsze umysły z całego świata. Sztuczna inteligencja nowej generacji otworzyłaby przed Europą możliwości naukowe i gospodarcze wykraczające daleko poza obecną falę rozwoju AI, plasując Europę na pozycji światowego lidera.
- Osiągnięcie suwerenności w zakresie kluczowych danych badawczych w Europie: uczynienie Europy najbardziej zaufanym miejscem na świecie dla przechowywania krytycznych danych badawczych – zapewniając europejskim naukowcom, uniwersytetom i przedsiębiorstwom wyjątkową przewagę konkurencyjną w rozwiązywaniu naglących wyzwań globalnych – od zmiany klimatu po pandemię.
- Rozwój zautomatyzowanego transportu i mobilności w Europie: poprawi to bezpieczeństwo transportu, efektywność przepływu ruchu, ograniczy emisje i umożliwi transport bardziej sprzyjający włączeniu społecznemu.
- Inwestowanie w innowacyjne terapie wspierające regenerację organizmu człowieka na rzecz zdrowszego życia i silniejszej gospodarki: wykorzystanie europejskiej

doskonałości badawczej i wiedzy specjalistycznej w zakresie terapii regeneracyjnych oraz znaczące wzmocnienie europejskiego sektora opieki zdrowotnej, co pozwoli na objęcie wiodącej pozycji w dostarczaniu innowacyjnych terapii. Terapie te dają nadzieję na leczenie chorób dotąd nieuleczalnych.

- Napędzanie zielonej transformacji energią syntezy jądrowej: pierwsza komercyjna elektrownia działająca w oparciu o syntezę jądrową, która jest w stanie wytwarzać bezpieczną, stabilną i niezawodną energię elektryczną dla gospodarstw domowych, przedsiębiorstw i sektorów energochłonnych, w których trudno zredukować emisje. Sprostanie wyzwaniom naukowym, inżynierskim i technologicznym niezbędnym do tego, by Europa jako pierwsza wprowadziła energię syntezy jądrowej do sieci do 2034 r.
- Umożliwienie Europejczykom dostępu do Księżyca: aby osiągnąć wiodącą pozycję w gospodarce kosmicznej, Europa musi opracować nową generację transportu kosmicznego i logistyki kosmicznej, pozwalającą na wynoszenie w przestrzeń kosmiczną i sprowadzanie na Ziemię masywnych ładunków użytecznych, a także zaawansowanej robotyki kosmicznej, aby umożliwić poszukiwanie i wykorzystanie surowców kosmicznych do 2040 r.
- Dążenie do eliminacji zanieczyszczeń wody w UE: odporność wodna wymaga budowy prawdziwej gospodarki inteligentnie wykorzystującej zasoby wodne, która zapewnia wystarczającą ilość czystej i przystępnej cenowo wody oraz warunki sanitarne przez cały czas, także w sytuacjach kryzysowych i ekstremalnych warunkach klimatycznych. Wymaga to stymulowania innowacji przełomowych, wprowadzania na rynek i absorpcji przez użytkowników końcowych na dużą skalę np. zaawansowanych technologii uzdatniania wody w celu usuwania szkodliwych zanieczyszczeń, efektywnego gospodarowania wodą, technologii umożliwiających zrównoważone ponowne wykorzystanie lub zastępowanie wody, a także rozwiązań opartych na zasobach przyrody i technologii odsalania, w celu zapewnienia wystarczającej ilości czystej wody do użytku przemysłowego i domowego, ochrony i przywrócenia dobrej jakości wody i jej dostępności dla ekosystemów oraz zwiększenia konkurencyjności przemysłu UE.
- Tworzenie nowego rozdziału w odkrywaniu i badaniu przestrzeni wewnętrznej naszej planety poprzez rozwijanie, łączenie, zabezpieczanie nowej generacji europejskich technologii i zdolności obserwacji oceanów oraz zarządzanie nimi: od przestrzeni kosmicznej i powietrznej po pływaki, statki oraz bezzałogowe pojazdy podwodne i pojazdy. Europa potrzebuje autonomii strategicznej we wszystkich aspektach infrastruktury obserwacji oceanów, danych i usług informacyjnych, aby wzmocnić swoją wiodącą rolę w polityce dotyczącej oceanów: od ochrony i przywrócenia zdrowia mórz i oceanów oraz zwiększenia konkurencyjności i zrównoważonego charakteru niebieskiej gospodarki po zwiększenie bezpieczeństwa morskiego i obrony morskiej oraz wzmocnienie dyplomacji UE w dziedzinie mórz i oceanów.

W koordynacji z Europejskim Funduszem Konkurencyjności działania w ramach programu szczegółowego będą wykorzystywane do eliminowania niedoskonałości rynku lub nieoptymalnych warunków inwestycyjnych, w sposób proporcjonalny, bez powielania lub wypierania finansowania prywatnego, oraz będą tworzyć wyraźną europejską wartość dodaną. Ma to zapewnić spójność działań realizowanych w ramach programu z unijnymi zasadami pomocy państwa, co pozwoli uniknąć niepotrzebnych zakłóceń konkurencji na rynku wewnętrznym.

Wniosek jest również w pełni spójny z podejściem przyjętym w ramach europejskiego semestru w zakresie koordynacji polityki gospodarczej w celu wsparcia reform strukturalnych mających na celu poprawę jakości i efektywności krajowych systemów badań naukowych i innowacji na trzech poziomach: po pierwsze, poprzez znaczne inwestycje w badania naukowe i technologiczne oraz innowacje; po drugie, poprzez sprawienie, by otoczenie biznesowe bardziej sprzyjało innowacyjności i było mniej niechętnie ryzyku; i po trzecie, poprzez zapewnienie europejskim obywatelom wsparcia w okresie szybkiej i dla niektórych burzliwej transformacji, której motorem jest innowacyjność, cyfryzacja i globalne megatrendy, takie jak sztuczna inteligencja i gospodarka o obiegu zamkniętym.

2. PODSTAWA PRAWNA, POMOCNICZOŚĆ I PROPORCJONALNOŚĆ

• Podstawa prawna

Podstawę programu „Horyzont Europa” stanowią tytuły TFUE „Przemysł” oraz „Badania i rozwój technologiczny oraz przestrzeń kosmiczna” (art. 173 ust. 3, art. 182 ust. 1, art. 183 i 188 akapit drugi), a także art. 322 ust. 1 lit. a).

• Pomocniczość (w przypadku kompetencji niewyłącznych)

Unia posiada w tym obszarze kompetencje dzielone (równoległe) na podstawie art. 4 ust. 3 TFUE. Po pierwsze, dzięki zacieśnieniu współpracy i integracji między zainteresowanymi stronami i ponad granicami finansowanie unijne przełamuje bariery krajowe i tworzy masę krytyczną pozwalającą sprostać wspólnym wyzwaniom. Po drugie, usuwając niedoskonałości rynku i nieoptymalne warunki inwestycyjne oraz generując skutki gospodarcze, UE zwiększa odporność gospodarczą, mobilizuje środki prywatne, przyciąga kapitał, zwiększa produktywność w całej UE oraz wspiera korzystne ekonomicznie projekty, które w przeciwnym razie mogłyby się nie udać. Wspiera konkurencję w całej UE, umożliwiając wybór najlepszych pomysłów naukowych i innowacyjnych z całej UE. Po trzecie, dzięki wzmocnieniu ukierunkowania inwestycji oraz łączeniu zasobów, UE może skuteczniej stawiać czoła ogólnounijnym wyzwaniom i wspierać wspólne priorytety, takie jak transformacja cyfrowa i ekologiczna.

To podejście na szczeblu UE wspiera innowacje przełomowe i cele strategiczne, przewyższając ograniczenia w zakresie koordynacji między państwami członkowskimi. Na przykład w symulacjach *ex post* szacuje się, że bez unijnego finansowania badań naukowych i infrastruktury na przestrzeni dziesięcioleci kluczowe innowacje, takie jak szczepionki przeciwko COVID-19 oparte na mRNA, zostałyby opóźnione o miesiące, co utrudniłoby ich decydujące szybkie wprowadzenie do obrotu, a w konsekwencji ograniczyło korzyści społeczne.

• Proporcjonalność

Działania na szczeblu Unii umożliwiają współpracę ponadnarodową i konkurencję w skali światowej, aby zapewnić wybór najlepszych wniosków. Podnosi to poziomy doskonałości i zapewnia wyeksponowanie czołowych badań naukowych i innowacji, ale również wspiera ponadnarodową mobilność i przyciąga największe talenty z całego świata. Program na szczeblu Unii najlepiej nadaje się do sprostania wyzwaniom wynikającym z obarczonych wysokim ryzykiem i długoterminowych działań w zakresie badań naukowych i innowacji, umożliwiając podział ryzyka oraz zwiększenie zakresu oddziaływania i korzyści skali, których nie udałoby się inaczej osiągnąć. Dążyć się będzie do stworzenia powiązań z inicjatywami krajowymi, w szczególności w dziedzinie innowacji.

Program taki może pobudzić uruchomienie dodatkowych publicznych i prywatnych inwestycji w badania naukowe i innowacje; przyczynić się do dalszego wzmocnienia europejskiego sektora badań naukowych i innowacji; oraz przyspieszyć komercjalizację i rozpowszechnianie innowacji. Programy na szczeblu Unii mogą również wspierać kształtowanie polityki i realizację celów polityki.

Proponowane działania nie wykraczają poza to, co jest konieczne do osiągnięcia celów Unii.

- **Wybór instrumentu**

Badania naukowe i innowacje, ze względu na ich długoterminowy i oddolny charakter, wymagają niezależnego, zintegrowanego i przewidywalnego niezależnego programu, który zapewni odpowiednie warunki do rozwijania nowych pomysłów i wprowadzania ich na rynek. Aby umożliwić przełomowe rozwiązania, konieczne jest utrzymanie niezależności badań naukowych i innowacji oraz zapewnienie ciągłości finansowania. W związku z tym program „Horyzont Europa”, choć ściśle powiązany z Europejskim Funduszem Konkurencyjności, utrzymał swoją niezależną podstawę prawną wymaganą na podstawie art. 182 TFUE oraz swoją markę i renomę międzynarodową, wynikające z długofalowego, udokumentowanego sukcesu tego programu, który wyznacza zaufane ramy doskonałości, współpracy i oddziaływania.

Akt prawny ustanawia prawa i obowiązki beneficjentów, jest wiążący w całości i bezpośrednio stosowany we wszystkich państwach członkowskich Unii oraz państwach stowarzyszonych z programem ramowym w zakresie badań naukowych i innowacji.

3. WYNIKI OCEN RETROSPEKTYWNYCH, KONSULTACJI Z ZAINTERESOWANYMI STRONAMI I OCEN SKUTKÓW

- **Oceny retrospektywne/oceny adekwatności obowiązującego prawodawstwa**

Oceny retrospektywne i oceny adekwatności obowiązujących przepisów mają zasadnicze znaczenie dla zapewnienia, aby kolejny program ramowy w zakresie badań naukowych i innowacji opierał się na tym, co działa, i usprawnił to, co nie działa. Przeglądy te, w których ocenia się skuteczność, wydajność i spójność wcześniejszych środków, dostarczają kluczowych dowodów na potrzeby lepszego kształtowania polityki, zmniejszenia zbędnych obciążeń regulacyjnych oraz dostosowania instrumentów finansowania do zmieniających się potrzeb naukowych, technologicznych i społecznych. Przyczynia się to do powstania bardziej elastycznego, skutecznego i dostosowanego do przyszłych wyzwań ekosystemu badań naukowych i innowacji.

- **Konsultacje z zainteresowanymi stronami**

W ramach przygotowań do kolejnych WRF, które zaczną obowiązywać w 2028 r., Komisja Europejska przeprowadziła konsultacje publiczne w celu zebrania opinii na temat finansowania UE na rzecz konkurencyjności.

W ramach konsultacji publicznych, które odbyły się w dniach od 12 lutego do 7 maja 2025 r., uzyskano 2 034 odpowiedzi w ramach badania i 462 stanowiska, przy dużym udziale obywateli UE (26 %), środowisk akademickich (22 %) i organów publicznych (13 %), a także przedsiębiorstw, organizacji pozarządowych i innych sieci zainteresowanych stron.

Większość respondentów, którzy mieli doświadczenie w realizacji programu „Horyzont Europa”, wyraziła pozytywne opinie na temat procesu finansowania, od określenia możliwości finansowania po adekwatność i jasność zaproszeń do składania wniosków. Zwrócili oni jednak uwagę na procedurę składania wniosków i ogólny harmonogram jako

kluczowe słabe punkty, podkreślając potrzebę uproszczenia, a także zapewnienia jasności i większej spójności w celu zwiększenia dostępności, zwłaszcza dla MŚP oraz przedsiębiorstw wchodzących na rynek. Respondenci uznali, że fragmentacja wsparcia na różnych etapach ścieżki inwestycyjnej stanowi barierę dla konkurencyjności, w szczególności w odniesieniu do niedoinwestowania badań naukowych i innowacji.

Uzupełnieniem konsultacji publicznych były ukierunkowane działania informacyjne skierowane do kluczowych grup zainteresowanych stron zarówno w przemyśle, jak i w sektorze badań naukowych i innowacji. Zainteresowane strony z sektora badań naukowych i innowacji aktywnie uczestniczyły w kształtowaniu debaty na temat przyszłej roli badań naukowych i innowacji w konkurencyjności UE, w szczególności po opublikowaniu wytycznych politycznych Komisji w lipcu 2024 r. oraz Kompasów konkurencyjności w lutym 2025 r.

- **Ekspertyzy zewnętrzne**

Inicjatywa ta opiera się na trzech kluczowych sprawozdaniach i raportach zewnętrznych: raporcie Mario Dragiego na temat przyszłości europejskiej konkurencyjności, raporcie Enrica Letty o przyszłości jednolitego rynku oraz sprawozdaniu grupy ekspertów Komisji ds. oceny śródkresowej programu „Horyzont Europa”.

Główne przesłanie wszystkich trzech sprawozdań i raportów jest zbieżne: **Europa musi wprowadzać innowacje, dostosowywać się i odgrywać wiodącą rolę** w celu ochrony swojej konkurencyjności, dobrobytu, zrównoważonego rozwoju i bezpieczeństwa. Wspólna analiza zawarta w tych sprawozdaniach i raportach stanowi solidną podstawę analityczną i polityczną dla proponowanego programu ramowego w zakresie badań naukowych i innowacji oraz szersze strategiczne ukierunkowanie Europejskiego Funduszu Konkurencyjności.

- **Ocena skutków**

Niniejszy wniosek jest poparty kompleksową oceną skutków dotyczącą Europejskiego Funduszu Konkurencyjności, która obejmowała 14 programów wspierających konkurencyjność UE.

Zgodnie z wytycznymi politycznymi Komisji następne WRF mają być bardziej ukierunkowane, prostsze i skuteczniejsze. Struktura nowych WRF będzie zatem znacznie różnić się od obecnej struktury. Ze względu na ten szczególny przypadek przygotowania nowych WRF w ocenie skutków brakuje kilku kluczowych elementów. W związku z tym Rada ds. Kontroli Regulacyjnej postanowiła wyjątkowo wydać opinię bez zastrzeżeń.

Rada ds. Kontroli Regulacyjnej zauważyła, że sprawozdanie zawierało istotne niedociągnięcia, m.in. dotyczące zakresu, zarządzania, spójności z innymi częściami WRF. Niedociągnięcia te skorygowano zarówno we wnioskach ustawodawczych dotyczących Europejskiego Funduszu Konkurencyjności, jak i we wnioskach ustawodawczych dotyczących programu „Horyzont Europa”.

Zgodnie z potrzebą „prostoty, elastyczności, szybkości i strategicznego wymiaru”, o której mowa w wytycznych politycznych, w ocenie skutków oceniono trzy warianty mające wpływ na strukturę finansowania UE, począwszy od kontynuacji 14 programów związanych z konkurencyjnością, aż po ich konsolidację w Fundusz Konkurencyjności:

- A. Dotychczasowy scenariusz postępowania plus: lekka koordynacja.
- B. Wzmocniona koordynacja między istniejącymi programami (jednolity zbiór przepisów).

C. Konsolidacja programów w ramach nowego Europejskiego Funduszu Konkurencyjności w jednym lub dwóch jednolitych aktach prawnych.

Konsolidację programów w dwóch jednolitych aktach prawnych, jak przewidziano w wariantcie C, uznano za najlepszy wariant strategiczny, który pozwoliłby zachować markę „Horyzont Europa”, a jednocześnie w pełni przyczyniłby się do realizacji celów Funduszu Konkurencyjności dzięki integracji celów, struktury, zarządzania i zasad zawartych w obu aktach. Jednocześnie uwzględniono w nim samodzielny program ramowy w zakresie badań naukowych i innowacji w celu ochrony rzetelności badań naukowych i innowacji oraz wymogów określonych w art.182 TFUE. Stanowisko to znalazło potwierdzenie w stanowisku Parlamentu Europejskiego, państw członkowskich i państw trzecich stowarzyszonych obecnie z programem „Horyzont Europa”.

- **Uproszczenie**

Uproszczenie jest **nadrzędnym priorytetem** Komisji, mającym na celu zmniejszenie obciążeń i nadmiernej złożoności oraz sprzyjanie szybkości i elastyczności.

Istnieje oczywista potrzeba uproszczenia programu ramowego w zakresie badań naukowych i innowacji, będącego największym programem unijnym realizowanym w ramach zarządzania bezpośredniego. Uproszczenie dla beneficjentów zostanie osiągnięte między innymi poprzez:

- **Skrócenie czasu trwania programu prac przy mniej nakazowym programowaniu:** zmniejszenie ogólnej liczby tematów, skrócenie opisów tematów i ograniczenie do minimum tematów dotyczących jednego projektu.
- **Tematy otwarte domyślnie:** mniej nakazowe i zapewniające wnioskodawcom większą swobodę w odniesieniu do różnych ścieżek prowadzących do oczekiwanych wyników.
- **Ciągłość i dalsze uproszczenie systemu finansowania:** nie będzie rozróżnienia między działaniami w zakresie badań naukowych i innowacji a działaniami innowacyjnymi – obowiązywać będzie jedna stopa finansowania wynosząca do 100 %, z wyjątkiem podmiotów nastawionych na zysk innych niż MŚP, dla których stopa finansowania wyniesie do 70 %. Stopy finansowania będą kwotą maksymalną, która może zostać zmniejszona w uzasadnionych przypadkach na potrzeby realizacji działań szczegółowych.
- **Zwiększone wykorzystanie uproszczonych metod rozliczania kosztów:** ze względu na doświadczenia zdobyte podczas projektów pilotażowych dotyczących płatności ryczałtowych w ramach programu „Horyzont 2020” i ich szerszego stosowania w programie „Horyzont Europa” finansowanie ryczałtowe stanie się domyślną formą wkładu Unii, o ile nie przewidziano inaczej. Stosowane będą inne uproszczone formy kosztów, w tym koszty jednostkowe personelu. Te środki upraszczające mają na celu wspieranie szerszego uczestnictwa, w szczególności ze strony przedsiębiorstw wchodzących na rynek i mniejszych podmiotów, przy zachowaniu należytego zarządzania finansami i kontroli finansowej.

Bezprecedensowe działania na rzecz uproszczenia idą w parze z **przyspieszeniem realizacji** programu „Horyzont Europa” dzięki skróceniu maksymalnego czasu oczekiwania na przyznanie dotacji do 7 miesięcy, co jest jednym z najszybszych terminów przyznawania dotacji w ramach programów UE, o dwa miesiące krótszym niż maksymalny czas oczekiwania na przyznanie dotacji określony w rozporządzeniu finansowym.

Kluczowe znaczenie będzie miało zobowiązanie zarówno Parlamentu Europejskiego, jak i Rady do przestrzegania zasady uproszczenia w zwykłej procedurze ustawodawczej.

- **Prawa podstawowe**

Niniejsze rozporządzenie nie narusza praw podstawowych i jest zgodne z zasadami uznanymi w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej oraz w innych międzynarodowych konwencjach dotyczących praw człowieka, których stronami są państwa członkowskie i Unia.

4. WPLYW NA BUDŻET

Budżet dla wszystkich wniosków podano w cenach bieżących. W realizację programu „Horyzont Europa” Komisja może nadal angażować agencje wykonawcze, kierując się oceną kosztów i korzyści.

5. ELEMENTY FAKULTATYWNE

- **Plany wdrożenia i monitorowanie, ocena i sprawozdania**

Niniejsza inicjatywa będzie monitorowana za pośrednictwem ram wykonania na potrzeby budżetu na okres po 2027 r., które uwzględniono w odrębnym wniosku. W ramach wykonania przewidziano sprawozdanie z wykonania na etapie realizacji programu, a także ocenę retrospektywną, która ma zostać przeprowadzona zgodnie z art. 34 ust. 3 rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509. Ocenę przeprowadza się zgodnie z wytycznymi Komisji dotyczącymi lepszego stanowienia prawa i będzie ona oparta na wskaźnikach istotnych z punktu widzenia celów programu.

- **Inne kwestie horyzontalne mające zastosowanie do wniosku**

Zasady programu: program zapewni skuteczne propagowanie wartości i zasad europejskiej przestrzeni badawczej oraz Paktu na rzecz badań naukowych i innowacji w Europie, w szczególności etyki i rzetelności w badaniach naukowych i innowacjach, wolności badań naukowych, równouprawnienia płci i równych szans, otwartej nauki oraz propagowania atrakcyjnych ścieżek kariery naukowej i mobilności.

Współpraca międzynarodowa zostanie dodatkowo wzmocniona w celu wspierania konkurencyjności i doskonałości Unii w zakresie badań naukowych i innowacji oraz zrównoważy ryzyko i korzyści w zakresie współpracy z państwami trzecimi i podmiotami z państw trzecich.

Waloryzacja i upowszechnianie: w celu zwiększenia konkurencyjności Unii i zgodnie ze strategią Komisji dotyczącą waloryzacji wprowadzone zostaną specjalne instrumenty i narzędzia wsparcia w celu ułatwienia i przyspieszenia procesu waloryzacji oraz zapewnienia, aby rezultaty badań naukowych przekładały się na rzeczywiste zastosowania. Dzięki temu publiczne inwestycje w działalność badawczo-rozwojową przynoszą nowe możliwości rynkowe oraz wymierną wartość dla społeczeństwa i przemysłu.

Dostosowanie ukierunkowania strategicznego do Funduszu Konkurencyjności i narzędzia koordynacji konkurencyjności.

- **Szczegółowe objaśnienia poszczególnych przepisów wniosku**

Program „Horyzont Europa” opiera się na dziedzictwie ponad 40 lat inwestycji UE w badania naukowe i innowacje. Jego celem jest propagowanie nauki, ochrona podstawowych wartości, takich jak niezależność i otwartość, rozbudowa doskonałej bazy wiedzy w Europie oraz

zwiększenie konkurencyjności UE. Jego struktura sprzyja zwiększaniu spójności i efektywności.

Proponuje się zastosowanie struktury czterofilarowej.

- **Filar I, „Doskonała nauka”**, ma na celu wzmocnienie bazy naukowej UE, przyciągnięcie największych talentów, propagowanie doskonałych badań naukowych w Europie i zapewnienie najlepszych danych naukowych na potrzeby polityki UE. Doskonałość badawcza i mobilność leżą u podstaw ambicji Europy, by być najlepszym miejscem na świecie do prowadzenia badań naukowych: „Wybierz Europę”. W tym kontekście filar ten obejmuje:
  - Europejską Radę ds. Badań Naukowych (ERBN): ERBN zostanie rozszerzona w celu zwiększenia jej zdolności do wspierania badań pionierskich, ze szczególnym uwzględnieniem finansowania wybitnych naukowców i ich zespołów.
  - działania „Marie Skłodowska-Curie” (MSCA): MSCA nadal będą wspierać szkolenia naukowe i rozwój kariery.
  - dane naukowe na potrzeby polityki UE: niejądrowe działania bezpośrednie Wspólnego Centrum Badawczego (JRC).
- **Filar II, „Konkurencyjność i społeczeństwo”**, ma na celu wspieranie badań naukowych i innowacji opartych na współpracy w obszarach o znaczących skutkach społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem sprostania globalnym wyzwaniom społecznym i zwiększenia konkurencyjności UE. Filar ten będzie podobny do struktury obszarów interwencji w ramach Europejskiego Funduszu Konkurencyjności i jego czterech segmentów polityki. Zapewni to spójne wsparcie na każdym etapie ścieżki inwestycyjnej. Ponadto segment polityki dotyczący nowego programu „Horyzont Europa” będzie dotyczył badań oddolnych, w szczególności w obszarach globalnych wyzwań społecznych, takich jak migracja, dezinformacja oraz ochrona, wzmacnianie i promowanie demokracji, a także przemiany społeczne i gospodarcze, społeczeństwa integracyjne i spójność społeczna. Podstawą programowania strategicznego badań naukowych opartych na współpracy będzie zdolność oceny wewnętrznej, „Obserwatorium powstających technologii”, o którym mowa w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) [XXX]* [Europejski Fundusz Konkurencyjności]¹. Partnerstwa pozostaną kluczowym instrumentem programu i będą działać w sposób synergiczny z Europejskim Funduszem Konkurencyjności w ramach odpowiednich procesów sterowania. Proponuje się radykalne uproszczenie oraz usprawnienie ich funkcjonowania i organizacji. Partnerstwa mogą przybierać różne formy: publiczno-publiczno-prywatne, publiczno-publiczne lub publiczno-prywatne.
- **Filar III, „Innowacje”**, ma na celu wspieranie innowacji w Europie, ze szczególnym uwzględnieniem wspierania rozwoju nowych produktów, usług i modeli biznesowych. Filar ten obejmuje:
  - Europejską Radę ds. Innowacji (EIC): EIC będzie wspierać innowacyjne przedsiębiorstwa typu start-up i MŚP, koncentrując się na propagowaniu innowacji radykalnych i przedsiębiorczości. Zostanie ona rozszerzona o:
    - Więcej elementów „ARPA” w ramach swoich działań, w przypadku których projekty wysokiego ryzyka są wspierane etapowo lub

---

¹ Dz.U. C z, s. .

przerywane, w zależności od ich potencjału w zakresie dostarczania przełomowych rozwiązań, ocenianego przez ekspertów pełniących funkcję kierowników programu. Będzie dalej rozwijać ścieżki przejścia z ERBN lub projektów badawczych opartych na współpracy do EIC w celu szybszej komercjalizacji i zwiększenia skali przełomowych technologii.

- Podejście „DARPA” ukierunkowane na wspieranie przedsiębiorstw typu start-up w dziedzinie obronności i podwójnego zastosowania oraz na zwiększanie ich skali przy zapewnieniu pełnej komplementarności z działaniami w ramach Instrumentu EFK InvestEU oraz unijnego systemu innowacji w dziedzinie obronności (EUDIS) i CASSINI (inicjatywa na rzecz przedsiębiorczości kosmicznej).
  - Będzie to bezprecedensowa okazja do wspierania przedsiębiorstw typu start-up i przedsiębiorstw scale-up w dziedzinie zaawansowanych technologii podwójnego zastosowania i obronności, w tym przedsiębiorstw uznawanych za strategiczne i kluczowe dla interesów Unii i jej państw członkowskich, które wymagają ukierunkowanego wsparcia bezpośredniego i nie są w stanie uzyskać wystarczającego kapitału z rynku.
  - Ścisłą koordynację i synergię z segmentami polityki Europejskiego Funduszu Konkurencyjności w odniesieniu do definicji „wyzwań”.
  - Istniejące finansowanie przedsiębiorstw scale-up w dziedzinie najbardziej zaawansowanych technologii w ramach Europejskiego Funduszu na rzecz Przedsiębiorstw Scale-up zapowiedzianego w Unijnej strategii na rzecz przedsiębiorstw typu start-up i scale-up będzie realizowane na warunkach uzgodnionych w obecnych WRF. Wszelkie przyszłe finansowanie przedsiębiorstw scale-up będzie realizowane w ramach EFK.
- Ekosystemy innowacji, w tym działania wspierające integrację trójkąta wiedzy – szkolnictwa wyższego, badań naukowych i innowacji oraz przedsiębiorstw – w całej Unii.

Przewiduje się ścisłą współpracę między badaniami naukowymi opartymi na współpracy w ramach filaru II a wsparciem dla przedsiębiorstw typu start-up i przedsiębiorstw scale-up w ramach filaru III w celu wzmocnienia strony popytu na przedsiębiorstwa typu start-up i przedsiębiorstwa scale-up poprzez powiązanie ich z dużymi przedsiębiorstwami w Europie oraz ułatwienie innowacyjnych środków w zakresie zamówień publicznych na szczeblu unijnym i krajowym.

- **Filar IV, „Europejska przestrzeń badawcza”**, ma na celu wspieranie rozwoju jednolitej europejskiej przestrzeni badawczej (EPB) ze szczególnym uwzględnieniem propagowania doskonałości, inkluzywności i oddziaływania. Filar ten obejmuje:
  - politykę w zakresie EPB: komponent ten będzie wspierał rozwój polityki w zakresie EPB, ze szczególnym uwzględnieniem propagowania doskonałości, inkluzywności i oddziaływania.
  - infrastruktury badawcze i technologiczne: komponent ten będzie wspierał rozwój i eksploatację infrastruktur badawczych i technologicznych, w tym po raz pierwszy wsparcie nakładów inwestycyjnych.

- zapewnienie szerszego uczestnictwa i rozpowszechnianie doskonałości: komponent ten będzie wspierał rozwój zdolności w zakresie badań naukowych i innowacji we wszystkich regionach Europy.

Wniosek

ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

ustanawiające program ramowy w zakresie badań naukowych i innowacji „Horyzont Europa” na lata 2028–2034 oraz zasady uczestnictwa i upowszechniania obowiązujące w tym programie oraz uchylające rozporządzenie (UE) 2021/695

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 173 ust. 3, art. 182 ust. 1, art. 183, art. 188 akapit drugi oraz art. 322 ust. 1 lit. a),

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

po przekazaniu projektu aktu ustawodawczego parlamentom narodowym,

uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego²,

uwzględniając opinię Komitetu Regionów³,

uwzględniając opinię Trybunału Obrachunkowego (1),

stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Celem Unii jest wzmocnienie swojej bazy naukowej i technologicznej poprzez wzmocnienie europejskiej przestrzeni badawczej (EPB), w której zapewniony zostanie swobodny przepływ naukowców, wiedzy naukowej i technologii, oraz poprzez sprzyjanie zwiększaniu jej konkurencyjności, w tym w unijnym przemyśle, przy jednoczesnym promowaniu wszelkiej działalności w zakresie badań naukowych i innowacji aby realizować strategiczne priorytety i zobowiązania Unii, których nadrzędnym celem jest wspieranie pokoju, wartości Unii i dobrobytu jej narodów.
- (2) Aby zapewnić wpływ naukowy, technologiczny, gospodarczy, środowiskowy i społeczny oraz zmaksymalizować wartość dodaną unijnych inwestycji w badania naukowe i innowacje, Unia powinna inwestować w badania naukowe i innowacje za pośrednictwem programu ramowego w zakresie badań naukowych i innowacji „Horyzont Europa” na lata 2028–2034 („Program”), który powinien wzmocnić konkurencyjność, odporność, zrównoważony rozwój, wiodącą pozycję technologiczną i spójność społeczną.
- (3) Program powinien być ściśle powiązany z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) [XXX]* [Europejski Fundusz Konkurencyjności]⁴ poprzez umieszczenie badań naukowych i innowacji w centrum unijnej strategii gospodarczej i inwestycyjnej.

---

² Dz.U. C z, s. .

³ Dz.U. C z, s. .

⁴ Dz.U. C z, s. .

- (4) Unia powinna również dążyć do wyeliminowania nierówności oraz wspierania równości mężczyzn i kobiet, a także do zwalczania dyskryminacji zgodnie z art. 8 i 10 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) oraz Kartą praw podstawowych Unii Europejskiej.
- (5) Niedawne doświadczenia pokazały, że w szybko zmieniającym się otoczeniu gospodarczym, społecznym i geopolitycznym potrzebne są bardziej elastyczne wieloletnie ramy finansowe i unijne programy wydatków. W związku z tym i zgodnie z celami programu finansowanie powinno należycie uwzględniać zmieniające się potrzeby polityczne i priorytety Unii określone w odpowiednich dokumentach opublikowanych przez Komisję, rezolucjach Parlamentu Europejskiego i konkluzjach Rady przy zapewnieniu wystarczającej przewidywalności wykonania budżetu.
- (6) Zasady uczestnictwa i upowszechniania określone w programie mają na celu dalsze ułatwienie dostępu, zwiększenie otwartości i maksymalizację wpływu finansowania unijnego.
- (7) Program powinien przyczynić się do zwiększenia publicznych i prywatnych inwestycji w badania naukowe i innowacje w państwach członkowskich, a tym samym do osiągnięcia celu dotyczącego ogólnego poziomu inwestycji w badania naukowe i rozwój wynoszącego co najmniej 3 % produktu krajowego brutto (PKB) Unii. Inwestycje państw członkowskich w badania naukowe i innowacje należy oceniać za pomocą ram koordynacji polityki gospodarczej, budżetowej, zatrudnienia i społecznej w Unii – procesu europejskiego semestru. Osiągnięcie tego celu będzie wymagało od państw członkowskich i sektora prywatnego uzupełnienia programu własnymi wzmocnionymi działaniami inwestycyjnymi w badania naukowe, rozwój i innowacje. Unia osiągała stałe postępy w zwiększaniu inwestycji w badania i rozwój, jednak nadal pozostaje w tyle za innymi światowymi liderami. Wspomniany powyżej cel 3 %, wyznaczony ponad dwadzieścia lat temu, odzwierciedlał znaczenie badań i rozwoju jako podstawy społeczeństwa opartego na wiedzy. Chociaż cel ten zachęcił różne państwa członkowskie do wyznaczenia własnych celów w zakresie intensywności badań i rozwoju, utrzymują się znaczne dysproporcje, ponieważ tylko kilka państw członkowskich osiągnęło lub przekroczyło swoje cele inwestycyjne.
- (8) Tak jak w programie „Horyzont Europa” definicje OECD dotyczące poziomu gotowości technologicznej powinny nadal być uwzględniane w klasyfikacji działalności w zakresie badań technologicznych, opracowywaniu produktu i demonstracji oraz przy określaniu rodzajów działań dostępnych w zaproszeniach do składania wniosków. Nie powinno się udzielać dotacji na działania obejmujące działalność o poziomie gotowości technologicznej wyższym niż 8. Program prac powinien umożliwiać przyznawanie dotacji na walidację produktów na dużą skalę oraz powielanie rynkowe w odniesieniu do danego zaproszenia w ramach części „Konkurencyjność i społeczeństwo”.
- (9) Powinna istnieć możliwość wykonania części budżetu za pośrednictwem partnerstw europejskich wraz z innymi podmiotami publicznymi i prywatnymi, w przypadku gdy jest to najskuteczniejsza forma wykonania umożliwiająca osiągnięcie celów polityki. Partnerstwa europejskie należy ustanawiać w przypadkach, w których wymagane jest ściśle zaangażowanie Unii, i powinny zapewniać Unii odpowiednie prawa głosu, a także wystarczające wspólne inwestycje ze strony innych partnerów w celu pozyskania finansowania unijnego. W celu wspierania synergii i efektywności konieczne jest zapewnienie zharmonizowanych przepisów. W związku z tym należy ustanowić strategiczny i spójny portfel ograniczonej liczby partnerstw europejskich.

- (10) Partnerstwa europejskie, w tym w formie wspólnych przedsięwzięć, jako podstawowe narzędzie służące zapewnieniu zaangażowania przemysłu oraz inwestycji w badania naukowe i innowacje oparte na współpracy, powinny przyczyniać się do realizacji szczegółowych celów polityki w ramach segmentów polityki Europejskiego Funduszu Konkurencyjności i w razie potrzeby być wspierane za jego pośrednictwem, aby osiągnąć te cele.
- (11) Misje UE ustanowione w rozporządzeniu 2021/695 powinny umożliwiać transformacyjny i systemowy wpływ na społeczeństwo poprzez wspieranie współpracy między dyscyplinami, sektorami, obszarami polityki i ponad granicami. Powinny one opierać się na badaniach naukowych i innowacjach w celu opracowania przełomowych technologii, usług, produktów i innowacji społecznych niezbędnych do osiągnięcia ich ambitnych celów. Misje UE powinny z kolei przyspieszać rozwój, zwiększanie skali i wdrażanie innowacyjnych rozwiązań oraz pomagać w tworzeniu rynków pionierskich nowych produktów i usług. Program ramowy powinien finansować działania w zakresie badań naukowych i innowacji realizowane w ramach misji, natomiast wdrażanie i zwiększanie skali powinno odbywać się za pośrednictwem innych programów UE i finansowania krajowego.
- (12) Instrument Nowego Europejskiego Bauhausu (NEB), oparty na planie strategicznym programu „Horyzont Europa”⁵ na lata 2025–2027, jest wieloletnim narzędziem finansowania mającym na celu przyspieszenie transformacji sąsiedztw dzięki zrównoważonemu projektowaniu inkluzywnemu. Jego komponent dotyczący badań naukowych i innowacji powinien być finansowany z programu „Horyzont Europa”, natomiast komponent dotyczący wdrażania powinien być realizowany za pośrednictwem innych programów UE i finansowania krajowego.
- (13) Europejska Rada ds. Badań Naukowych (ERBN) powinna zapewnić atrakcyjne i elastyczne finansowanie, umożliwiając w ten sposób utalentowanym i kreatywnym indywidualnym naukowcom – ze szczególnym naciskiem na wspieranie naukowców na wczesnym etapie kariery – podążanie najbardziej obiecującymi ścieżkami w pionierskich dziedzinach nauki. To zaangażowanie na rzecz badań inspirowanych przez naukowców, wybranych w drodze ogólnounijnego konkursu opartego wyłącznie na kryterium doskonałości i otwartego na talenty bez względu na narodowość lub pochodzenie, ma zasadnicze znaczenie dla przyciągnięcia najwybitniejszych umysłów świata oraz dalszego umacniania pozycji Europy jako wiodącego na świecie ośrodka badań naukowych i innowacji.
- (14) W globalnej gospodarce opartej na wiedzy długoterminowa konkurencyjność, wiodąca pozycja technologiczna i zdolność Unii do sprostania globalnym wyzwaniom powinny zależeć w szczególności od jej zdolności do rozwijania, przyciągania i zatrzymywania wysoko wykwalifikowanych i współpracujących na arenie międzynarodowej pracowników zajmujących się badaniami naukowymi. Inwestycje strategiczne w rozwój wybitnych naukowców, ich szkolenia, mobilność i perspektywy kariery, w środowisku akademickim i poza nim, mają zasadnicze znaczenie dla utrzymania innowacji, odporności gospodarczej i dobrostanu społecznego. Zgodnie z zasadami Europejskiej karty naukowca działania „Maria Skłodowska-Curie” (MSCA) odgrywają zasadniczą rolę w realizacji tego celu. Program powinien wzmocnić powiązania między uniwersytetami a ekosystemami innowacji, w tym sektorem prywatnym. Powinien umożliwić ukończenie tworzenia europejskiej przestrzeni badawczej, szczególnie w wyniku rozwoju zdolności europejskiego sektora

---

⁵ Decyzja Komisji C(2024) 1741 z 20.3.2024.

szkolnictwa wyższego do konkurowania z globalnymi odpowiednikami poprzez współpracę, wspieranie i przyciąganie talentów oraz pozyskiwanie większej liczby inwestycji prywatnych, w tym w drodze inicjatyw w zakresie szkolnictwa wyższego, takich jak sojusze w ramach inicjatywy Uniwersytety Europejskie, w synergii z programem Erasmus+ oraz zgodnie z celami i działaniami określonymi w niniejszym rozporządzeniu.

- (15) Europejska Rada ds. Innowacji (EIC) powinna stymulować innowacje tworzące rynek technologii typu „deep tech”. Powinna ona identyfikować, rozwijać i wdrażać te innowacje typu „deep tech” za pomocą swoich instrumentów. Poprzez spójne i ukierunkowane wsparcie EIC powinna wypełnić próżnię w obszarze publicznego wsparcia i prywatnych inwestycji na rzecz innowacji przełomowych i innowacji typu „deep tech”. EIC powinna dążyć do łączenia, integrowania i przyspieszania za pomocą swoich instrumentów przejścia innowatora od etapu badań naukowych do wprowadzenia na rynek, a także do tego, aby Unia miała wiodące przedsiębiorstwa w powstających obszarach technologii i w ten sposób mogła osiągać swoje cele społeczne i gospodarcze oraz unikać zależności od innych regionów. EIC powinna wspierać innowacje i przedsiębiorstwa o wysokim ryzyku i wysokim potencjale, które charakteryzuje tak duże ryzyko technologiczne, naukowe, finansowe, związane z zarządzaniem lub ryzyko rynkowe, że tych inicjatyw i przedsiębiorstw nie uznaje się jeszcze za w pełni zdolne do pozyskania finansowania, a zatem nie mogą uzyskać poziomu inwestycji niezbędnych do osiągnięcia globalnej konkurencyjności na rynku. Powinno to obejmować zarówno podejście „otwarte” (oddolne), jak i podejście oparte na „wyzwaniach”, w ścisłej koordynacji i synergii z Europejskim Funduszem Konkurencyjności i jego segmentami polityki. Należy uwzględnić podejście podobne do „DARPA”, ukierunkowane na wspieranie przedsiębiorstw typu start-up w dziedzinie obronności i podwójnego zastosowania oraz na zwiększanie ich skali przy zapewnieniu pełnej komplementarności z działaniami w ramach Instrumentu EFK InvestEU oraz unijnego systemu innowacji w dziedzinie obronności (EUDIS) i CASSINI (inicjatywa na rzecz przedsiębiorczości kosmicznej). Wdrażanie powinno odbywać się w ścisłej synergii i koordynacji z Europejskim Funduszem Konkurencyjności.
- (16) Finansowanie przedsiębiorstw scale-up w dziedzinie najbardziej zaawansowanych technologii w ramach Europejskiego Funduszu na rzecz Przedsiębiorstw Scale-up zapowiedzianego w Unijnej strategii na rzecz przedsiębiorstw typu start-up i scale-up, istniejącej w momencie wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, powinno być realizowane na warunkach uzgodnionych w WRF na lata 2021–2027. Wszelkie finansowanie przedsiębiorstw scale-up w ramach WRF na lata 2028–2034 powinno odbywać się w ramach EFK.
- (17) Wspólne Centrum Badawcze („JRC”) powinno nadal dostarczać niezależnych dowodów naukowych i zapewniać wsparcie techniczne na potrzeby polityk Unii w całym cyklu polityki. Działania bezpośrednie JRC powinny być realizowane w sposób elastyczny, wydajny i przejrzysty, z uwzględnieniem potrzeb różnych dziedzin unijnej polityki i odpowiednich potrzeb użytkowników JRC, a także przy zapewnieniu ochrony interesów finansowych Unii. JRC powinno nadal generować dodatkowe zasoby, które może wykorzystać do wspierania swojej działalności naukowej i technicznej.
- (18) Program powinien zapewniać skuteczne propagowanie i ochronę wartości i zasad europejskiej przestrzeni badawczej oraz Paktu na rzecz badań naukowych i innowacji

w Europie⁶, w szczególności etyki i rzetelności w badaniach naukowych i innowacjach, wolności badań naukowych, danych naukowych na potrzeby polityki, równouprawnienia płci i równych szans, niedyskryminacji, otwartej nauki oraz propagowania atrakcyjnych ścieżek kariery naukowej i mobilności. W szczególności program powinien zapewniać skuteczne propagowanie równych szans dla wszystkich oraz uwzględnianie aspektu płci, w tym włączanie aspektu płci do treści z zakresu badań naukowych i innowacji. Celem programu powinno być dążenie do eliminowania przyczyn nierównowagi płci. Szczególną uwagę należy zwrócić na zapewnienie, w miarę możliwości, równowagi płci w panelach oceniających oraz w innych odpowiednich organach doradczych, takich jak rady i grupy eksperckie.

- (19) Program powinien wspierać europejskie infrastruktury badawcze i technologiczne w stymulowaniu doskonałości naukowej i technologicznej oraz konkurencyjności przemysłowej poprzez wspieranie ciągłości cyklu badań naukowych i innowacji – od badań podstawowych po badania stosowane – aż po wdrożenie społeczne i rynkowe.
- (20) W ramach programu należy wdrożyć konkretne środki wspierające budowanie zdolności w państwach objętych inicjatywą szerszego uczestnictwa i pogłębiające powiązania oparte na współpracy w całej Unii, wzmacniające zdolności w zakresie badań naukowych i innowacji w państwach objętych inicjatywą szerszego uczestnictwa i państwach będących w okresie transformacji, prowadzące do stworzenia spójniejszego i bardziej zintegrowanego europejskiego systemu badań naukowych i innowacji oraz przyczyniające się do osiągnięcia celu, jakim jest inwestowanie co najmniej 3 % PKB w badania i rozwój. Kwalifikujące się państwa członkowskie z okresu 2021–2027 należy podzielić na dwie grupy na cały czas trwania programu, na podstawie wskaźnika na tablicy wyników innowacji oraz względnego zwrotu finansowego względem dochodu narodowego brutto (DNB), zgodnie z następującymi kryteriami: (i) „państwa będące w okresie transformacji”, w których zarówno wskaźnik na tablicy wyników innowacji (2023–2025) przekracza 75 % średniej unijnej, jak i występuje dodatni względny zwrot finansowy względem DNB (2021–2025) w ramach programu „Horyzont Europa”; (ii) „państwa objęte inicjatywą rozszerzania uczestnictwa” – wszystkie pozostałe państwa członkowskie kwalifikujące się w okresie 2021–2027.
- (21) Uznając korzyści płynące ze współpracy międzynarodowej ukierunkowanej na rozwiązywanie między innymi wspólnych problemów technologicznych, gospodarczych, środowiskowych i społecznych, w ramach programu należy propagować współpracę z państwami trzecimi. Współpraca międzynarodowa powinna mieć na celu wzmocnienie konkurencyjności i doskonałości Unii w zakresie badań naukowych i innowacji, w tym jej zdolności do przyciągania i zatrzymywania największych talentów z całego świata. W centrum tego podejścia powinny znajdować się względy geopolityczne, w tym bezpieczeństwo gospodarcze, a w oparciu o ogólną ocenę korzyści, jakie Unia mogłaby osiągnąć w odniesieniu do swoich priorytetów i globalnych wyzwań, należy rozważyć różne stopnie współpracy przy jednoczesnej ochronie wartości i interesów Unii. Stowarzyszenie z całością lub częścią programu powinno pozostać najbardziej kompleksową formą współpracy. W przypadku działań EIC związanych z obronnością do finansowania powinny kwalifikować się jedynie podmioty mające siedzibę w państwach trzecich stowarzyszonych z Europejskim Funduszem Konkurencyjności w dziedzinie obronności. Program może wspierać

---

⁶ Zalecenie Rady (UE) 2021/2122 z dnia 26 listopada 2021 r. w sprawie Paktu na rzecz badań naukowych i innowacji w Europie, Dz.U. L 431 z 2.12.2021, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reco/2021/2122/oj>.

działania finansowane z programu „Globalny wymiar Europy”, pod warunkiem że są one zgodne z zasadami i celami niniejszego rozporządzenia, zgodnie z przepisami dotyczącymi synergii.

- (22) Aby wzmocnić autonomię strategiczną Unii i zapewnić długoterminowy zrównoważony wzrost gospodarczy, zasadnicze znaczenie ma zwiększenie globalnej konkurencyjności Unii przy jednoczesnej ochronie jej strategicznych aktywów i interesów, jak określono w europejskiej strategii bezpieczeństwa gospodarczego⁷. W art. 136 rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509 uzupełnionym art. 10 rozporządzenia (UE) XXX [Europejski Fundusz Konkurencyjności] propaguje się konkurencyjność Unii i chroni jej bezpieczeństwo gospodarcze. Stosowanie tych przepisów do celów programu powinno zapewnić odpowiednie ramy prawne umożliwiające, w razie potrzeby, ustanowienie szczegółowych warunków dotyczących procedur wyboru, które propagują konkurencyjność opartą na badaniach naukowych oraz chronią interesy i autonomię strategiczną Unii, w tym środki mające na celu ograniczenie uczestnictwa lub ochronę rezultatów oraz zapewnienie spójności i zgodności ze szczegółowymi przepisami w ramach segmentów Europejskiego Funduszu Konkurencyjności. W razie potrzeby należy stosować podejście oparte na analizie ryzyka, aby zapewnić identyfikację, ocenę i wyeliminowanie ryzyka związanego z badaniami naukowymi i innowacjami za pomocą proporcjonalnych i skutecznych środków⁸. Zgodnie z art. 136 rozporządzenia finansowego ograniczenia kwalifikowalności powinny mieć zastosowanie do dostawców wysokiego ryzyka ze względów bezpieczeństwa.
- (23) W świetle rosnącego ryzyka związanego z zagrożeniami naturalnymi, stanami zagrożenia zdrowia, awariami technologicznymi, zmieniającymi się zagrożeniami bezpieczeństwa i innymi zakłóceniami konieczne jest zwiększenie zdolności Unii i państw członkowskich do przewidywania kryzysów i klęsk żywiołowych oraz przygotowania się i reagowania na nie. Program powinien wspierać badania naukowe, które wzmacniają zarządzanie ryzykiem związanym z klęskami żywiołowymi i zarządzanie kryzysowe, inwestują w odporność na zmianę klimatu oraz zwiększają odporność kluczowych funkcji społecznych, a także budują bardziej odporną, bezpieczną i przygotowaną Unię, zgodnie z celami strategii UE na rzecz unii gotowości.
- (24) Działania powinny odzwierciedlać znaczenie przeciwdziałania dramatycznej utracie bioróżnorodności i przyczyniać się do ochrony i odbudowy zasobów przyrodniczych, ekosystemów i ich usług. Uwzględnienie nauk o środowisku w podejmowanych działaniach jest niezbędne, aby zapobiegać szkodom w środowisku, utrzymać jego czystość oraz przywracać zdrowe ekosystemy.
- (25) W programie uznano zmianę klimatu za jedno z największych globalnych i społecznych wyzwań, a działania w dziedzinie klimatu za siłę napędową konkurencyjności przemysłowej. Działania powinny odzwierciedlać znaczenie przeciwdziałania zmianie klimatu zgodnie z zobowiązaniami Unii na rzecz wdrożenia porozumienia paryskiego.
- (26) Uproszczenie realizacji programu ma zasadnicze znaczenie dla zapewnienia jego dostępności i skuteczności, w szczególności poprzez zmniejszenie obciążenia

⁷ Wspólny komunikat do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej i Rady w sprawie „Europejskiej strategii bezpieczeństwa gospodarczego”, JOIN(2023) 20 final, Bruksela, 20.6.2023.

⁸ Zalecenie Rady z dnia 23 maja 2024 r. w sprawie zwiększenia bezpieczeństwa badań naukowych, C/2024/3510.

administracyjnego beneficjentów i zminimalizowanie ryzyka błędów. W tym celu program powinien opierać się przede wszystkim na kwotach ryczałtowych jako domyślnej formie finansowania unijnego. Kontynuując działania podejmowane w ramach poprzednich programów ramowych na rzecz uproszczenia zasad finansowania i minimalizacji błędów, należy również jeszcze bardziej uprościć zwrot kosztów personelu poprzez wykorzystanie kosztów jednostkowych personelu, co zmniejsza złożoność dla uczestników i ułatwia sprawozdawczość.

- (27) Aby uwzględnić szczególną strukturę organizacyjną, występującą zwłaszcza w działaniach w zakresie badań naukowych i innowacji, powinna istnieć możliwość deklarowania wkładów rzeczowych od osób trzecich jako kosztów kwalifikowalnych. Aby zachęcić do waloryzacji rezultatów, należy wyjaśnić, że nie należy tego uznawać za dochody z działania.
- (28) W celu wzmocnienia konkurencyjności Unii i zmaksymalizowania ogólnego upowszechnienia i wykorzystania rezultatów beneficjenci będący właścicielami rezultatów powinni zarządzać nimi zgodnie ze swoimi obowiązkami ustanowionymi na mocy niniejszego rozporządzenia w odniesieniu do waloryzacji i upowszechniania. W stosownych przypadkach obowiązki te mogą zostać dostosowane w programie prac, warunkach zaproszenia lub umowie o udzielenie dotacji w oparciu o względy polityczne, w tym związane z bezpieczeństwem gospodarczym, lecz powinny obejmować wymogi dotyczące ochrony, udostępniania, waloryzacji rezultatów i podawania ich do wiadomości publicznej, w stosownych i uzasadnionych przypadkach, w tym za pomocą praktyk otwartej nauki. Aby ułatwić i przyspieszyć proces waloryzacji, należy wprowadzić instrumenty i narzędzia wsparcia zgodnie ze strategią Komisji dotyczącą waloryzacji opracowaną w ramach Europejskiego Funduszu Konkurencyjności oraz wszelkim tego rodzaju wsparciem i usługami przewidzianymi w rozdziale III tego funduszu.
- (29) Potrzebne są środki wsparcia, aby wzmocnić i lepiej połączyć ekosystemy innowacji. Takie środki powinny wspierać organizacje i innowatorów w tworzeniu konkurencyjnych, solidnych i połączonych ekosystemów innowacji oraz w poprawie warunków ramowych poprzez współpracę i wymianę wiedzy. Powinny one ułatwiać łączenie krajowych, regionalnych i lokalnych ekosystemów poprzez usuwanie barier na jednolitym rynku, takich jak fragmentacja rynku, ograniczony dostęp do kapitału i segmentacja krajowych rynków kapitałowych, powolna absorpcja innowacji i niepełne wykorzystanie zamówień publicznych na innowacje.
- (30) Działania wspierane na podstawie niniejszego rozporządzenia powinny przyspieszyć lub pobudzić inwestycje poprzez korygowanie – w sposób proporcjonalny – niedoskonałości rynku lub nieoptymalnych sytuacji w zakresie inwestycji, unikanie powielania lub wypierania oraz zachęcanie do finansowania prywatnego, a także powinny mieć wartość dodaną dla Unii. Bez uszczerbku dla stosowania art. 107 i 108 TFUE w odniesieniu do zasobów krajowych, powinno to również zapewnić spójność działań realizowanych w ramach programu z zasadami pomocy państwa, a tym samym zapobiegać nadmiernym zakłóceniom konkurencji na rynku wewnętrznym.
- (31) W niniejszym rozporządzeniu ustanawia się orientacyjną pulę środków finansowych przeznaczonych na program ramowy w zakresie badań naukowych i innowacji „Horyzont Europa” na lata 2028–2034.

- (32) Do programu zastosowanie ma rozporządzenie (UE, Euratom) 2024/2509⁹. W rozporządzeniu tym określono zasady ustanawiania i wdrażania budżetu ogólnego Unii, w tym zasady odnoszące się do dotacji, nagród, darowizn o charakterze niefinansowym, zamówień, zarządzania pośredniego, pomocy finansowej, instrumentów finansowych i gwarancji budżetowych.
- (33) Aby zapewnić spójność, gwarancja budżetowa i instrumenty finansowe, w tym w połączeniu z bezzwrotnym wsparciem w ramach działań łączonych, powinny być wdrażane w ramach niniejszego programu zgodnie z tytułem X rozporządzenia finansowego oraz z uzgodnieniami technicznymi i warunkami ustanowionymi przez Komisję do celów jego stosowania.
- (34) W przypadku gdy wsparcie Unii w ramach programu ma być udzielane w formie gwarancji budżetowej lub instrumentu finansowego, w tym w połączeniu z bezzwrotnym wsparciem w ramach działania łączonego, z wyjątkiem instrumentów finansowych w ramach EIC, wsparcie takie powinno być udzielane wyłącznie za pośrednictwem Instrumentu EFK InvestEU zgodnie z mającymi zastosowanie zasadami tego instrumentu.
- (35) Zgodnie z rozporządzeniem (UE, Euratom) 2024/2509, rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) nr 883/2013¹⁰, rozporządzeniem Rady (Euratom, WE) nr 2988/95¹¹, rozporządzeniem Rady (WE, Euratom) nr 2185/96¹² oraz rozporządzeniem Rady (UE) 2017/1939¹³ interesy finansowe Unii należy chronić za pomocą proporcjonalnych środków, w tym środków w zakresie zapobiegania nieprawidłowościom i nadużyciom finansowym, ich wykrywania, korygowania i prowadzenia w ich sprawie postępowań, odzyskiwania środków utraconych, nienależnie wypłaconych lub nieodpowiednio wykorzystanych oraz, w stosownych przypadkach, nakładania kar administracyjnych. W szczególności, zgodnie z rozporządzeniem (UE, Euratom) nr 883/2013 i rozporządzeniem (Euratom, WE) nr 2185/96 Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF) może prowadzić dochodzenia, w tym kontrole na miejscu i inspekcje, w celu ustalenia, czy doszło do nadużycia finansowego, korupcji lub jakiegokolwiek innego nielegalnego działania, naruszającego interesy finansowe Unii. Zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2017/1939 Prokuratura Europejska (EPPO) jest właściwa do prowadzenia postępowania przygotowawczego lub wnoszenia i popierania oskarżenia w sprawie nadużyć finansowych oraz innych przestępstw naruszających interesy finansowe Unii,

---

⁹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2024/2509 z dnia 23 września 2024 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii (Dz.U. L, 2024/2509, 26.9.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj>).

¹⁰ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) nr 883/2013 z dnia 11 września 2013 r. dotyczące dochodzeń prowadzonych przez Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF) oraz uchylające rozporządzenie (WE) nr 1073/1999 Parlamentu Europejskiego i Rady i rozporządzenie Rady (Euratom) nr 1074/1999 (Dz.U. L 248 z 18.9.2013, s. 1).

¹¹ Rozporządzenie Rady (WE, Euratom) nr 2988/95 z dnia 18 grudnia 1995 r. w sprawie ochrony interesów finansowych Wspólnot Europejskich (Dz.U. L 312 z 23.12.1995, s. 1).

¹² Rozporządzenie Rady (Euratom, WE) nr 2185/96 z dnia 11 listopada 1996 r. w sprawie kontroli na miejscu oraz inspekcji przeprowadzanych przez Komisję w celu ochrony interesów finansowych Wspólnot Europejskich przed nadużyciami finansowymi i innymi nieprawidłowościami (Dz.U. L 292 z 15.11.1996, s. 2).

¹³ Rozporządzenie Rady (UE) 2017/1939 z dnia 12 października 2017 r. wdrażające wzmocnioną współpracę w zakresie ustanowienia Prokuratury Europejskiej („EPPO”) (Dz.U. L 283 z 31.10.2017, s. 1).

jak przewidziano w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1371¹⁴. Zgodnie z rozporządzeniem (UE, Euratom) 2024/2509 każda osoba lub każdy podmiot, które otrzymują środki finansowe Unii, są zobowiązane w pełni współpracować w celu ochrony interesów finansowych Unii, przyznać Komisji, OLAF-owi, Europejskiemu Trybunałowi Obrachunkowemu oraz, w stosownych przypadkach, EPPO niezbędne prawa i dostęp, a także zapewnić, aby wszelkie osoby trzecie uczestniczące w wykonywaniu środków finansowych Unii przyznały tym organom równoważne prawa.

- (36) Program ma być realizowany zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) XXX [rozporządzenie w sprawie wykonania], w którym ustanowiono przepisy dotyczące monitorowania wydatków i ram wykonania budżetu, w tym przepisy zapewniające jednolite stosowanie zasad „nie czyn poważnych szkód” i równouprawnienia płci, o których mowa w art. 33 ust. 2 lit. d) i f), a także przepisy dotyczące dostępności dla osób z niepełnosprawnościami odzwierciedlone odpowiednio w art. 17 ust. 3, art. 20 ust. 4 i art. 21 ust. 1 załącznika I do rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509 oraz zgodnie z wymogami dostępności określonymi w załącznikach I i III do dyrektywy 2019/882, przepisy dotyczące monitorowania i sprawozdawczości w zakresie wyników programów i działań Unii, przepisy dotyczące tworzenia unijnego portalu finansowania i oceny programów, a także inne przepisy horyzontalne mające zastosowanie do wszystkich programów unijnych, takie jak przepisy dotyczące informacji, komunikacji i widoczności.
- (37) Zgodnie z art. 85 ust. 1 decyzji Rady (UE) 2021/1764¹⁵ osoby fizyczne i organy z krajów i terytoriów zamorskich (KTZ) kwalifikują się do objęcia finansowaniem pod warunkiem przestrzegania zasad i celów danego programu oraz ewentualnych uzgodnień mających zastosowanie do państwa członkowskiego, z którym dany KTZ jest powiązany.
- (38) Program zastępuje program „Horyzont Europa” ustanowiony rozporządzeniem (UE) 2021/695. Należy zatem uchylić rozporządzenie (UE) 2021/695,

---

¹⁴ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1371 z dnia 5 lipca 2017 r. w sprawie zwalczania za pośrednictwem prawa karnego nadużyć na szkodę interesów finansowych Unii (Dz.U. L 198 z 28.7.2017, s. 29).

¹⁵ Decyzja Rady (UE) 2021/1764 z dnia 5 października 2021 r. w sprawie stowarzyszenia krajów i terytoriów zamorskich z Unią Europejską, w tym stosunków między Unią Europejską, z jednej strony, a Grenlandią i Królestwem Danii, z drugiej strony (Decyzja w sprawie stowarzyszenia zamorskiego, łącznie z Grenlandią) (Dz.U. L 355 z 7.10.2021, s. 6).

PRZYJMUJĄ NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

Tytuł I – Program ramowy w zakresie badań naukowych i innowacji

Rozdział I

Przepisy ogólne

Artykuł 1

Przedmiot

1. W niniejszym rozporządzeniu ustanawia się program ramowy w zakresie badań naukowych i innowacji „Horyzont Europa” („program”) na okres obowiązywania wieloletnich ram finansowych („WRF”) na lata 2028–2034 oraz określa zasady uczestnictwa i upowszechniania dotyczące działań pośrednich realizowanych w ramach programu, a także określa ramy regulujące unijne wsparcie na rzecz działań w zakresie badań naukowych i innowacji na ten sam okres. Określa się w nim również cele programu i budżet na ten okres, formy finansowania unijnego oraz zasady dotyczące przyznawania takiego finansowania.
2. Program jest realizowany poprzez:
  - a) program szczegółowy ustanowiony decyzją Rady XX, w tym działania w zakresie badań naukowych opartych na współpracy, realizowane w ramach segmentów polityki określonych w rozporządzeniu w sprawie Europejskiego Funduszu Konkurencyjności.
  - b) program szczegółowy w zakresie badań nad obronnością ustanowiony rozporządzeniem (UE) [XXX] [Europejski Fundusz Konkurencyjności].
3. Niniejsze rozporządzenie nie ma zastosowania do programu szczegółowego w zakresie badań nad obronnością, o którym mowa w ust. 2 lit. b). Działalność prowadzona w ramach tego programu szczegółowego, określona w rozporządzeniu (UE) [XXX] [Europejski Fundusz Konkurencyjności], ma na celu wspieranie konkurencyjności, wydajności i zdolności innowacyjnych technologicznej i przemysłowej bazy europejskiego sektora obronności.
4. Pojęcia „Horyzont Europa”, „program” i „program szczegółowy” stosowane w niniejszym rozporządzeniu odnoszą się do kwestii dotyczących jedynie programu szczegółowego, o którym mowa w ust. 2 lit. a), chyba że określono inaczej.

Artykuł 2

Definicje

Do celów niniejszego rozporządzenia stosuje się następujące definicje:

- 1) „infrastruktury badawcze” oznaczają zaplecze zapewniające zasoby i usługi umożliwiające prowadzenie badań naukowych i wspieranie innowacji w swoich dziedzinach;

- 2) „infrastruktury technologiczne” oznaczają zaplecze, sprzęt, zdolności i zasoby niezbędne do opracowania, testowania, zwiększania skali i walidacji technologii – od przedkonkurencyjnych usług badań stosowanych po demonstrację i walidację;
- 3) „niezdolny do pozyskania finansowania” oznacza, że podmiot prawny nie jest jeszcze w stanie przyciągnąć wystarczających inwestycji, aby w pełni zrealizować swój biznesplan i konkurować na arenie międzynarodowej;
- 4) „finansowanie mieszane” oznacza wsparcie finansowe udzielane w ramach Europejskiej Rady ds. Innowacji („EIC”) składające się z połączenia dotacji i inwestycji;
- 5) „technologie typu »deep tech«” oznaczają innowację, która ma potencjał dostarczania rozwiązań transformacyjnych i która opiera się na przełomowych osiągnięciach w nauce, technologii i inżynierii;
- 6) „partnerstwo europejskie” oznacza inicjatywę, w ramach której Unia wraz z partnerami prywatnymi lub publicznymi zobowiązuje się do wspólnego wspierania opracowywania, realizacji i oceny programu działań oraz w przypadku której koszty są dzielone między wszystkich partnerów;
- 7) „otwarty dostęp” oznacza bezpłatny dostęp internetowy do rezultatów zapewniany użytkownikowi końcowemu;
- 8) „otwarta nauka” oznacza podejście do procesu naukowego, które obejmuje wczesne i otwarte udostępnianie badań naukowych, otwarty dostęp do rezultatów i odpowiedzialne zarządzanie nimi, działania na rzecz odtwarzalności oraz zaangażowanie obywateli i użytkowników końcowych w badania naukowe i innowacje;
- 9) „przedkomercyjne zamówienie publiczne” oznacza publiczne lub prywatne zamawianie usług badawczych i rozwojowych obejmujące podział ryzyka i korzyści na warunkach rynkowych oraz rozwój konkurencyjny w poszczególnych fazach, przy czym zamówione usługi badawcze i rozwojowe są wyraźnie oddzielone od etapu wprowadzania na rynek komercyjnych ilości produktów końcowych;
- 10) „zamówienia publiczne na innowacyjne rozwiązania” oznaczają publiczne lub prywatne zamówienia, w przypadku których zamawiający odgrywają rolę pierwszego nabywcy innowacyjnych towarów lub usług, które nie są jeszcze dostępne komercyjnie na dużą skalę; mogą one obejmować badanie zgodności;
- 11) „istniejąca wiedza” oznacza wszelkie dane, wiedzę lub wiedzę fachową, bez względu na ich formę lub charakter, materialne lub niematerialne – w tym wszelkie prawa, takie jak prawa własności intelektualnej – posiadane przed przystąpieniem do danego działania;
- 12) „waloryzacja” oznacza wykorzystanie rezultatów do dalszych działań innych niż działania objęte danym działaniem, w tym do zastosowań komercyjnych;
- 13) „międzynarodowa europejska organizacja badawcza” oznacza organizację międzynarodową, której większość członków stanowią państwa członkowskie lub państwa stowarzyszone, której głównym celem jest wspieranie współpracy naukowej i technologicznej w Europie;
- 14) „podmioty prawne nastawione na zysk” oznaczają podmioty prawne, których celem z racji formy prawnej jest osiąganie zysku lub które mają prawny lub statutowy cel,

jakim jest dystrybuowanie zysków między udziałowców lub indywidualnych członków;

- 15) *„małe lub średnie przedsiębiorstwo” lub „MŚP” oznacza mikroprzedsiębiorstwo, małe lub średnie przedsiębiorstwo w rozumieniu art. 2 załącznika do zalecenia Komisji 2003/361/WE¹⁶;*
- 16) *„mała spółka o średniej kapitalizacji” oznacza małą spółkę o średniej kapitalizacji zdefiniowaną w pkt 2 załącznika do zalecenia Komisji (UE) 2025/1099¹⁷;*
- 17) *„rezultaty” oznaczają wszelkie materialne lub niematerialne wyniki danego działania, takie jak dane, wiedza lub know-how, bez względu na ich postać lub charakter, niezależnie od tego, czy mogą być objęte ochroną, a także związane z nimi prawa, w tym prawa własności intelektualnej;*
- 18) *„działanie w zakresie badań pionierskich ERBN” oznacza działanie badawcze pod kierownictwem głównego badacza, w tym weryfikację poprawności projektu ERBN, prowadzone u jednego lub większej liczby beneficjentów, którzy otrzymują finansowanie od Europejskiej Rady ds. Badań Naukowych (ERBN);*
- 19) *„działanie badawcze i szkoleniowe” oznacza działanie ukierunkowane na poprawę umiejętności, wiedzy i perspektyw kariery naukowców, propagujące mobilność między państwami, sektorami lub dyscyplinami;*
- 20) *„działanie koordynacyjne i wspierające” oznacza działanie przyczyniające się do realizacji celów programu, z wyłączeniem działań w zakresie badań naukowych i innowacji, z wyjątkiem przypadków, gdy jest ono podejmowane w ramach komponentu „rozszerzanie uczestnictwa i rozpowszechnianie doskonałości” części IV „Europejska przestrzeń badawcza”; a także oddolną koordynację bez współfinansowania działań badawczych ze środków Unii, która umożliwia współpracę między podmiotami prawnymi z państw członkowskich i państw stowarzyszonych w celu wzmocnienia EPB;*
- 21) *„działania pośrednie” oznaczają działania związane z badaniami naukowymi i innowacjami, którym Unia zapewnia wsparcie finansowe i które są podejmowane przez uczestników;*
- 22) *„działania bezpośrednie” oznaczają działania związane z badaniami naukowymi i innowacjami podejmowane przez Komisję za pośrednictwem JRC;*
- 23) *„ekosystem innowacji” oznacza ekosystem, który skupia na poziomie Unii organizacje, których zadaniem jest umożliwienie rozwoju technologicznego i innowacji i który obejmuje związki między zasobami materialnymi (takimi jak środki finansowe, sprzęt i obiekty, w tym infrastruktury badawcze i technologiczne), podmiotami instytucjonalnymi (takimi jak instytucje szkolnictwa wyższego i usługi wspierające, organizacje badawczo-technologiczne, przedsiębiorstwa, inwestorzy – w tym przedsiębiorstwa venture capital – i pośrednicy finansowi) a kształtującymi politykę i finansującymi podmiotami krajowymi, regionalnymi i lokalnymi;*
- 24) *„trójkąt wiedzy” oznacza tworzenie sieci między instytucjami edukacyjnymi, organizacjami badawczymi i przedsiębiorstwami w celu stworzenia ekosystemów innowacji, które wspierają przebieg ścieżki rozwoju innowacji – od momentu*

¹⁶ Zalecenie Komisji 2003/361/WE z dnia 6 maja 2003 r. dotyczące definicji mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw (Dz.U. L 124 z 20.5.2003, s. 36).

¹⁷ Zalecenie Komisji (UE) 2025/1099 z dnia 21 maja 2025 r. dotyczące definicji małych spółek o średniej kapitalizacji (Dz.U. L z 28.5.2025, s. 1).

powstania innowacji przez edukację w zakresie przedsiębiorczości po tworzenie przedsiębiorstw typu start-up i rozwój przedsiębiorstw scale-up.

Artykuł 3

Cele programu

1. Zgodnie z celami ogólnymi i szczegółowymi Europejskiego Funduszu Konkurencyjności program wzmacnia konkurencyjność UE, jej bazę naukową i technologiczną oraz odpowiada na globalne wyzwania w oparciu o doskonałe badania naukowe i innowacje.
2. Celami szczegółowymi programu są:
  - Tworzenie wysokiej jakości wiedzy, umiejętności i atrakcyjnych ścieżek kariery dla naukowców oraz wspieranie tworzenia europejskiej przestrzeni badawczej (EPB).
  - Zintensyfikowanie ogólnounijnych i międzynarodowych badań naukowych opartych na współpracy, wymiany wiedzy i waloryzacji.
  - Dostosowanie priorytetów unijnych, krajowych i regionalnych w celu stworzenia ogólnoeuropejskiego ekosystemu badań naukowych i innowacji.
  - Zmniejszenie krajowych i regionalnych dysproporcji dotyczących zdolności w zakresie badań naukowych i innowacji, umiejętności i talentów w celu wzmocnienia ekosystemów innowacji.
  - Poprawa pozycji Unii w dziedzinie innowacji, ze szczególnym uwzględnieniem technologii strategicznych i innowacji radykalnych, ułatwienie rozpowszechniania innowacyjnych rozwiązań poprzez działania normalizacyjne służące wspieraniu konkurencyjności i sprostaniu kluczowym wyzwaniom społecznym.
  - Obniżenie ryzyka i zmobilizowanie większej ilości prywatnego finansowania badań naukowych i innowacji, w szczególności w celu wspierania technologii typu „deep tech” oraz zwiększania skali innowacyjnych przedsiębiorstw typu start-up i MŚP.
  - Przyczynianie się do zwiększania publicznych i prywatnych inwestycji w badania naukowe i innowacje w państwach członkowskich, a tym samym do osiągnięcia celu dotyczącego ogólnego poziomu wydatków na poziomie co najmniej 3 % produktu krajowego brutto („PKB”) Unii.

Artykuł 4

Struktura programu

3. Do celów programu szczegółowego, o którym mowa w art. 1 ust. 2, program składa się z następujących części, które przyczyniają się do osiągnięcia celów ogólnych i szczegółowych określonych w art. 3 oraz segmentów polityki określonych w rozporządzeniu (UE) XXX [Europejski Fundusz Konkurencyjności]:
  - a) części I „Doskonała nauka”, obejmującej w szczególności następujące komponenty:
    - (i) Europejską Radę ds. Badań Naukowych (ERBN);

- (ii) działania „Marie Skłodowska-Curie” (MSCA).
  - (iii) dane naukowe na potrzeby polityki Unii: niejądrowe działania bezpośrednie Wspólnego Centrum Badawczego (JRC).
- b) części II „Konkurencyjność i społeczeństwo”, obejmującej w szczególności następujące komponenty:
- i) „Konkurencyjność”, w tym działania w zakresie badań naukowych i innowacji wspierające polityki w ramach Europejskiego Funduszu Konkurencyjności, takie jak:
    - 1) działania w zakresie badań naukowych i innowacji opartych na współpracy, o których mowa w rozdziale IV „Czysta transformacja i dekarbonizacja przemysłu” Europejskiego Funduszu Konkurencyjności;
    - 2) działania w zakresie badań naukowych i innowacji opartych na współpracy, o których mowa w rozdziale V „Zdrowie, biotechnologia, rolnictwo i biogospodarka” Europejskiego Funduszu Konkurencyjności;
    - 3) działania w zakresie badań naukowych i innowacji opartych na współpracy, o których mowa w rozdziale VI „Przywództwo cyfrowe” Europejskiego Funduszu Konkurencyjności;
    - 4) działania w zakresie badań naukowych i innowacji opartych na współpracy, o których mowa w rozdziale VII „Odporność i bezpieczeństwo, przemysł obronny i przestrzeń kosmiczna” Europejskiego Funduszu Konkurencyjności.
  - (ii) „Społeczeństwo”, w tym działania w zakresie badań naukowych i innowacji, takie jak:
    - 1) globalne wyzwania społeczne;
    - 2) misje UE;
    - 3) Instrument Nowego Europejskiego Bauhausu;
- c) części III „Innowacje”, obejmującej w szczególności następujące komponenty:
- (i) Europejską Radę ds. Innowacji (EIC);
  - (ii) ekosystemy innowacji, w tym działania wspierające integrację trójkąta wiedzy – szkolnictwa wyższego, badań naukowych i innowacji oraz przedsiębiorstw – w całej Unii.
- d) części IV „Europejska przestrzeń badawcza”, obejmującej w szczególności następujące komponenty:
- (i) zreformowanie i usprawnienie europejskiego systemu badań naukowych i innowacji;
  - (ii) infrastruktury badawcze i technologiczne;
  - (iii) rozszerzanie uczestnictwa i rozpowszechnianie doskonałości.

Artykuł 5

Zasady horyzontalne

Program:

- a) zapewnia, w stosownych przypadkach, wielodyscyplinarne podejście oraz uwzględnienie nauk społecznych i humanistycznych we wszystkich komponentach programu, w tym w ramach specjalnych zaproszeń do składania wniosków dotyczących zagadnień związanych z naukami społecznymi i humanistycznymi;
- b) ma na celu wspieranie rozwoju wiedzy naukowej oraz przyczynianie się do tworzenia świadomych, skutecznych i elastycznych polityk publicznych w całej Unii i poza nią. W ramach programu aktywnie propaguje się wykorzystanie rezultatów badań naukowych finansowanych ze środków publicznych oraz dowodów naukowych w procesach kształtowania polityki na wszystkich szczeblach, wzmacniając powiązania między badaniami naukowymi, innowacjami i rozwojem polityki publicznej opartej na dowodach. Obejmuje to zachęcanie do stosowania mechanizmów współpracy, inicjatyw w zakresie badań naukowych i innowacji oraz interfejsów służących wykorzystywaniu danych naukowych na potrzeby polityki, łączących decydentów ze środowiskiem naukowym, a także ułatwianie wykorzystywania wyników badań naukowych do kształtowania przyszłych ram legislacyjnych i regulacyjnych na wszystkich szczeblach. Szczególny nacisk kładzie się na zapewnienie, aby wiedza naukowa była dostępna i istotna dla decydentów i obywateli, wraz z instrumentami umożliwiającymi skuteczne wykorzystanie rezultatów badań naukowych, dokumentów orientacyjnych i zaleceń;
- c) ma na celu zachęcanie do stosowania praktyk otwartej nauki, w tym poprzez zapewnienie otwartego dostępu do recenzowanych publikacji naukowych dotyczących rezultatów, a także otwartego dostępu do danych badawczych i innych rezultatów zgodnie z zasadą „otwarty w największym możliwym zakresie, zamknięty tylko w koniecznym”.

Artykuł 6

Budżet

4. Orientacyjna pula środków finansowych przeznaczonych na program na okres od dnia 1 stycznia 2028 r. do dnia 31 grudnia 2034 r. wynosi 175 002 000 000 EUR w cenach bieżących.
5. Orientacyjny podział kwoty, o której mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, przeznaczonej na program szczegółowy, o którym mowa w art. 1 ust. 2 lit. a), wynosi:
  - a) 44 079 000 000 EUR na część I „Doskonała nauka”, z czego 2 600 000 000 EUR na niejądrowe działania bezpośrednie Wspólnego Centrum Badawczego (JRC).
  - b) 75 876 000 000 EUR na część II „Konkurencyjność i społeczeństwo”, z czego:
    - i. 68 270 000 000 EUR na część „Konkurencyjność”, w tym:
25 331 000 000 EUR na działania w zakresie badań naukowych i innowacji opartych na współpracy, o których mowa w rozdziale IV

„Czysta transformacja i dekarbonizacja przemysłu” Europejskiego Funduszu Konkurencyjności;

19 650 000 000 EUR na działania w zakresie badań naukowych i innowacji opartych na współpracy, o których mowa w rozdziale V „Zdrowie, biotechnologia, rolnictwo i biogospodarka” Europejskiego Funduszu Konkurencyjności;

16 854 000 000 EUR na działania w zakresie badań naukowych i innowacji opartych na współpracy, o których mowa w rozdziale VI „Przywództwo cyfrowe” Europejskiego Funduszu Konkurencyjności;

6 435 000 000 EUR na działania w zakresie badań naukowych i innowacji opartych na współpracy, o których mowa w rozdziale VII „Odporność i bezpieczeństwo, przemysł obronny i przestrzeń kosmiczna” Europejskiego Funduszu Konkurencyjności.

ii. 7 606 000 000 EUR na część „Społeczeństwo”.

c) 38 785 000 000 EUR na część III „Innowacje”.

d) 16 262 000 000 EUR na część IV „Europejska przestrzeń badawcza”, z czego 5 387 000 000 EUR na rozszerzanie uczestnictwa i rozpowszechnianie doskonałości.

1. Kwotę, o której mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, oraz kwoty dodatkowych środków, o których mowa w art. 7, można wykorzystać także na pomoc techniczną i administracyjną na wykonanie programu, np. na działania przygotowawcze, monitorowanie, kontrolę, audyt i ewaluację, na systemy i platformy informatyczne, na działania informacyjne i komunikacyjne, w tym komunikację instytucjonalną o priorytetach politycznych Unii, oraz na wszelką inną pomoc techniczną i administracyjną lub wydatki związane z personelem, poniesione przez Komisję na zarządzanie programem.
2. Jeżeli jest to konieczne, aby umożliwić zarządzanie działaniami, które nie zostaną zakończone do dnia 31 grudnia 2034 r., w budżecie Unii po 2034 r. mogą zostać ujęte środki na pokrycie niezbędnych wydatków i umożliwienie zarządzania działaniami, które nie zostaną zakończone do końca programu.
3. Zobowiązania budżetowe z tytułu działań trwających dłużej niż jeden rok budżetowy można rozłożyć na roczne raty na kilka lat.

Artykuł 7

Dodatkowe zasoby

1. Państwa członkowskie, instytucje, organy i agencje Unii, państwa trzecie, organizacje międzynarodowe, międzynarodowe instytucje finansowe lub inne osoby trzecie mogą wnieść dodatkowe wkłady finansowe lub niefinansowe na rzecz programu. Dodatkowe wkłady finansowe uważa się za zewnętrzne dochody przeznaczone na określony cel w rozumieniu art. 21 ust. 2 lit. a), d) lub e) lub art. 21 ust. 5 rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509.
2. Zasoby przydzielone państwu członkowskiemu w ramach zarządzania dzielonego można – na prośbę tego państwa – udostępnić na rzecz programu. Komisja wykorzystuje te zasoby bezpośrednio lub pośrednio zgodnie z art. 62 ust. 1 lit. a) lub

c) rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509. Są one dodatkowe względem zasobów, o których mowa w art. 6 ust. 1 niniejszego rozporządzenia. Zasoby te wykorzystuje się na rzecz danego państwa członkowskiego. Jeżeli Komisja nie zawarła żadnego zobowiązania prawnego w ramach zarządzania bezpośredniego lub zarządzania pośredniego na środki dodatkowe udostępnione w ten sposób na rzecz programu, odpowiednie niezaangażowane środki można – na prośbę danego państwa członkowskiego – przekazać z powrotem na jeden lub więcej programów pierwotnych lub następców tych programów.

Artykuł 8

Finansowanie alternatywne, łączone i kumulacyjne

1. Program jest wdrażany w synergii z innymi programami unijnymi. Działanie, które otrzymało wkład Unii z innego programu, może również otrzymać wkład z niniejszego programu. Do odpowiedniego wkładu stosuje się zasady danego programu unijnego albo do wszystkich wkładów można zastosować jednolity zbiór zasad oraz można zawrzeć jedno zobowiązanie prawne. Jeżeli wkład Unii opiera się na kosztach kwalifikowalnych, skumulowane wsparcie z budżetu Unii nie przekracza łącznych kosztów kwalifikowalnych działania i może być obliczane proporcjonalnie zgodnie z dokumentami określającymi warunki wsparcia.
2. Procedury wyboru w ramach programu mogą być przeprowadzane wspólnie w ramach zarządzania bezpośredniego lub pośredniego z państwami członkowskimi, instytucjami, organami i agencjami Unii, państwami trzecimi, organizacjami międzynarodowymi, międzynarodowymi instytucjami finansowymi lub innymi osobami trzecimi, pod warunkiem zapewnienia ochrony interesów finansowych Unii. Takie procedury podlegają jednolitemu zbiorowi zasad i prowadzą do zawarcia jednego zobowiązania prawnego. W tym celu partnerzy procedury wspólnego wyboru mogą udostępnić zasoby na rzecz programu zgodnie z art. 7 niniejszego rozporządzenia lub można im powierzyć wykonanie procedury wyboru, w stosownych przypadkach zgodnie z art. 62 ust. 1 lit. c) rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509. W procedurach wspólnego wyboru przedstawiciele partnerów uczestniczących w tej procedurze mogą również być członkami komisji oceniającej, o której mowa w art. 153 ust. 3 rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509.
3. W ramach tego programu, oprócz warunków określonych w art. 8 ust. 1 i 2 rozporządzenia (UE) XXX [Europejski Fundusz Konkurencyjności], pieczęć konkurencyjności przyznaje się wyłącznie działaniom wysokiej jakości, które nie zostały sfinansowane w ramach programu ze względu na ograniczenia budżetowe.
4. Państwa członkowskie mogą finansować działania, którym przyznano pieczęć konkurencyjności.

Artykuł 9

Państwa trzecie stowarzyszone z programem

1. Program może być otwarty na uczestnictwo następujących państw trzecich w drodze pełnego lub częściowego stowarzyszenia, zgodnie z celami określonymi w art. 3 i zgodnie z odpowiednimi umowami międzynarodowymi lub wszelkimi decyzjami przyjętymi w ramach tych umów i mającymi zastosowanie do:

- a) członków Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu, którzy są członkami Europejskiego Obszaru Gospodarczego, a także minipaństw europejskich;
  - b) krajów przystępujących, krajów kandydujących i potencjalnych kandydatów;
  - c) krajów objętych europejską polityką sąsiedztwa;
  - d) pozostałych państw trzecich.
2. Układy o stowarzyszeniu dotyczące uczestniczenia w programie:
- a) zapewniają sprawiedliwą równowagę w odniesieniu do wkładów i korzyści państw trzecich uczestniczących w programie;
  - b) ustanawiają warunki uczestniczenia w programie, w tym obliczanie wkładów finansowych do programu, składających się z wkładów operacyjnych i kosztów uczestnictwa, i ich ogólnych kosztów administracyjnych;
  - c) nie przyznają państwu trzeciemu żadnych uprawnień decyzyjnych w ramach programu;
  - d) gwarantują prawa Unii do zapewnienia należytego zarządzania finansami i ochrony jej interesów finansowych;
  - e) w stosownych przypadkach – zapewniają ochronę interesów Unii w zakresie bezpieczeństwa i porządku publicznego.
3. Do celów ust. 2 lit. d) państwo trzecie przyznaje niezbędne prawa i dostęp wymagane na mocy rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509 i rozporządzenia (UE, Euratom) nr 883/2013 oraz gwarantuje, że decyzje wykonawcze nakładające zobowiązanie pieniężne na podstawie art. 299 TFUE, a także wyroki i postanowienia Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, są wykonalne.
4. Do celów ust. 1 lit. d) stowarzyszenie lub częściowe stowarzyszenie z innymi państwami trzecimi jest możliwe tylko wtedy, gdy spełniają one wszystkie następujące kryteria:
- a) dobry potencjał naukowy, techniczny i innowacyjny;
  - b) zobowiązanie do otwartej gospodarki rynkowej opartej na zasadach, w tym sprawiedliwe i równe traktowanie praw własności intelektualnej, poszanowanie praw człowieka, poparte instytucjami demokratycznymi;
  - c) aktywne propagowanie polityki na rzecz poprawy dobrobytu gospodarczego i społecznego obywateli.
5. Zakres stowarzyszenia każdego państwa trzeciego z programem uwzględnia analizę zagrożeń, w szczególności tych, które mogą mieć wpływ na porządek publiczny i bezpieczeństwo publiczne Unii w odpowiednich obszarach polityki, w tym na bezpieczeństwo gospodarcze i bezpieczeństwo badań naukowych, a także korzyści i szerszy cel, jakim jest pobudzanie wzrostu gospodarczego i konkurencyjności Unii poprzez innowacje. W związku z tym, z wyjątkiem członków EOG, państw przystępujących, państw kandydujących i potencjalnych państw kandydujących, państwa trzecie mogą zostać wyłączone z części programu zgodnie z niniejszym rozporządzeniem lub samym układem o stowarzyszeniu.
6. Układ o stowarzyszeniu określający warunki uczestnictwa w programie przewiduje, w miarę możliwości, wzajemny udział podmiotów prawnych mających siedzibę

w Unii w równoważnych programach państw stowarzyszonych zgodnie z warunkami określonymi w tych programach.

7. Warunki dotyczące ustalania poziomu wkładów finansowych, o których mowa w ust. 2 lit. b), muszą zapewniać regularną automatyczną korektę wszelkiej znaczącej nierównowagi w stosunku do kwoty, jaką podmioty z siedzibą w państwie stowarzyszonym otrzymują z tytułu uczestnictwa w programie, z uwzględnieniem kosztów zarządzania programem oraz jego realizacji i funkcjonowania. Przy przydzielaniu wkładów finansowych uwzględnia się poziom uczestnictwa podmiotów prawnych z państw stowarzyszonych w poszczególnych częściach programu.

Artykuł 10

Wdrażanie i formy finansowania unijnego

1. Program jest realizowany zgodnie z rozporządzeniem (UE, Euratom) 2024/2509 w ramach zarządzania bezpośredniego lub zarządzania pośredniego z podmiotami, o których mowa w art. 62 ust. 1 lit. c) tego rozporządzenia.
2. Finansowanie unijne może być udzielane w dowolnej formie zgodnie z rozporządzeniem (UE, Euratom) 2024/2509, w szczególności w formie dotacji, nagród, zamówień, darowizn niefinansowych i instrumentów finansowych.
3. Z wyjątkiem instrumentów finansowych w ramach EIC (Funduszu), w przypadku których wsparcie Unii udzielane jest w formie gwarancji budżetowej lub instrumentu finansowego, w tym w połączeniu z bezzwrotnym wsparciem w ramach działania łączonego, jest ono udzielane wyłącznie za pośrednictwem Instrumentu EFK InvestEU i wdrażane zgodnie z mającymi zastosowanie zasadami tego instrumentu w drodze zawartych w tym celu umów o przyznanie wkładu lub umów w sprawie gwarancji. Jeżeli w ramach programu korzysta się z Instrumentu EFK InvestEU, zapewnia on tworzenie rezerw na gwarancję budżetową i finansowanie do instrumentów finansowych, w tym w przypadku połączenia z bezzwrotnym wsparciem w ramach działania łączonego.
4. W przypadku gdy finansowanie unijne udzielane jest w formie dotacji, finansowanie zapewnia się jako finansowanie niepowiązane z kosztami lub jako uproszczone metody rozliczania kosztów, w szczególności w formie płatności ryczałtowych i kosztów jednostkowych personelu, zgodnie z rozporządzeniem (UE, Euratom) 2024/2509. Finansowanie może być zapewnione w formie zwrotu rzeczywistych kosztów kwalifikowalnych tylko wtedy, kiedy cele działania nie mogą zostać osiągnięte w inny sposób. W przypadku gdy konieczne jest umożliwienie wykorzystania innych źródeł finansowania, w tym wspólnych inwestycji z wykorzystaniem zasobów krajowych podlegających zasadom pomocy państwa, finansowanie zapewnia się w formie faktycznego zwrotu kosztów kwalifikowalnych lub uproszczonych metod rozliczania kosztów.
5. Do celów art. 153 ust. 3 rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509 komisja oceniająca może częściowo lub całkowicie składać się z niezależnych ekspertów zewnętrznych.

Artykuł 11

Partnerstwa europejskie

1. W przypadku gdy jest to konieczne do osiągnięcia celów określonych w art. 3, działania na podstawie niniejszego rozporządzenia mogą być realizowane za pośrednictwem partnerstw europejskich, domyślnie poprzez programy prac.
2. Partnerstwa europejskie funkcjonują na podstawie protokołu ustaleń, uzgodnionego i podpisanego przez partnerów, który określa:
  - a) rezultaty, które mają zostać osiągnięte i muszą być jasne, mierzalne i terminowe;
  - b) wymogi w zakresie sprawozdawczości;
  - c) powiązane zobowiązania wszystkich partnerów;
  - d) zasady zarządzania wraz z mechanizmem umożliwiającym partnerom omawianie i uzgadnianie programowania oraz działań partnerstw.
3. W należycie uzasadnionych przypadkach partnerstwa europejskie będą realizowane poprzez powierzenie zadań związanych z wykonaniem budżetu w ramach różnych unijnych programów finansowania organom ustanowionym na podstawie art. 185 i 187 TFUE, zgodnie z art. 62 ust. 1 lit. c) rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509.
4. W przypadku partnerstw europejskich ustanowionych zgodnie z ust. 2 i 3 niniejszego artykułu wsparcie z programu jest uzależnione od efektywnego wykorzystania finansowania unijnego, proporcjonalnego wkładu finansowego innych partnerów, odpowiadającego co najmniej wkładowi Unii i prawom głosu Unii w organach zarządzających zapewniających ochronę interesów Unii w ramach partnerstwa. W tym celu wspólne przedsięwzięcia ustanawia się w drodze jednego aktu ustanawiającego zapewniającego zharmonizowane przepisy.
5. Partnerstwa europejskie:
  - a) ustanawia się wyłącznie w przypadkach, gdy same działania Unii lub inne formy wsparcia w ramach programu nie mogą przyczynić się do osiągnięcia zakładanych celów;
  - b) ustanawia się w celu sprostania wyzwaniom, które wymagają masy krytycznej zasobów oraz jednolitego i skoordynowanego podejścia, zarówno pod względem programowania, jak i wdrażania, wśród wszystkich podmiotów;
  - c) dostosowuje się do głównych polityk i inicjatyw politycznych Unii, a także wspierają one ich realizację;
  - d) są wybierane w sposób konkurencyjny na podstawie zestawu wymiernych kryteriów dotyczących cyklu życia oraz zdecydowanego podejścia portfelowego, co skutkuje spójnym zestawem inicjatyw;
  - e) funkcjonują na podstawie długoterminowych i formalnych zobowiązań *ex ante* wszystkich partnerów do wniesienia wkładu finansowego do zasobów partnerstwa europejskiego, które są zarządzane centralnie, z wyjątkiem należycie uzasadnionych przypadków;
  - f) wymagają jasnego podejścia opartego na cyklu życia, w tym wstępnego planu realizacji inicjatywy wraz ze strategią stopniowego lub całkowitego wycofania się z finansowania unijnego.

6. Wkłady partnerów innych niż Unia przyjmują następujące formy:
  - a) wkładów finansowych do budżetu operacyjnego inicjatywy;
  - b) współfinansowania przez partnerów ich własnego udziału lub udziału ich członków w projektach finansowanych w ramach inicjatywy.
7. Wszyscy partnerzy inni niż Unia przekazują informacje na temat struktury, członkostwa i działań opracowanych w ramach partnerstwa. W przypadkach gdy partnerstwa zawierane są z organizacjami i stowarzyszeniami reprezentującymi, obejmuje to regularne przekazywanie informacji o ich członkostwie.

Rozdział II

Doskonała nauka

Artykuł 12

Europejska Rada ds. Badań Naukowych

1. Europejska Rada ds. Badań Naukowych zapewnia atrakcyjne i elastyczne finansowanie umożliwiające utalentowanym i kreatywnym naukowcom indywidualnym, z naciskiem na naukowców na wczesnym etapie kariery, i ich zespołom podążanie najbardziej obiecującymi ścieżkami w pionierskich dziedzinach nauki, bez względu na ich narodowość i kraj pochodzenia, i przyznawane na zasadach konkurencji opartej wyłącznie na kryterium doskonałości.
2. ERBN przyciąga najbardziej utalentowanych naukowców z całego świata i umacnia pozycję Unii jako wiodącego na świecie ośrodka badań naukowych i innowacji.

Artykuł 13

Działania „Maria Skłodowska-Curie”

1. Działania „Maria Skłodowska-Curie” wspierają karierę na wszystkich etapach, rozwój umiejętności i mobilność naukowców z całego świata, z uwzględnieniem względów bezpieczeństwa. MSCA promują doskonałość badawczą, przyciągają i zatrzymują wybitne talenty w dziedzinie badań naukowych oraz wspierają trwałe kariery naukowe w Unii w celu zwiększenia konkurencyjności Unii w dziedzinie badań naukowych i innowacji.
2. MSCA finansują doskonale sieci doktoranckie, stypendia podoktorskie, wymiany pracowników w dziedzinie badań naukowych i innowacji, a także mechanizmy wspierania trwałych karier w celu przyciągnięcia i zatrzymania najbardziej obiecujących talentów. Należy położyć silny nacisk na współpracę międzynarodową, międzysektorową i interdyscyplinarną, a także na działania informacyjne dotyczące nauki. Finansowanie wspiera najnowocześniejsze badania naukowe i koncentruje się na rozwoju talentów naukowych, przy ukierunkowanym wsparciu dla naukowców na wczesnym etapie kariery. Wspiera ono uczynienie z Unii głównego miejsca docelowego dla naukowców.

Artykuł 14

Wspólne Centrum Badawcze

1. Wspólne Centrum Badawcze zapewnia niezależną, opartą na dowodach wiedzę i naukę, wspierając politykę UE w celu wywarcia pozytywnego wpływu na społeczeństwo. Odbywa się to poprzez działania bezpośrednio JRC oraz udział JRC w działaniach pośrednich. Rozdział II tytułu II nie ma zastosowania do działań bezpośrednio. Na zasadzie odstępstwa od art. 21 ust. 3 rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509 dochody lub kwoty wynikające z działalności badawczej JRC (np. patenty, licencje itp.) kwalifikują się do ponownego wykorzystania przez JRC.

Rozdział III

Konkurencyjność i społeczeństwo

Artykuł 15

Badania naukowe oparte na współpracy

1. Badania naukowe oparte na współpracy wspierają tworzenie transnarodowych sieci współpracy w zakresie badań naukowych i innowacji, łączących podmioty z różnych dyscyplin, w celu wspierania rozwoju i szybkiego rozpowszechniania wysokiej jakości rezultatów z korzyścią dla konkurencyjności przemysłowej Unii, przestrzeni kosmicznej, bezpieczeństwa, czystej transformacji, gotowości i odporności oraz sprostania wyzwaniom społecznym, w tym związanych z kulturą i kreatywnością, a także w celu wzmocnienia oddziaływania badań naukowych na kształtowanie i wspieranie polityki Unii.
2. Działania realizowane są w sposób zrównoważony z uwzględnieniem zarówno niższych, jak i wyższych poziomów gotowości technologicznej, obejmują tym samym cały łańcuch wartości.
3. Niniejszy program obejmuje działania w zakresie badań naukowych i innowacji opartych na współpracy w ramach specjalnej części programów prac przyjętych na podstawie rozdziałów IV–VII rozporządzenia (UE) XXX w sprawie Europejskiego Funduszu Konkurencyjności. Te programy prac przyjmuje się zgodnie z art. 15 rozporządzenia (UE) XXX [rozporządzenie w sprawie Europejskiego Funduszu Konkurencyjności].
4. Program wspiera działania mające na celu sprostanie globalnym wyzwaniom społecznym w obszarach wzmacniania wartości demokratycznych i zwalczania dezinformacji, w tym praworządności i praw podstawowych; propagowania przemian społeczno-gospodarczych, które przyczyniają się do włączenia społecznego i wzrostu gospodarczego, sprostania wyzwaniom demograficznym i międzypokoleniowym, także z perspektywy młodzieży, w tym zarządzania migracją i integracji migrantów.
5. Program przyczynia się do realizacji misji UE, w szczególności poprzez określenie działań priorytetowych w zakresie finansowania badań naukowych i innowacji na rzecz rozwoju nowej wiedzy, technologii, usług i produktów, z myślą o realizacji celów. Finansowanie misji UE ustanowionych na podstawie art. 8 rozporządzenia

(UE) 2021/695 przyznaje się na podstawie programów prac obejmujących okres do roku budżetowego 2030.

6. Program wspiera komponent dotyczący badań naukowych i innowacji w ramach Instrumentu Nowego Europejskiego Bauhausu.

Rozdział IV

Innowacje

Artykuł 16

Europejska Rada ds. Innowacji (EIC)

1. EIC identyfikuje, rozwija i zwiększa skalę innowacji typu „deep tech” i innowacji radykalnych, począwszy od badań naukowych po zwiększanie skali. Są one wdrażane głównie w drodze otwartych oddolnych zaproszeń do składania wniosków, przy jednoczesnym zapewnieniu zrównoważonego portfela działań we wszystkich obszarach tematycznych. Działania te są uzupełniane ukierunkowanymi tematycznymi zaproszeniami do składania wniosków i zaproszeniami dotyczącymi wyzwań w obszarach potencjalnego strategicznego zainteresowania w ścisłej koordynacji i synergii z segmentami polityki EFK, w szczególności z Instrumentem EFK InvestEU.
2. EIC może w szczególności zapewniać następujące rodzaje wsparcia:
  - a) dotacje w ramach instrumentu „Pionier” na badania naukowe wysokiego ryzyka, w tym weryfikację poprawności projektu i tworzenie prototypów;
  - b) dotacje w ramach instrumentu „Transformacja” na opracowanie ścieżek rozwoju komercyjnego w odniesieniu do rezultatów badań naukowych, w tym tworzenie firm typu spin-off i przedsiębiorstw typu start-up;
  - c) finansowanie mieszane w ramach instrumentu „Akcelerator” oraz wsparcie wyłącznie inwestycyjne dla pojedynczych przedsiębiorstw w celu rozwijania i wprowadzania na rynek swoich innowacji;
  - d) zachęty dla zamawiających do testowania i zapewniania pierwszych klientów na potrzeby innowacji typu „deep tech” i innowacji radykalnych;
  - e) usługi akceleratora biznesu uzupełniające finansowanie EIC poprzez zapewnienie dostępu, w sposób komplementarny i zgodny z doradztwem w ramach projektów, o którym mowa w rozdziale III rozporządzenia (UE) XXX [Europejski Fundusz Konkurencyjności], do wiedzy fachowej w zakresie najbardziej zaawansowanych technologii, coachingu i mentoringu, kontaktów z inwestorami, zamawiającymi, przedsiębiorstwami i innymi partnerami innowacyjnymi.
3. Rodzaje wsparcia, o których mowa w ust. 2, łączy się w sposób elastyczny w ramach wyzwań EIC opracowywanych i nadzorowanych przez kierowników programów EIC. Wyzwania EIC realizuje się z zastosowaniem podejścia portfelowego, w ramach którego działania są wybierane na podstawie ich komplementarności

w celu osiągnięcia określonych celów oraz wzajemnej interakcji pod nadzorem kierownika programu EIC.

4. Całe wsparcie inwestycyjne EIC jest realizowane przez co najmniej jeden specjalny instrument inwestycyjny utworzony zgodnie z prawem państwa członkowskiego (Fundusz EIC). Fundusz EIC ma strukturę umożliwiającą przyciągnięcie innych inwestorów publicznych lub prywatnych w celu zwiększenia efektu mnożnikowego wkładu Unii.
5. EIC może wspierać innowacje w zakresie technologii krytycznych ze szczególnym uwzględnieniem zastosowań obronnych w ścisłej koordynacji z segmentem polityki EFK „Odporność i bezpieczeństwo, przemysł obronny i przestrzeń kosmiczna”. W takich przypadkach zastosowanie mają art. 51 i 52 rozporządzenia (UE) XXX [Europejski Fundusz Konkurencyjności].

Artykuł 17

Ekosystemy innowacji

1. Program wspiera organizacje w tworzeniu konkurencyjnych, solidnych i połączonych ekosystemów innowacji i warunków ramowych. W tym celu należy dążyć do synergii z programami unijnymi, krajowymi i regionalnymi.
2. Program wspiera działania mające na celu wspieranie integracji trójkąta wiedzy – szkolnictwa wyższego, badań naukowych i innowacji oraz przedsiębiorstw – w całej Unii.

Rozdział V

Europejska przestrzeń badawcza

Artykuł 18

Europejska przestrzeń badawcza i infrastruktury

1. Celem europejskiej przestrzeni badawczej („EPB”) jest stworzenie jednolitego, pozbawionego granic rynku badań naukowych, innowacji i technologii w całej Unii, na którym naukowcy, wiedza naukowa i technologie swobodnie się przemieszczają.
2. Program zapewnia skuteczne propagowanie i ochronę wartości i zasad EPB oraz Paktu na rzecz badań naukowych i innowacji w Europie, w szczególności etyki i rzetelności w badaniach naukowych i innowacjach, wolności badań naukowych, równouprawnienia płci i równych szans, a także propagowania atrakcyjnych ścieżek kariery naukowej i mobilności. Finansowanie infrastruktur badawczych i technologicznych przyczynia się do wyposażenia Unii w silny i spójny ekosystem światowej klasy zrównoważonych obiektów i usług, w oparciu o priorytetowe paneuropejskie infrastruktury i uzupełniające najnowocześniejsze zdolności krajowe oraz z wykorzystaniem instrumentów finansowania, w tym partnerstw europejskich. Program pokrywa do 20 % kosztów budowy krytycznych nowych, światowej klasy zdolności europejskich infrastruktur badawczych i technologicznych.

3. Narzędzie wspierania polityki zapewnia państwom członkowskim i państwom stowarzyszonym praktyczne wsparcie ze strony ekspertów w opracowywaniu, wdrażaniu i ocenie reform, które poprawiają jakość ich inwestycji, polityk i systemów w zakresie badań naukowych i innowacji. Przyczynia się ono do budowania silniejszych i skuteczniejszych krajowych systemów badań naukowych i innowacji oraz solidniejszej europejskiej przestrzeni badawczej.

Artykuł 19

Rozszerzanie uczestnictwa

1. „Państwa objęte inicjatywą rozszerzania uczestnictwa” oznaczają Bułgarię, Chorwację, Czechy, Węgry, Łotwę, Litwę, Polskę, Rumunię i Słowację do celów finansowania działań, o których mowa w ust. 5 lit. a) i b).
2. „Państwa będące w okresie transformacji” oznaczają Cypr, Estonię, Grecję, Malte, Portugalię i Słowenię do celów finansowania działań, o których mowa w ust. 5 lit. b).
3. Wyłącznie podmioty prawne mające siedzibę w państwach objętych inicjatywą rozszerzania uczestnictwa lub państwach będących w okresie transformacji kwalifikują się jako koordynatorzy w ramach komponentu „rozszerzanie uczestnictwa i rozpowszechnianie doskonałości” w części programu „Wzmacnianie EPB”.
4. W przypadku państw stowarzyszonych podmioty prawne z wykazu kwalifikujących się państw, określonego na podstawie wskaźnika i opublikowanego w programie prac, kwalifikują się w pełni jako koordynatorzy w ramach tego komponentu. Podmioty prawne z regionów najbardziej oddalonych zgodnie z definicją w art. 349 TFUE również kwalifikują się jako koordynatorzy w ramach tego komponentu i podlegają tym samym przepisom, które mają zastosowanie do państw objętych inicjatywą rozszerzania uczestnictwa na podstawie niniejszego artykułu, z wyjątkiem ust. 7.
5. „Rozszerzanie uczestnictwa” obejmuje:
  - a) środki w zakresie budowania zdolności;
  - b) środki wspierające tworzenie sieci kontaktów, waloryzację wiedzy, przeciwdziałanie drenażowi mózgowi oraz specjalne wsparcie krajowych punktów kontaktowych.
6. Program pomaga państwom objętym inicjatywą rozszerzania uczestnictwa i państwom będącym w okresie transformacji w zwiększaniu ich uczestnictwa i propagowaniu szerokiego zasięgu geograficznego w doskonałych projektach opartych na współpracy. Działania te muszą być odzwierciedlone w proporcjonalnych środkach stosowanych przez państwa członkowskie.
7. Od 2030 r. dostęp do środków w zakresie budowania zdolności jest ograniczony do tych państw objętych inicjatywą rozszerzania uczestnictwa, które zwiększyły swoje rzeczywiste wydatki na inwestycje publiczne w badania i rozwój w ostatnim znanym roku w porównaniu z rokiem go poprzedzającym.

Tytuł II – Zasady uczestnictwa i upowszechniania

Rozdział I

Przepisy ogólne

Artykuł 20

Zasady EFK

1. O ile nie określono inaczej, do celów niniejszego rozporządzenia stosuje się następujące artykuły rozporządzenia (UE) XXX [Europejski Fundusz Konkurencyjności]: art. 10 ust. 2, art. 10 ust. 3 dotyczący preferencji UE, art. 13 dotyczący stosowania przepisów w zakresie informacji niejawnych i informacji szczególnie chronionych oraz art. 20 dotyczący przyspieszonego i ukierunkowanego działania na rzecz konkurencyjności.

Artykuł 21

Kwalifikowalność

1. Kryteria kwalifikowalności ustanawia się, aby wspierać osiągnięcie celów ogólnych i szczegółowych, o których mowa w art. 3, zgodnie z rozporządzeniem (UE, Euratom) 2024/2509, i mają one zastosowanie do wszystkich procedur wyboru w ramach programu.
2. W procedurach wyboru w ramach zarządzania bezpośredniego i pośredniego do otrzymania wsparcia ze środków Unii może kwalifikować się co najmniej jedna z poniższych kategorii podmiotów prawnych:
  - a) podmioty mające siedzibę w państwie członkowskim;
  - b) podmioty mające siedzibę w stowarzyszonym państwie trzecim;
  - c) inne podmioty mające siedzibę w niestowarzyszonych państwach trzecich o niskim lub średnim dochodzie lub, wyjątkowo, w innych niestowarzyszonych państwach trzecich, jeżeli dane państwo trzecie zostało wskazane w programie prac przyjętym przez Komisję;
  - d) inne podmioty mające siedzibę w państwach niestowarzyszonych, jeżeli finansowanie takich podmiotów jest niezbędne do realizacji działania i przyczynia się do osiągnięcia celów określonych w art. 3.
3. O ile program prac nie stanowi inaczej, aby kwalifikować się do uczestnictwa w działaniach związanych z dotacjami, podmioty prawne tworzą konsorcjum, w skład którego wchodzi jako beneficjenci trzy niezależne od siebie podmioty prawne, z których każdy ma siedzibę w innym państwie, zgodnie z poniższymi zasadami:
  - a) co najmniej dwa podmioty prawne mają siedzibę w różnych państwach członkowskich; oraz
  - b) co najmniej jeden inny podmiot prawny ma siedzibę w innym państwie członkowskim lub państwie stowarzyszonym.

4. Działania w zakresie badań pionierskich ERBN, działania EIC, działania badawcze i szkoleniowe oraz działania, których elementem lub głównym celem jest realizacja przedkomercyjnych zamówień publicznych lub zamówień na innowacyjne rozwiązania, mogą być realizowane przez co najmniej jeden podmiot prawny, pod warunkiem że jeden z tych podmiotów prawnych ma siedzibę w państwie członkowskim lub państwie stowarzyszonym.
5. Działania koordynacyjne i wspierające mogą być realizowane przez jeden podmiot prawny lub większą liczbę takich podmiotów, które mogą mieć siedzibę w państwie członkowskim, państwie stowarzyszonym lub, w wyjątkowych przypadkach, w innym państwie trzecim.
6. Zgodnie z art. 136 rozporządzenia finansowego ograniczenia kwalifikowalności stosuje się wobec dostawców wysokiego ryzyka, zgodnie z prawem UE, ze względów bezpieczeństwa.
7. Międzynarodowe europejskie organizacje badawcze i podmioty prawne utworzone na podstawie prawa Unii uznaje się za mające siedzibę w państwie członkowskim innym niż państwa członkowskie, w których siedzibę mają pozostałe podmioty prawne uczestniczące w działaniu.
8. Organizacje międzynarodowe inne niż międzynarodowe europejskie organizacje badawcze uznaje się za mające siedzibę w niestowarzyszonym państwie trzecim, chyba że program prac lub zaproszenie do składania wniosków stanowią inaczej.
9. Oprócz art. 168 ust. 2 i 3 rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509, stowarzyszone państwa trzecie, o których mowa w art. 9 ust. 1 oraz organizacje międzynarodowe, mogą, w stosownych przypadkach, uczestniczyć w mechanizmach udzielania zamówień określonych w art. 168 ust. 2 i 3 rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509 i czerpać korzyści z tych mechanizmów. Zasady mające zastosowanie do państw członkowskich stosuje się odpowiednio do uczestniczących stowarzyszonych państw trzecich i organizacji międzynarodowych.
10. W procedurach wyboru do finansowania nie kwalifikują się następujące działania:
  - a) działania zakazane na mocy prawa Unii, mającego zastosowanie prawa międzynarodowego lub prawa krajowego we wszystkich państwach członkowskich; działania, które są już w pełni finansowane z innych źródeł publicznych lub prywatnych, z wyjątkiem wkładów Unii w kontekście działań, o których mowa w art. 8 ust. 1;
  - b) działania zmierzające do klonowania ludzi w celach reprodukcyjnych;
  - c) działania mające na celu modyfikację dziedzictwa genetycznego ludzi, które mogłyby sprawić, że takie modyfikacje byłyby dziedziczne, z wyjątkiem badań naukowych dotyczących leczenia nowotworów gonad;
  - d) działania mające na celu tworzenie ludzkich embrionów wyłącznie do celów badań naukowych, rozwoju technologicznego i demonstracji lub do celów pozyskiwania komórek macierzystych, w tym poprzez przeniesienie jądra komórki somatycznej;
  - e) badania naukowe nad ludzkimi komórkami macierzystymi, zarówno dorosłymi, jak i zarodkowymi, mogą być finansowane w zależności od treści wniosku naukowego oraz od ram prawnych zainteresowanych państw członkowskich.

Do celów akapitu pierwszego lit. a) w państwie członkowskim nie przyznaje się finansowania na działalność badawczą, technologiczną lub demonstracyjną, która jest zakazana w tym państwie członkowskim.

11. Oprócz przesłanek określonych w art. 132 rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509 procedury wyboru i wynikające z nich zobowiązania prawne umożliwiają zakończenie finansowania, jeżeli jest mało prawdopodobne, aby cele działania zostały osiągnięte w ogóle lub w ustalonych terminach, lub jeżeli działanie straciło znaczenie polityczne.
12. W programie prac lub dokumentach związanych z procedurą wyboru można określić kryteria kwalifikowalności ustanowione w niniejszym rozporządzeniu lub określić dodatkowe kryteria kwalifikowalności w odniesieniu do konkretnych działań, w tym w celu uwzględnienia szczególnych wymogów polityki.

Artykuł 22

Etyka i rzetelność badawcza

1. Realizowane działania są zgodne z:
  - a) odpowiednim prawem Unii, prawem krajowym oraz międzynarodowym, w tym z Kartą praw podstawowych Unii Europejskiej oraz Konwencją o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności wraz z protokołami dodatkowymi do niej;
  - b) zasadami etyki, w tym najwyższymi standardami rzetelności badawczej.
2. W przypadku procedur wyboru określonych w programie prac podmioty prawne uczestniczące w działaniu muszą spełnić wszystkie poniższe wymogi:
  - a) zapewnić samoocenę etyczną dotyczącą celu, realizacji i prawdopodobnego wpływu działań, w tym potwierdzenie i opis zgodności z ust. 1;
  - b) przedstawić potwierdzenie, że działania będą zgodne z (i) Europejskim kodeksem postępowania w zakresie rzetelności badawczej, (ii) Globalnym kodeksem postępowania w zakresie sprawiedliwych partnerstw badawczych oraz że nie będą prowadzone żadne działania wyłączone z finansowania;
  - c) w przypadku działalności prowadzonej poza Unią – przedstawić potwierdzenie, że taka sama działalność byłaby dozwolona w państwie członkowskim;
  - d) w przypadku działalności z wykorzystaniem ludzkich zarodkowych komórek macierzystych, stosownie do przypadku – przedstawić informacje o środkach w zakresie licencji i kontroli, jakie muszą zostać zastosowane przez właściwe organy zainteresowanych państw członkowskich, jak również informacje o zatwierdzeniach zgodności z zasadami etyki, które uzyskuje się przed rozpoczęciem danej działalności;
  - e) uzyskać wszystkie zatwierdzenia lub inne obowiązkowe dokumenty od odpowiednich krajowych, lokalnych komisji etycznych lub innych organów, takich jak organy ochrony danych, przed rozpoczęciem danej działalności oraz przechowywać te dokumenty w aktach, które na żądanie przekazuje się Komisji lub odpowiedniemu organowi wykonawczemu.

Rozdział II

Dotacje

Artykuł 23

Zaproszenia do składania wniosków

1. Zaproszenie do składania wniosków nie jest wymagane w przypadku działań koordynacyjnych i wspierających, które:
  - a) mają być realizowane przez podmioty prawne określone w programie prac; oraz
  - b) nie są objęte zakresem zaproszenia do składania wniosków zgodnie z art. 198 lit. e) rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509.
2. W programie prac wskazuje się zaproszenia do składania wniosków, w ramach których mogą być przyznawane pieczęcie konkurencyjności. Informacje dotyczące wniosku i oceny mogą być udostępniane zainteresowanym organom finansującym, z zastrzeżeniem zawarcia umów poufności, o ile wnioskodawca nie wyrazi wyraźnego sprzeciwu.

Artykuł 24

Zdolność finansowa wnioskodawców

1. Oprócz wyjątków wymienionych w art. 201 ust. 5 rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509 zdolność finansową sprawdza się tylko wtedy, gdy kwota wnioskowanego finansowania ze środków Unii na dane działanie wynosi co najmniej 1 000 000 EUR.
2. Niezależnie od ust. 1, jeżeli istnieją powody, aby mieć wątpliwości co do zdolności finansowej wnioskodawcy, lub jeżeli poziom ryzyka jest wyższy ze względu na uczestnictwo w kilku trwających działaniach finansowanych ze środków unijnych programów w zakresie badań naukowych i innowacji, sprawdza się również zdolność finansową innych wnioskodawców lub koordynatorów, nawet jeżeli wnioskowane finansowanie nie przekracza progu, o którym mowa w ust. 1.
3. Jeżeli zdolność finansowa jest strukturalnie gwarantowana przez inny podmiot prawny, sprawdza się zdolność finansową tego innego podmiotu prawnego.
4. W przypadku słabej zdolności finansowej wnioskodawcy uczestnictwo wnioskodawcy może być uzależnione od przedłożenia przez podmiot powiązany oświadczenia o odpowiedzialności solidarnej.
5. Wkład do mechanizmu ubezpieczeń wzajemnych ustanowionego w art. 30 uznaje się za wystarczającą gwarancję w myśl art. 155 rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509. Nie przyjmuje się od beneficjentów żadnej dodatkowej gwarancji ani zabezpieczenia, ani też nie nakłada na nich wymogu ich udzielenia.

Artykuł 25

Kryteria wyboru i kwalifikacja

1. Oceny wniosków dokonuje się w oparciu o następujące kryteria wyboru:
  - a) doskonałość;
  - b) oddziaływanie;
  - c) jakość i skuteczność realizacji.

W programie prac określa się informacje szczegółowe dotyczące stosowania kryteriów wyboru, o których mowa w ust. 1.

2. Na zasadzie odstępstwa od ust. 1 jedynie kryterium doskonałości, o którym mowa w lit. a) tego ustępu, ma zastosowanie do ocen w ramach działań w zakresie badań pionierskich ERBN oraz działań badawczych i szkoleniowych.

Artykuł 26

Czas oczekiwania na przyznanie dotacji

1. Na zasadzie odstępstwa od art. 197 ust. 2 akapit pierwszy rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509 stosuje się następujące okresy:
  - a) w przypadku informowania wszystkich wnioskodawców o wyniku oceny ich wniosków – okres nie dłuższy niż pięć miesięcy od ostatecznego terminu składania kompletnych wniosków;
  - b) w przypadku podpisywania umów o udzielenie dotacji z wnioskodawcami – okres nie dłuższy niż siedem miesięcy od ostatecznego terminu składania kompletnych wniosków.
2. W programie prac można ustalić krótsze okresy niż te, o których mowa w ust. 1.
3. Oprócz wyjątków określonych w art. 197 ust. 2 akapit drugi rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509 okresy, o których mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, mogą zostać przekroczone w przypadku działań ERBN, podejścia zorientowanego na misję oraz w przypadku poddania działań ocenie etycznej, kontroli bezpieczeństwa lub ocenom mającym na celu ochronę konkurencyjności Unii, w tym jej strategicznych aktywów i interesów.

Artykuł 27

Stopy finansowania

1. Do wszystkich rodzajów działalności finansowanej przez działanie stosuje się jedną stopę finansowania na działanie. Maksymalną stopę finansowania na działanie ustala się w programie prac.
2. Można zwrócić do 100 % łącznych kosztów kwalifikowalnych działania w ramach programu, z wyjątkiem podmiotów prawnych nastawionych na zysk, w przypadku których można zwrócić do 70 % łącznych kosztów kwalifikowalnych. W drodze wyjątku MŚP kwalifikują się do stopy finansowania wynoszącej do 100 % łącznych kosztów kwalifikowalnych.

Artykuł 28

Koszty pośrednie

1. Kwalifikowalne koszty pośrednie wynoszą 25 % łącznych kwalifikowalnych kosztów bezpośrednich, z wyłączeniem kwalifikowalnych kosztów bezpośrednich podwykonawstwa, wsparcia finansowego na rzecz osób trzecich oraz kosztów jednostkowych lub płatności ryczałtowych, które obejmują koszty pośrednie. W stosownych przypadkach koszty pośrednie uwzględnione w kosztach jednostkowych lub płatnościach ryczałtowych oblicza się przy użyciu stawki ryczałtowanej, o której mowa w poprzednim zdaniu.
2. Niezależnie od ust. 1, jeżeli przewidziano to w programie prac, koszty pośrednie mogą być deklarowane w formie płatności ryczałtowej lub kosztów jednostkowych.

Artykuł 29

Koszty kwalifikowalne

1. Na zasadzie odstępstwa od art. 193 ust. 2 rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509 koszty zasobów udostępnionych przez osoby trzecie w postaci wkładów rzeczowych są kwalifikowalne do wysokości kwalifikowalnych kosztów bezpośrednich danej osoby trzeciej.
2. Na zasadzie odstępstwa od art. 195 ust. 2 rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509 dochód wygenerowany w wyniku waloryzacji rezultatów nie jest uznawany za dochody z działania.

Artykuł 30

Mechanizm ubezpieczeń wzajemnych

1. Ustanawia się mechanizm ubezpieczeń wzajemnych, który zastępuje mechanizm ustanowiony zgodnie z art. 37 rozporządzenia (UE) 2021/695. Mechanizm ubezpieczeń wzajemnych pokrywa ryzyko związane z niemożnością odzyskania kwot należnych od niektórych beneficjentów EFK w ramach zarządzania bezpośredniego, a także wszelkie wcześniej istniejące rodzaje ryzyka pokryte zgodnie z art. 37 rozporządzenia (UE) 2021/695.
2. Mechanizm ten jest zarządzany przez Unię reprezentowaną przez Komisję, która występuje jako podmiot wykonawczy. Komisja określa w drodze aktu wykonawczego szczegółowe przepisy dotyczące funkcjonowania mechanizmu ubezpieczeń wzajemnych.
3. Beneficjenci uiszczają składkę, która ma zostać potrącona z początkowej płatności zaliczkowej i zwrócona beneficjentom w momencie dokonywania płatności salda.
4. Wszelkie zwroty finansowe wygenerowane przez mechanizm ubezpieczeń wzajemnych oraz wszelkie odzyskane kwoty stanowią zewnętrzne dochody przeznaczone na określony cel w rozumieniu art. 21 ust. 5 rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509 na potrzeby programu lub programu będącego jego następcą. Jeżeli zwrot jest niewystarczający, w ramach mechanizmu nie podejmuje się interwencji, a organ udzielający dotacji odzyskuje wszelkie kwoty bezpośrednio.

5. Po zakończeniu wszystkich dotacji, w przypadku których mechanizm ubezpieczeń wzajemnych pokrywa ryzyko, wszelkie kwoty zgromadzone w ramach tego mechanizmu mogą zostać odzyskane przez Komisję i stanowią zewnętrzne dochody przeznaczone na określony cel w rozumieniu art. 21 ust.5 rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509 na potrzeby programu lub programu będącego jego następcą.

Artykuł 31

Własność rezultatów

1. Beneficjenci są właścicielami rezultatów, które uzyskują.
2. Rezultaty mogą stanowić współwłasność co najmniej dwóch beneficjentów, jeżeli zostały uzyskane wspólnie przez tych beneficjentów oraz niemożliwe jest:
  - a) ustalenie wkładu, jaki każdy z beneficjentów wniósł w ich uzyskanie; lub
  - b) rozdzielenie rezultatów przy składaniu wniosku o objęcie ich ochroną.Uzgadniają oni na piśmie podział współwłasności i warunki korzystania z niej. Każdy ze współwłaścicieli może udzielać osobom trzecim niewyłącznych licencji na waloryzację rezultatów stanowiących współwłasność (bez prawa do udzielania sublicencji), pod warunkiem że pozostali współwłaściciele zostali o tym powiadomieni z wyprzedzeniem i otrzymają godziwą i rozsądną zapłatę, chyba że uzgodniono inaczej. Współwłaściciele mogą uzgodnić na piśmie stosowanie innego rozwiązania niż współwłasność.
3. Jeżeli osoby trzecie uczestniczące w działaniu (w tym personel) mają prawo do rezultatów, beneficjenci zapewniają możliwość korzystania z tych praw w sposób zgodny z ich obowiązkami dotyczącymi tych rezultatów.
4. Przeniesienie własności może podlegać warunkom określonym w programie prac, warunkom zaproszenia do składania wniosków lub umowie o udzielenie dotacji, w tym wymogowi przeniesienia wszelkich zobowiązań dotyczących rezultatów.

Artykuł 32

Waloryzacja i upowszechnianie

1. Beneficjenci zarządzają swoimi rezultatami zgodnie z obowiązkami określonymi w programie prac, warunkach zaproszenia do składania wniosków lub umowie o udzielenie dotacji. W ramach tych obowiązków beneficjenci:
  - a) chronią swoje rezultaty, jeżeli jest to uzasadnione, w szczególności gdy mają one potencjał handlowy;
  - b) zapewniają dostęp do swoich rezultatów i istniejącej wiedzy, jeżeli są potrzebne do realizacji zadań związanych z działaniem lub do waloryzacji rezultatów, w tym do zastosowań komercyjnych;
  - c) dokładają wszelkich starań w celu waloryzacji swoich rezultatów, bezpośrednio lub pośrednio, w tym poprzez przeniesienie własności lub udzielenie licencji; jeżeli rezultaty nie zostaną poddane waloryzacji w danym okresie, Komisja może określić instrumenty i narzędzia, takie jak te służące realizacji strategii waloryzacji określonej w rozdziale III rozporządzenia

- (UE) XXX [Europejski Fundusz Konkurencyjności], które zainteresowani beneficjenci wykorzystują w celu ułatwienia waloryzacji tych rezultatów;
- d) jak najszybciej podają rezultaty do wiadomości publicznej w odpowiedni sposób, przy jednoczesnym zachowaniu ich poufności, jeżeli jest to konieczne ze względu na ochronę aktywów intelektualnych, kwestie bezpieczeństwa lub uzasadnione interesy;
  - e) przestrzegają praktyk otwartej nauki, w tym poprzez:
    - (i) zapewnienie otwartego dostępu do wszystkich recenzowanych publikacji naukowych dotyczących rezultatów;
    - (ii) odpowiedzialne zarządzanie danymi badawczymi w ramach działania i innymi rezultatami zgodnie z zasadami „znajdowalności”, „dostępności”, „interoperacyjności” i „możliwości ponownego wykorzystania” (zasady FAIR), a także zapewnienie otwartego dostępu do nich, chyba że byłoby to sprzeczne z uzasadnionymi interesami, w tym interesami handlowymi, lub innymi ograniczeniami;
  - f) o ile w programie prac lub warunkach zaproszenia do składania wniosków nie przewidziano inaczej – opracowują i regularnie aktualizują plan zarządzania ich rezultatami, w tym danymi;
  - g) udzielają następującym podmiotom bezpłatnego dostępu do swoich rezultatów w celu opracowywania, wdrażania i monitorowania ich polityk lub programów:
    - (i) instytucjom, organom i jednostkom organizacyjnym Unii;
    - (ii) organom krajowym państw członkowskich, jeżeli przewidziano to w programie prac, warunkach zaproszenia do składania wniosków lub umowie o udzielenie dotacji.

Artykuł 33

Przedkomercyjne zamówienia publiczne i zamówienia publiczne na innowacyjne rozwiązania

1. Działania związane z dotacjami mogą obejmować lub mieć na celu przede wszystkim przedkomercyjne zamówienia publiczne lub zamówienia na innowacyjne rozwiązania. Zamówienia te mają być realizowane przez beneficjentów będących publicznymi lub prywatnymi zamawiającymi.
2. Postępowania o udzielenie zamówienia:
  - a) jeżeli przeprowadzane są przez publicznych zamawiających: są zgodne z regułami konkurencji oraz z zasadami przejrzystości, niedyskryminacji, równego traktowania, należytego zarządzania finansami, proporcjonalności, mającymi zastosowanie przepisami UE na rzecz wzmocnienia odporności w łańcuchach dostaw oraz z sektorowymi wymogami regulacyjnymi;
  - b) jeżeli przeprowadzane są przez prywatnych zamawiających: są zgodne z zasadami TFUE, regułami konkurencji i mającymi zastosowanie prawem umów, przepisami UE na rzecz wzmocnienia odporności w łańcuchach dostaw oraz z sektorowymi wymogami regulacyjnymi;

- c) mogą zezwalać na udzielenie wielu zamówień w ramach tego samego postępowania (postępowanie z możliwością składania ofert częściowych);
  - d) przewidują udzielenie zamówienia oferentom, którzy złożyli ofertę najkorzystniejszą ekonomicznie przy jednoczesnym zapewnieniu braku konfliktów interesów.
3. W przypadku przedkomercyjnych zamówień publicznych postępowanie o udzielenie zamówienia może zostać przeprowadzone w dwóch zamiast trzech etapach i może obejmować zakup pierwszych tego rodzaju rozwiązań w celu uproszczenia i przyspieszenia wdrażania.
4. Zastosowanie mogą mieć szczególne warunki, w tym dotyczące miejsca świadczenia zamawianych usług, towarów lub robót oraz własności rezultatów i dostępu do nich. W związku z tym w przypadku przedkomercyjnych zamówień publicznych:
- a) wykonawcy posiadają co najmniej prawa własności intelektualnej do uzyskanych przez siebie rezultatów, natomiast zamawiający uzyskują co najmniej bezpłatny dostęp do rezultatów na własny użytek, jak również bezpłatny dostęp do rezultatów dla swoich obecnych i przyszłych wykonawców w celu wykorzystania rezultatów przez zamawiających.
  - b) w przypadku nadmiernych zależności w łańcuchu dostaw lub problemów z bezpieczeństwem dostaw z wykonawcami lub w sytuacjach nadzwyczajnych, w których wykonawcy nie są w stanie dostarczyć wystarczających rozwiązań w celu zaspokojenia większego popytu na rynku UE, zamawiający mają prawo udzielić – lub zażądać od wykonawców udzielenia – prawa osobom trzecim do komercyjnego wykorzystania rezultatów na rzecz zamawiającego oraz na potrzeby szerszych rynków na zasadzie braku wyłączości oraz na sprawiedliwych i rozsądnych warunkach;
  - c) jeżeli wykonawcy nie wykorzystają swoich rezultatów w sposób komercyjny w określonym okresie lub wykorzystają je w sposób naruszający interes publiczny, mogą zostać zobowiązani do przeniesienia własności rezultatów na zamawiających.
5. Działania w zakresie zamówień publicznych prowadzone przez Komisję lub organy wykonawcze mogą przybrać formę przedkomercyjnych zamówień publicznych lub zamówień publicznych na innowacyjne rozwiązania. Te zamówienia są realizowane przez Komisję lub odpowiedni organ wykonawczy we własnym imieniu lub wspólnie z instytucjami zamawiającymi z państw członkowskich i państw stowarzyszonych.

Rozdział III

Europejska Rada ds. Innowacji

Artykuł 34

Przepisy szczegółowe dotyczące Europejskiej Rady ds. Innowacji

1. Zgodnie z art. 20 ust. 2 lit. a) ppkt (i) rozporządzenia (UE) XXX [Europejski Fundusz Konkurencyjności] dotacje w ramach instrumentu „Transformacja” EIC

mogą być przyznawane bez zaproszeń do składania wniosków w celu finansowania działań następczych w odniesieniu do rezultatów uzyskanych w ramach działań finansowanych z programu i rozporządzenia 2021/695 w sprawie programu „Horyzont Europa”.

2. W ramach instrumentu „Akcelerator” EIC wspiera się wyłącznie pojedynczych beneficjentów i pojedyncze spółki, w których dokonano inwestycji, które są MŚP, w tym przedsiębiorstwami typu start-up i małymi spółkami o średniej kapitalizacji.
3. Wnioski dotyczące działań w ramach instrumentu „Akcelerator” EIC mogą być składane przez co najmniej jeden podmiot prawny zamierzający ustanowić lub wesprzeć potencjalnego odbiorcę, za uprzednią zgodą tego odbiorcy. Jeżeli dane działanie zostanie wybrane do finansowania, umowę o udzielenie dotacji i umowę inwestycyjną podpisuje się wyłącznie z tym odbiorcą.
4. W przypadku działań w zakresie finansowania mieszanego beneficjent i spółka, w której dokonano inwestycji, mogą różnić się w tym sensie, że spółka, w której dokonano inwestycji, może być spółka holdingowa lub jednostka dominująca beneficjenta.
5. Organy finansujące wdrażające programy unijne lub programy krajowe lub regionalne certyfikowane przez Komisję mogą bezpośrednio składać wnioski dotyczące zaproszenia do składania wniosków w ramach instrumentu „Transformacja” EIC lub instrumentu „Akcelerator” EIC, jeżeli takie wnioski wynikają z przeglądu projektu działania finansowanego z certyfikowanego programu i z zastrzeżeniem warunków określonych w programie prac EIC („system plug-in EIC”).
6. W przypadku instrumentu „Akcelerator” EIC trzecie kryterium oceny określone w art. 25 ust. 1 zostaje zastąpione poziomem ryzyka działania, jakością i skutecznością realizacji oraz potrzebą wsparcia Unii.
7. Inwestycji dokonuje się w spółkach niezdolnych do pozyskania finansowania, w których dokonano inwestycji, wspólnie z innymi prywatnymi inwestorami w ramach wspólnych inwestycji. W przypadku gdy takie wsparcie nie jest jednak w pełni udzielane w ramach Europejskiego Funduszu Konkurencyjności, w celu ochrony strategicznych interesów Unii można udzielić wsparcia zdolnym do pozyskania finansowania spółkom, w których dokonano inwestycji, lub bez udziału innych inwestorów.
8. Na zasadzie odstępstwa od art. 212 ust. 2 lit. a) rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509 warunki dotyczące rentowności nie mają zastosowania do działań inwestycyjnych w ramach instrumentu „Akcelerator” EIC.
9. Działania w zakresie finansowania mieszanego zawiesza się, zmienia lub, w należycie uzasadnionych przypadkach, kończy, jeżeli nie osiągnięto mierzalnych celów pośrednich lub jeżeli beneficjent odmówi wsparcia inwestycyjnego bez należycie uzasadnionego powodu.
10. Fundusz EIC może przyznawać inwestycje kontynuacyjne:
  - a) jeżeli jest to konieczne do ochrony strategicznych aktywów, interesów, autonomii strategicznej lub bezpieczeństwa Unii; lub
  - b) jeżeli kolejne rundy finansowania nie będą kontynuowane lub będą realizowane na znacznie mniej korzystnych warunkach bez inwestycji kontynuacyjnych EIC.

11. W programie prac EIC można określić dodatkowe ograniczenia dotyczące przyznawania wsparcia kontynuacyjnego.

Artykuł 35

Uchylenie

Rozporządzenie (UE) 2021/695 traci moc ze skutkiem od dnia 1 stycznia 2028 r.

Artykuł 36

Przepisy przejściowe

1. Niniejsze rozporządzenie nie ma wpływu na kontynuację lub modyfikację danych działań, aż do ich zamknięcia, zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2021/695, które nadal stosuje się do danych działań aż do ich zamknięcia.
2. Z puli środków finansowych przeznaczonych na program można również pokrywać wydatki na wsparcie techniczne i administracyjne na potrzeby przejścia między programem a środkami przyjętymi w ramach poprzedniego programu objętego rozporządzeniem (UE) 2021/695.

Artykuł 37

Wejście w życie i rozpoczęcie stosowania

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie dwudziestego dnia po jego opublikowaniu w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej.

Niniejsze rozporządzenie stosuje się od dnia 1 stycznia 2028 r.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich.

Sporządzono w Brukseli dnia r.

*W imieniu Parlamentu Europejskiego
Przewodnicząca*

*W imieniu Rady
Przewodniczący*

OCENA SKUTKÓW FINANSOWYCH I CYFROWYCH REGULACJI

1.	STRUKTURA WNIOSKU/INICJATYWY	3
1.1.	Tytuł wniosku/inicjatywy	3
1.2.	Obszary polityki, których dotyczy wnioski/inicjatywa	3
1.3.	Cel(e).....	3
1.3.1.	Cel(e) ogólny(-e).....	3
1.3.2.	Cel(e) szczegółowy(-e)	3
1.3.3.	Oczekiwane wyniki i wpływ	3
1.3.4.	Wskaźniki dotyczące realizacji celów	3
1.4.	Wniosek/inicjatywa dotyczy:	4
1.5.	Uzasadnienie wniosku/inicjatywy.....	4
1.5.1.	Potrzeby, które należy zaspokoić w perspektywie krótko- lub długoterminowej, w tym szczegółowy terminarz przebiegu realizacji inicjatywy	4
1.5.2.	Wartość dodana z tytułu zaangażowania Unii Europejskiej (może wynikać z różnych czynników, na przykład korzyści koordynacyjnych, pewności prawa, większej efektywności lub komplementarności). Na potrzeby tej sekcji „wartość dodana z tytułu zaangażowania Unii Europejskiej” należy rozumieć jako wartość wynikającą z unijnej interwencji, wykraczającą poza wartość, która zostałaby wytworzona przez same państwa członkowskie.	4
1.5.3.	Główne wnioski wyciągnięte z podobnych działań	4
1.5.4.	Spójność z wieloletnimi ramami finansowymi oraz możliwa synergia z innymi właściwymi instrumentami	5
1.5.5.	Ocena różnych dostępnych możliwości finansowania, w tym możliwości przegrupowania środków	5
1.6.	Czas trwania wniosku/inicjatywy i jego/jej wpływu finansowego	6
1.7.	Planowane metody wykonania budżetu	6
2.	ŚRODKI ZARZĄDZANIA	8
2.1.	Zasady nadzoru i sprawozdawczości	8
2.2.	System zarządzania i kontroli	8
2.2.1.	Uzasadnienie dla proponowanych metod wykonania budżetu, mechanizmów finansowania wykonania, sposobów dokonywania płatności i strategii kontroli	8
2.2.2.	Informacje dotyczące zidentyfikowanego ryzyka i systemów kontroli wewnętrznej ustanowionych w celu jego ograniczenia.....	8
2.2.3.	Oszacowanie i uzasadnienie efektywności kosztowej kontroli (relacja kosztów kontroli do wartości zarządzanych funduszy powiązanych) oraz ocena prawdopodobnego ryzyka błędów (przy płatności i przy zamykaniu)	8
2.3.	Środki zapobiegania nadużyciom finansowym i nieprawidłowościom	9
3.	SZACUNKOWY WPŁYW FINANSOWY WNIOSKU/INICJATYWY.....	10

3.1.	Działy wieloletnich ram finansowych i linie budżetowe po stronie wydatków, na które wniosek/inicjatywa ma wpływ.....	10
3.2.	Szacunkowy wpływ finansowy wniosku na środki	12
3.2.1.	Podsumowanie szacunkowego wpływu na środki operacyjne.....	12
3.2.1.1.	Środki z uchwalonego budżetu	12
3.2.1.2.	Środki z zewnętrznych dochodów przeznaczonych na określony cel	17
3.2.2.	Szacowany produkt finansowany ze środków operacyjnych.....	22
3.2.3.	Podsumowanie szacunkowego wpływu na środki administracyjne.....	24
3.2.3.1.	Środki z uchwalonego budżetu	24
3.2.3.2.	Środki z zewnętrznych dochodów przeznaczonych na określony cel	24
3.2.3.3.	Ogółem środki.....	24
3.2.4.	Szacowane zapotrzebowanie na zasoby ludzkie	25
3.2.4.1.	Finansowane z uchwalonego budżetu	25
3.2.4.2.	Finansowane z zewnętrznych dochodów przeznaczonych na określony cel	26
3.2.4.3.	Zapotrzebowanie na zasoby ludzkie ogółem	26
3.2.5.	Przegląd szacowanego wpływu na inwestycje związane z technologiami cyfrowymi.....	28
3.2.6.	Zgodność z obowiązującymi wieloletnimi ramami finansowymi	28
3.2.7.	Udział osób trzecich w finansowaniu	28
3.3.	Szacunkowy wpływ na dochody	29
4.	WYMIAR CYFROWY.....	29
4.1.	Wymogi cyfrowe.....	30
4.2.	Dane	30
4.3.	Rozwiązania cyfrowe	31
4.4.	Ocena interoperacyjności	31
4.5.	Środki wspierające cyfrowe wdrażanie.....	32

1. STRUKTURA WNIOSKU/INICJATYWY

1.1. Tytuł wniosku/inicjatywy

Program ramowy w zakresie badań naukowych i innowacji („Horyzont Europa”)

1.2. Obszary polityki, których dotyczy wnioski/inicjatywa

Badania naukowe i innowacje

1.3. Cel(e)

1.3.1. Cel(e) ogólny(-e)

Zgodnie z celami ogólnymi i szczegółowymi Europejskiego Funduszu Konkurencyjności program „Horyzont Europa” wzmacnia konkurencyjność UE, jej bazę naukową i technologiczną oraz odpowiada na globalne wyzwania w oparciu o doskonałe badania naukowe i innowacje.

1.3.2. Cel(e) szczegółowy(-e)

Celami szczegółowymi programu są:

- Tworzenie wysokiej jakości wiedzy, umiejętności i atrakcyjnych ścieżek kariery dla naukowców oraz wspieranie tworzenia europejskiej przestrzeni badawczej (EPB).
- Zintensyfikowanie ogólnounijnych i międzynarodowych badań naukowych opartych na współpracy, wymiany wiedzy i waloryzacji.
- Dostosowanie priorytetów unijnych, krajowych i regionalnych w celu stworzenia ogólnoeuropejskiego ekosystemu badań naukowych i innowacji.
- Zmniejszenie krajowych i regionalnych dysproporcji dotyczących zdolności w zakresie badań naukowych i innowacji, umiejętności i talentów w celu wzmocnienia ekosystemów innowacji.
- Poprawa pozycji Unii w dziedzinie innowacji, ze szczególnym uwzględnieniem technologii strategicznych i innowacji radykalnych, wzmocnienie wdrażania i waloryzacji innowacyjnych rozwiązań w celu wspierania konkurencyjności i sprostania kluczowym wyzwaniom społecznym.
- Obniżenie ryzyka i zmobilizowanie większej ilości prywatnego finansowania badań naukowych i innowacji, w szczególności w celu wspierania technologii typu „deep tech” oraz zwiększania skali innowacyjnych przedsiębiorstw typu start-up i MŚP.
- Przyniesienie się do zwiększania publicznych i prywatnych inwestycji w badania naukowe i innowacje w państwach członkowskich, a tym samym do osiągnięcia celu dotyczącego ogólnego poziomu wydatków na poziomie co najmniej 3 % produktu krajowego brutto („PKB”) Unii.

1.3.3. Oczekiwane wyniki i wpływ

Należy wskazać, jakie efekty przyniesie wniosek/inicjatywa beneficjentom/grupie docelowej.

- Propagowanie podstawowych wartości, jakimi są wolność i otwartość nauki.
- Zwiększenie doskonałej bazy wiedzy w Europie poprzez skupienie się na unijnej wartości dodanej.

- Przyciągnięcie najlepszych naukowców w Europie i poza nią dzięki podejściu „Wybierz Europę”.
- Mobilizowanie inwestycji publicznych i prywatnych w całym łańcuchu badań naukowych i innowacji – od badań podstawowych po wprowadzenie na rynek.
- Przyczynianie się do niwelowania luki innowacyjnej, w szczególności poprzez wspieranie innowacji w całej Europie i zwiększanie spójności między unijnymi systemami finansowania a inwestycjami państw członkowskich.
- Uwolnienie potencjału budżetu UE w zakresie ograniczania ryzyka.
- Ukierunkowanie inwestycji na priorytety strategiczne UE, w tym dekarbonizację, cyfryzację, bezpieczeństwo, odporność i spójność społeczną.
- Poprawa dostępu do finansowania UE dzięki szybszym, zorientowanym na użytkownika, uproszczonym i zharmonizowanym procedurom w celu zwiększenia uczestnictwa i przyspieszenia osiągnięcia rezultatów.

1.3.4. Wskaźniki dotyczące realizacji celów

Należy wskazać wskaźniki stosowane do monitorowania postępów i osiągnięć.

Niniejsza inicjatywa będzie monitorowana za pośrednictwem ram wykonania na potrzeby budżetu na okres po 2027 r., które uwzględniono w odrębnym wniosku. W ramach wykonania przewidziano sprawozdanie z wykonania na etapie realizacji programu, a także ocenę retrospektywną, która ma zostać przeprowadzona zgodnie z art. 34 ust. 3 rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509. Ocenę przeprowadza się zgodnie z wytycznymi Komisji dotyczącymi lepszego stanowienia prawa i będzie ona oparta na wskaźnikach istotnych z punktu widzenia celów programu. Te ostatnie obejmują wskaźniki produktu, rezultatu i oddziaływania SMART (skonkretyzowane, mierzalne, osiągalne, realne, terminowe) mające na celu uchwycenie postępów w osiąganiu celów szczegółowych i ogólnych Funduszu zgodnie ze ścieżkami oddziaływania odpowiednio w perspektywie krótko-, średnio- i długoterminowej.

Wskaźniki oddziaływania monitoruje się w perspektywie długoterminowej, orientacyjnie począwszy od 5. roku po rozpoczęciu programu. Obejmują one między innymi: 1) odsetek publikacji najczęściej cytowanych na poziomie światowym; 2) wpływ przyczynowy na poprawę warunków pracy naukowców, w tym wynagrodzeń, 3) wpływ przyczynowy uczestnictwa na wzrost obrotów w finansowanych przedsiębiorstwach prywatnych; 4) wpływ przyczynowy uczestnictwa na wzrost zatrudnienia w finansowanych przedsiębiorstwach prywatnych; 5) szacunkowy wpływ netto finansowania UE na wzrost PKB w UE; 6) szacunkowy wpływ netto finansowania UE (w zakresie badań naukowych i innowacji) na całkowite zatrudnienie w UE; 7) szacunkowy wkład w realizację celu 3 % wydatków UE na badania i rozwój.

1.4. Wniosek/inicjatywa dotyczy:

- nowego działania
- nowego działania, będącego następstwem projektu pilotażowego/działania przygotowawczego¹⁸
- przedłużenia bieżącego działania

¹⁸ O którym mowa w art. 58 ust. 2 lit. a) lub b) rozporządzenia finansowego.

□ połączenia lub przekształcenia co najmniej jednego działania pod kątem innego/nowego działania

1.5. Uzasadnienie wniosku/inicjatywy

1.5.1. Potrzeby, które należy zaspokoić w perspektywie krótko- lub długoterminowej, w tym szczegółowy terminarz przebiegu realizacji inicjatywy

UE znajduje się na rozdrożu. Zmiana klimatu, przewrót technologiczny, zmieniające się warunki geopolityczne i tendencje demograficzne głęboko zmieniają nasze społeczeństwo i gospodarkę. Aby Europa pozostała konkurencyjna, odporna, bezpieczna i zjednoczona, musi priorytetowo traktować badania naukowe i innowacje. Tylko inwestując w naukę, wzmacniając pozycję naszych obywateli i przedsiębiorców oraz współpracując, możemy budować bardziej zrównoważoną, bezpieczną i konkurencyjną Europę dla wszystkich.

Konieczność tę podkreślono w raporcie Dragiego na temat przyszłości europejskiej konkurencyjności, w którym innowacje uznano za kluczowy element zdolności Europy do odzyskania wzrostu produktywności. Potrzebę zwiększenia przez UE starań na rzecz innowacji w celu wzmocnienia konkurencyjności, zrównoważonego rozwoju i bezpieczeństwa zaakcentowano również w raporcie Letty o przyszłości jednolitego rynku oraz w sprawozdaniu Heitora o przyszłości unijnej polityki w zakresie badań naukowych i innowacji.

Europa musi zlikwidować swoją lukę innowacyjną oraz przewyciężyć bariery występujące w procesie przejścia od innowacji do komercjalizacji. Wsparcie sektora publicznego na rzecz badań naukowych i innowacji musi również uwzględniać niedociągnięcia europejskiego ekosystemu badań naukowych i innowacji oraz osiągnięcia w dziedzinie innowacji zarówno na szczeblu krajowym, jak i unijnym.

W związku z powyższym w niniejszym wniosku przedstawiono uproszczony i skoncentrowany na nowych priorytetach program ramowy w zakresie badań naukowych i innowacji „Horyzont Europa”, którego celem jest wzmocnienie bazy naukowej i technologicznej UE, zwiększenie obiegu i wykorzystania wiedzy, technologii i innowacji, wykorzystanie unijnych instrumentów finansowania na potrzeby zapewnienia maksymalnej wartości dodanej, wywierając tym samym efekt katalityczny na dalsze inwestycje publiczne i prywatne w państwach członkowskich.

- Zgodnie z zaleceniami zawartymi w raporcie Dragiego program „Horyzont Europa” będzie miał na celu:
- ukierunkowanie zasobów na priorytety strategiczne;
- wykorzystanie partnerstw publiczno-prywatnych dzięki uproszczonemu krajobrazowi;
- zwiększenie wsparcia na rzecz innowacji przełomowych;
- uproszczenie dostępu beneficjentów do programu.

1.5.2. *Wartość dodana z tytułu zaangażowania Unii Europejskiej (może wynikać z różnych czynników, na przykład korzyści koordynacyjnych, pewności prawa, większej efektywności lub komplementarności). Na potrzeby tej sekcji „wartość dodaną z tytułu zaangażowania Unii Europejskiej” należy rozumieć jako wartość wynikającą z unijnej interwencji, wykraczającą poza wartość, która zostałaby wytworzona przez same państwa członkowskie.*

Szczególne korzyści płynące z unijnych inwestycji w badania naukowe i innowacje są następujące:

- pobudzanie wzrostu gospodarczego i konkurencyjności UE (np. szacuje się, że każde euro finansowania unijnego w ramach programu ramowego „Horyzont Europa” wygeneruje do 2045 r. nawet 11 EUR wzrostu PKB¹⁹);
- tworzenie transnarodowych i międzysektorowych sieci oraz nowych rynków, przy zapewnieniu pozytywnego efektu mnożnikowego wiedzy, rozpowszechniania i transferów technologii w całej Unii w celu przyspieszenia i usprawnienia wdrażania nowych produktów i usług (np. partnerstwa europejskie tworzą i wspierają sieci w kluczowych dziedzinach we wszystkich instytucjach unijnych, krajowych i regionalnych oraz między przemysłem a środowiskiem akademickim, czego przykładem jest sektor technologii wodorowych²⁰);
- łączenie zasobów publicznych i prywatnych, w tym kapitału, talentów, infrastruktur, w celu osiągnięcia masy krytycznej (skali i złożoności) pozwalającej na finansowanie ambitniejszych i bardziej innowacyjnych projektów – również w drodze podziału ryzyka – niezbędnych do objęcia wiodącej pozycji na rynkach wschodzących i sprostania globalnym wyzwaniom (np. tylko działania na poziomie UE zniwelują problem rozproszenia pacjentów dotkniętych rzadkimi chorobami oraz brak standaryzacji i danych²¹);
- wzmocnienie doskonałości naukowej poprzez ogólnounijną konkurencję i współpracę, osiągnięcie skutków znacznie wykraczających poza to, co można było osiągnąć na szczeblu krajowym lub regionalnym, zwiększenie skuteczności i zminimalizowanie ryzyka powielania działań badawczych w UE (np. finansowane przez UE publikacje recenzowane są cytowane ponad dwukrotnie częściej, niż średnia światowa²²);
- wzmocnienie wsparcia i wykorzystywanie inwestycji prywatnych na rzecz powstawania i zwiększenia skali przełomowych innowacji tworzących rynek (np. Fundusz EIC przyciągnął ponad 2,6 mld EUR dodatkowych inwestycji w przedsiębiorstwa wspierane przez EIC, przy czym efekt mnożnikowy wynosi ponad 3 EUR na każde euro kapitału własnego zainwestowanego przez UE²³; oraz stymulowanie postępu gospodarczego i konkurencyjności europejskich przedsiębiorstw (np. przedsiębiorstwa otrzymujące dotacje unijne rozwijają się szybciej niż porównywalne podmioty, które nie otrzymują takiego

¹⁹ COM(2025) 189 final, 2025 r., Ocena śródkresowa programu „Horyzont Europa”.

²⁰ Jak wyżej.

²¹ Jak wyżej.

²² COM(2024) 49 final, 2024 r., Ocena *ex post* programu „Horyzont 2020”.

²³ COM(2025) 189 final, 2025 r., Ocena śródkresowa programu „Horyzont Europa”.

- finansowania: dowody wskazują na wzrost zatrudnienia o 20 % oraz wzrost aktywów i przychodów ogółem o około 30 %²⁴);
- zapewnienie solidnej bazy wiedzy dla kształtowania polityki (np. prace IPCC ONZ w dziedzinie zmiany klimatu w znacznym stopniu opierały się na badaniach naukowych finansowanych ze środków UE²⁵);
  - zwiększenie atrakcyjności UE jako miejsca edukacji, badań naukowych, innowacji i przedsiębiorczości (np. finansowanie unijne ułatwia mobilność naukowców i pomaga w tworzeniu bardziej atrakcyjnych perspektyw dla najlepszych naukowców z innych części świata, którzy chcą przenieść się do UE²⁶);
  - wywieranie pozytywnego wpływu strukturalnego na krajowe ekosystemy badań naukowych i innowacji oraz wdrażanie krajowych reform w zakresie badań naukowych i innowacji (np. Europejska Rada ds. Badań Naukowych stała się światowym wzorem doskonałości, prowadząc do krajowych i instytucjonalnych zmian w celu wsparcia i przyciągnięcia jej beneficjentów), a także ułatwianie ustanawiania jednolitych norm i przepisów we wszystkich państwach członkowskich mających kluczowe znaczenie dla takich dziedzin jak opieka zdrowotna, ochrona środowiska i technologie cyfrowe, przyczyniając się do szerszego rozpowszechnienia korzyści płynących z badań naukowych i innowacji (czego przykładem jest kilka partnerstw europejskich²⁷).

1.5.3. Główne wnioski wyciągnięte z podobnych działań

Programy ramowe UE przyniosły znaczące i długotrwałe rezultaty, jak wykazywała każda z kolejnych ocen przeprowadzanych od 1984 r., to jest od momentu rozpoczęcia przez UE inwestowania w badania naukowe i innowacje. Europejskie programy w zakresie badań naukowych i innowacji przyniosły pozytywne efekty, ale trzeba wyciągnąć istotne wnioski z przeszłości, z informacji zwrotnych otrzymanych od zainteresowanych stron oraz z badań analitycznych. Do badań naukowych, innowacji i edukacji należy podchodzić w bardziej skoordynowany sposób, spójny z innymi obszarami polityki; należy także poprawić sposób upowszechniania rezultatów badań naukowych oraz ich przekształcenia w nowe produkty, procesy i usługi. Należy jeszcze bardziej wzmocnić monitorowanie i ocenę, w tym w celu włączenia wszystkich części programu do centralnego systemu monitorowania. W przypadku oceny końcowej należy położyć większy nacisk na średnio- i długoterminowe wskaźniki rezultatów i oddziaływania, a także długoterminowe skutki poprzednich programów ramowych.

W komunikacie dotyczącym śródkresowej oceny programu „Horyzont Europa” określono kilka obszarów, które należy ulepszyć. Ustalenia poczynione w ramach oceny śródkresowej programu „Horyzont Europa” oparto na obszernych informacjach zwrotnych od zainteresowanych stron oraz na strategicznych zaleceniach grupy ekspertów Komisji ds. oceny śródkresowej.

Można je podsumować w następujący sposób:

a. Wspieranie innowacji przełomowych.

²⁴ COM(2024) 49 final, 2024 r., Ocena *ex post* programu „Horyzont 2020”.

²⁵ Jak wyżej.

²⁶ COM(2025) 189 final, 2025 r., Ocena śródkresowa programu „Horyzont Europa”.

²⁷ Jak wyżej.

- b. Dalsze upraszczanie, przy pilotażowym wdrażaniu nowych rozwiązań w formie eksperymentów politycznych.
- c. Kontynuowanie współpracy międzynarodowej przy ukierunkowaniu działań na poszczególne państwa (liderów światowych).
- d. Zwiększenie efektu mnożnikowego partnerstw.
- e. Zwiększenie synergii z innymi unijnymi programami finansowania i politykami UE w zakresie wdrażania i upowszechniania innowacji.
- f. Uproszczenie złożonych zasad zarządzania i zwiększenie elastyczności w reagowaniu na sytuacje nadzwyczajne.
- g. Dalsze wspieranie kobiet w badaniach naukowych i innowacjach.

h. Racjonalizacja systemu finansowania poprzez unikanie nakładania się poszczególnych części programu.1.5.4. Spójność z wieloletnimi ramami finansowymi oraz możliwa synergia z innymi właściwymi instrumentami

Dzięki interakcji z Funduszem Konkurencyjności może on wykorzystać dodatkowe inwestycje publiczne i prywatne w obszarze badań naukowych i innowacji; przyczynić się do dalszego wzmocnienia europejskiego sektora badań naukowych i innowacji; oraz przyspieszyć komercjalizację i rozpowszechnianie innowacji. Programy na szczeblu Unii mogą również wspierać kształtowanie polityki i realizację celów polityki.

Badania naukowe i innowacje, ze względu na ich długoterminowy i oddolny charakter, wymagają niezależnego, zintegrowanego i przewidywalnego niezależnego programu, który zapewni odpowiednie warunki do rozwijania nowych pomysłów i wprowadzania ich na rynek. Aby umożliwić przełomowe rozwiązania, konieczne jest utrzymanie niezależności badań naukowych i innowacji oraz zapewnienie ciągłości finansowania. W związku z tym program „Horyzont Europa”, choć ściśle powiązany z Funduszem Konkurencyjności, utrzymał swoją niezależną podstawę prawną wymaganą na podstawie art. 182 TFUE oraz swoją markę i pozytywną reputację międzynarodową, opierając się na jego długoterminowym udokumentowanym sukcesie jako zaufanych ram doskonałości, współpracy i oddziaływania.

W akcie prawnym ustanawia się prawa i obowiązki beneficjentów, jest on wiążący w całości i bezpośrednio stosowany we wszystkich państwach członkowskich Unii. 1.5.5.

Ocena różnych dostępnych możliwości finansowania, w tym możliwości przegrupowania środków

[DO USTALENIA]

[...]

1.6. Czas trwania wniosku/inicjatywy i jego/jej wpływu finansowego

Ograniczony czas trwania

- Czas trwania wniosku/inicjatywy: od 1.1.2028 r. do 1.1.2034 r.
- Czas trwania wpływu finansowego: od 2028 r. do 2034 r. w odniesieniu do środków na zobowiązania oraz od 2028 r. do 2040 r. w odniesieniu do środków na płatności.

Nieograniczony czas trwania

- Wprowadzenie w życie z okresem rozruchu od RRRR r. do RRRR r.,
- po którym następuje faza operacyjna.

1.7. Planowane metody wykonania budżetu²⁸

Bezpośrednie zarządzanie przez Komisję

- w ramach jej służb, w tym za pośrednictwem jej pracowników w delegaturach Unii
- przez agencje wykonawcze

Zarządzanie dzielone z państwami członkowskimi

Zarządzanie pośrednie przez przekazanie zadań związanych z wykonaniem budżetu:

- państwom trzecim lub organom przez nie wyznaczonym
- organizacjom międzynarodowym i ich agencjom (wyszczególnić)
- Europejskiemu Bankowi Inwestycyjnemu i Europejskiemu Funduszowi Inwestycyjnemu
- organom, o których mowa w art. 70 i 71 rozporządzenia finansowego
- organom prawa publicznego
- podmiotom podlegającym prawu prywatnemu, które świadczą usługi użyteczności publicznej, w zakresie, w jakim są im zapewnione odpowiednie gwarancje finansowe
- podmiotom podlegającym prawu prywatnemu państwa członkowskiego, którym powierzono realizację partnerstwa publiczno-prywatnego i zapewniono odpowiednie gwarancje finansowe
- podmiotom lub osobom odpowiedzialnym za wykonanie określonych działań w dziedzinie wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa na mocy tytułu V Traktatu o Unii Europejskiej oraz określonym we właściwym podstawowym akcie prawnym
- podmiotom mającym siedzibę w państwie członkowskim, podlegającym prawu prywatnemu państwa członkowskiego lub prawu Unii i kwalifikującym się, zgodnie z przepisami sektorowymi, do powierzenia im wykonywania środków finansowych Unii lub gwarancji budżetowych, w zakresie, w jakim podmioty te

²⁸ Szczegóły dotyczące metod wykonania budżetu oraz odniesienia do rozporządzenia finansowego znajdują się na stronie BUDGpedia: <https://myintracomm.ec.europa.eu/corp/budget/financial-rules/budget-implementation/Pages/implementation-methods.aspx>.

są kontrolowane przez podmioty prawa publicznego lub podmioty podlegające prawu prywatnemu świadczące usługi użyteczności publicznej, a także posiadają odpowiednie gwarancje finansowe w formie odpowiedzialności solidarnej organów kontrolnych lub równoważne gwarancje finansowe, które mogą być ograniczone, w odniesieniu do każdego działania, do maksymalnej kwoty wsparcia Unii.

Uwagi

[...]

[...]

2. ŚRODKI ZARZĄDZANIA

2.1. Zasady nadzoru i sprawozdawczości

Zasady nadzoru i sprawozdawczości dotyczące niniejszego programu będą zgodne z wymogami określonymi w rozporządzeniu xxx [rozporządzenie w sprawie wykonania].

Postępy w realizacji celów programu będą mierzone w perspektywie krótko-, średnio- i długoterminowej zgodnie z szeregiem ścieżek oddziaływania. W stosownych przypadkach stosowane będą wspólne wskaźniki określone w rozporządzeniu w sprawie monitorowania wyników WRF, w szczególności wskaźniki, które były mierzone również w poprzednich programach ramowych. Zasady dotyczące sprawozdawczości dla uczestników zostały zaprojektowane z uwzględnieniem tych wskaźników, ale również ze świadomym zamiarem ograniczenia obciążenia administracyjnego dla uczestników. W miarę możliwości dane będą pozyskiwane z otwartych źródeł. Wszystkie dane dotyczące procesów zarządzania (wniosków, wskaźników skuteczności, czasu oczekiwania na przyznanie dotacji, rodzaju beneficjentów itd.) będą gromadzone i przechowywane oraz udostępniane w czasie rzeczywistym za pośrednictwem specjalnej bazy danych. Obecnie system referencji (CORDA) działa dobrze i jest dostępny dla państw członkowskich i innych zainteresowanych podmiotów. Sporządzone zostanie sprawozdanie zawierające informacje na temat procesów zarządzania (począwszy od pierwszego roku) oraz, stopniowo, informacje na temat produktów i rezultatów. Oceny programów i sprawozdania z realizacji są planowane i będą publikowane zgodnie ze wspólnymi przepisami. Wpływ programu – zgodnie ze wskaźnikami długoterminowymi – będzie oceniany wyłącznie w ramach ocen. Ponadto wyniki działań bezpośrednich JRC są oceniane wewnętrznie za pomocą corocznej oceny wewnętrznej i zewnętrznie za pomocą wzajemnej oceny przez ekspertów najwyższej rangi wybranych w porozumieniu z Radą Gubernatorów JRC.

2.2. System zarządzania i kontroli

2.2.1. Uzasadnienie dla proponowanych metod wykonania budżetu, mechanizmów finansowania wykonania, sposobów dokonywania płatności i strategii kontroli

Program ramowy w zakresie badań naukowych i innowacji będzie realizowany poprzez zarządzanie bezpośrednie i pośrednie. W kwestii głównych założeń realizacji nie wprowadza się zasadniczych zmian w stosunku do programu „Horyzont Europa”. Środki upraszczające wprowadzone w ramach programu „Horyzont Europa” zostaną dodatkowo rozszerzone. Standardowym modelem będzie finansowanie projektów w formie płatności ryczałtowych. W pozostałych wyjątkowych przypadkach finansowania opartego na kosztach rzeczywistych koszty personelu zostaną określone za pomocą systemu kosztów jednostkowych. Te dwa środki przyczynią się do zminimalizowania ryzyka błędów finansowych.

Ogólny maksymalny czas oczekiwania na przyznanie dotacji zostanie skrócony z 8 do 7 miesięcy. Wspólne Centrum Wdrażania nadal świadczy opłacalne usługi wszystkim służbom Komisji odpowiedzialnym za realizację programów ramowych. Zatwierdzanie podmiotów prawnych i zarządzanie ekspertami oceniającymi pozostanie scentralizowane w Agencji Wykonawczej ds. Badań Naukowych, co

przyniesie korzyści skali oraz zapewni efektywną organizację ocen. Strategia kontroli opiera się na:

- procedurach kwalifikacji najlepszych projektów i przełożeniu ich na instrumenty prawne;
- zarządzaniu projektami i kontraktami przez cały okres trwania każdego projektu; - kontrolach *ex ante* dotyczących 100 % wniosków o płatność;
- poświadczeniach sprawozdań finansowych powyżej określonego progu oraz certyfikacji metodyki obliczania kosztów jednostkowych lub ocenie *ex ante* dużej infrastruktury badawczej na zasadzie dobrowolności;
- audytach *ex post* (reprezentatywnych i opartych na analizie ryzyka) na próbie zrealizowanych płatności w ramach dotacji rozliczanych na podstawie rzeczywistych kosztów;
- regularnych przeglądach projektów dotyczących realizacji technicznej i rezultatów w odniesieniu do wszystkich dotacji;
- przeglądach technicznych *ex post* dotyczących próbki dotacji.

W ramach zarządzania pośredniego Komisja skorzysta z następujących organów w celu wykonania budżetu, jeżeli jest to właściwe i racjonalne pod względem kosztów oraz zapewnia silny efekt mnożnikowy: - zinstytucjonalizowanych partnerstw europejskich (art. 185 lub art. 187 TFUE). Organy te są poddawane regularnym ocenom w celu zapewnienia, aby były one nadal właściwe dla osiągnięcia celów programu. Zostały lub zostaną opracowane strategie kontroli w zakresie nadzoru nad organami działającymi w ramach zarządzania pośredniego. W dziedzinie zarządzania bezpośredniego Komisja będzie w dużym stopniu polegać na agencjach wykonawczych ustanowionych zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE) nr 58/2003. Przekazanie zadań agencjom wykonawczym podlega obowiązkowi przeprowadzenia niezależnej oceny kosztów i korzyści *ex ante*, a agencje wykonawcze powinny być poddawane systematycznej ocenie przeprowadzanej przez ekspertów zewnętrznych. Wyżej wymieniona ocena kosztów i korzyści będzie również uwzględniać koszty kontroli i nadzoru. Oceny okresowe przeprowadzone w 2012 i 2015 r. potwierdzają wysoką skuteczność i wartość dodaną agencji wykonawczych w realizacji programu.

2.2.2. *Informacje dotyczące zidentyfikowanego ryzyka i systemów kontroli wewnętrznej ustanowionych w celu jego ograniczenia*

Podstawowy model finansowania w programie „Horyzont Europa”, oparty na zwrocie rzeczywistych kosztów kwalifikowalnych, był stopniowo zastępowany przez zwiększone wykorzystanie finansowania projektów w formie płatności ryczałtowych, z docelowym poziomem 50 % budżetu w ostatnim roku realizacji programu. Jest to zgodne ze stanowiskiem Europejskiego Trybunału Obrachunkowego, np. zawartym w jego sprawozdaniu rocznym za 2016 r., stanowiącym że „[g]łówne ryzyko wystąpienia nieprawidłowości polega na tym, że beneficjenci mogą zadeklarować koszty niekwalifikowalne, co nie zostanie wykryte ani skorygowane przed [dokonaniem zwrotu]”; w związku z tym zalecono szersze stosowanie uproszczonych metod rozliczania kosztów. Jeśli chodzi o dotacje, szacowany reprezentatywny poziom błędu w odniesieniu do programu „Horyzont 2020” wyniósł -3,86 %, przy czym poziom błędu rezydualnego wyniósł -1,92 %, po uwzględnieniu wszystkich odzyskanych środków i korekt, które zostały lub zostaną

wdrożone. Poziomy błędy były jednak niższe w tych częściach programu, w których możliwe było szersze zastosowanie uproszczonych metod rozliczania kosztów lub w które zaangażowana była mała i stabilna grupa beneficjentów. Wśród nich znalazły się dotacje Europejskiej Rady ds. Badań Naukowych i działania „Maria Skłodowska-Curie”.

2.2.3. Oszacowanie i uzasadnienie efektywności kosztowej kontroli (relacja kosztów kontroli do wartości zarządzanych funduszy powiązanych) oraz ocena prawdopodobnego ryzyka błędu (przy płatności i przy zamykaniu)

Węższy szacunek kosztów systemu kontroli (oceny, kwalifikacji, zarządzania projektem i kontroli *ex ante* oraz *ex post*) mieści się w zakresie 2–4 % we wszystkich służbach Komisji odpowiedzialnych za realizację poprzednich programów ramowych w 2024 r. (łącznie z kosztami zarządzania programem „Horyzont 2020” i programem „Horyzont Europa”). Uznaje się to za rozsądne koszty w świetle działań niezbędnych do zapewnienia osiągnięcia celów oraz liczby transakcji. Spodziewane ryzyko wystąpienia błędu przy wypłacie dotacji z zastosowaniem modelu finansowania opartego na zwrocie kosztów niekwalifikowalnych wynosi 2,5–3,5 %. Ryzyko błędu w momencie zamknięcia (po uwzględnieniu skutków kontroli i korekt) wynosi około (lecz niekoniecznie poniżej) 2 % w przypadku programu „Horyzont 2020” i poniżej 2 % w przypadku programu „Horyzont Europa”. Oczekiwane ryzyko błędu w przypadku dotacji z zastosowaniem modelu finansowania opartego na finansowaniu ryczałtowym wynosi blisko 0 % (przy płatności i przy zamykaniu). Ogólne oczekiwania co do poziomów błędu będą zależeć od równowagi między obiema metodami finansowania (zwrot kosztów kwalifikowalnych i płatności ryczałtowe). Komisja zamierza w stosownych przypadkach zastosować model finansowania ryczałtowego, planując osiągnięcie 50 % budżetu w ramach zaproszenia do składania wniosków do 2027 r. Głównym motywem przyjęcia finansowania ryczałtowego nie jest jednak zmniejszenie poziomu błędu, lecz osiągnięcie wszystkich celów programu.

Ten scenariusz opiera się na założeniu, że środki upraszczające nie ulegną znacznym modyfikacjom w procesie decyzyjnym. Uwaga: niniejsza sekcja dotyczy tylko procesu zarządzania dotacjami (w ramach różnych trybów zarządzania); w przypadku wydatków administracyjnych i operacyjnych ponoszonych w związku z postępowaniami o udzielenie zamówienia publicznego, ryzyko błędu przy płatności i przy zamknięciu powinno wynosić poniżej 2 %.

2.3. Środki zapobiegania nadużyciom finansowym i nieprawidłowościom

Służby, którym powierzono wykonanie budżetu w zakresie badań naukowych i innowacji, są zdecydowane zwalczać nadużycia finansowe na wszystkich etapach procesu zarządzania dotacjami. Opracowały one i wdrażają wspólne i sektorowe strategie w zakresie zwalczania nadużyć finansowych, w tym zwiększone wykorzystanie danych wywiadowczych, w szczególności z wykorzystaniem zaawansowanych narzędzi informatycznych, szkoleń i informacji dla pracowników oraz prezentacji mających na celu zwiększenie świadomości skierowanych do beneficjentów dotacji i krajowych punktów kontaktowych. Działania te będą kontynuowane, a działania w zakresie zwalczania nadużyć finansowych i oceny ryzyka zostaną dodatkowo wzmocnione dzięki obecnemu rozwojowi przez służby centralne instytucjonalnego narzędzia punktowej oceny ryzyka ARACHNE. Ogólnie

rzecz biorąc, proponowane środki nadal powinny mieć pozytywny wpływ na zwalczanie nadużyć finansowych, w szczególności większy nacisk należy położyć na kontrole oparte na analizie ryzyka, które zostały wprowadzone w programie „Horyzont Europa” i będą kontynuowane w ramach nowego programu, a także na wzmocnioną ocenę naukową i kontrolę. Wspólna strategia w zakresie zwalczania nadużyć finansowych w dziedzinie badań naukowych i innowacji opracowana przez służby Komisji, agencje wykonawcze i wspólne przedsięwzięcia odpowiedzialne za realizację programów ramowych w zakresie badań naukowych i innowacji, obejmująca dotacje, została zaktualizowana w celu uwzględnienia ryzyka związanego z uproszczonymi metodami rozliczania kosztów i będzie dalej aktualizowana w oparciu o wdrożone doświadczenia i wnioski oraz zamknięte sprawy OLAF-u. Należy podkreślić, że wykryte nadużycia finansowe nadal były bardzo niewielkie w stosunku do całości wydatków na badania naukowe i innowacje, niemniej jednak służby, którym powierzono wykonanie budżetu badań naukowych i innowacji, nadal pozostają w pełni zaangażowane w zwalczanie takich nadużyć. Przepisy zapewnią, aby audyty, przeglądy i dochodzenia mogły być przeprowadzane przez służby Komisji, w tym Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF), a także Prokuraturę Europejską (EPPO), z wykorzystaniem standardowych przepisów stosowanych już w ramach programu „Horyzont Europa”.

3. SZACUNKOWY WPLYW FINANSOWY WNIOSKU/INICJATYWY

3.1. Działy wieloletnich ram finansowych i linie budżetowe po stronie wydatków, na które wniosek/inicjatywa ma wpływ

- Proponowane nowe linie budżetowe

Według działów wieloletnich ram finansowych i linii budżetowych

Dział wieloletnich ram finansowych	Linia budżetowa	Rodzaj środków	Wkład			
	Numer	Zróżn. / niezróżn.	państw EFTA	krajów kandydujących i potencjalnych kandydatów	innych państw trzecich	pochodzący z pozostałych dochodów przeznaczonych na określony cel
2	[04 01 02] – Wydatki na wsparcie dotyczące programu „Horyzont Europa”	Środki niezróżnicowane	TAK	TAK	TAK	NIE
2	[04 03 01] – Doskonała nauka	Środki zróżnicowane	TAK	TAK	TAK	NIE
2	[04 03 02] – Konkurencyjność i społeczeństwo	Zróżn.	TAK	TAK	TAK	NIE
2	[04 03 03] – Innowacje	Zróżn.	TAK	TAK	TAK	NIE
2	[04 03 04] – Europejska przestrzeń badawcza	Zróżn.	TAK	TAK	TAK	NIE

3.2. Szacunkowy wpływ finansowy wniosku na środki

3.2.1. Podsumowanie szacunkowego wpływu na środki operacyjne

- Wniosek/inicjatywa nie wiąże się z koniecznością wykorzystania środków operacyjnych
- Wniosek/inicjatywa wiąże się z koniecznością wykorzystania środków operacyjnych, jak określono poniżej

3.2.1.1. Środki z uchwalonego budżetu

w mln EUR (do trzech miejsc po przecinku)

Dział wieloletnich ram finansowych	Numer	2
---	-------	---

			Rok	Rok	Rok	Rok	Rok	Rok	Rok	OGÓŁEM WRF 2028– 2034	
			2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034		
			Środki operacyjne								
[04 03 01] – Doskonała nauka	Środki na zobowiązania	(1a)	4,093	6,343	6,616	6,773	6,701	6,812	6,741	44,079	
	Środki na płatności	(2a)	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm	
[04 03 02] – Konkurencyjność i społeczeństwo	Środki na zobowiązania	(1b)	7,042	10,918	11,387	11,659	11,537	11,729	11,604	75,876	
	Środki na płatności	(2b)	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm	
[04 03 03] – Innowacje	Środki na zobowiązania	(1a)	3,600	5,581	5,821	5,960	5,897	5,994	5,932	38,785	
	Środki na płatności	(2a)	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm	
[04 03 04] – Europejska przestrzeń badawcza	Środki na zobowiązania	(1b)	1,508	2,341	2,441	2,499	2,472	2,513	2,488	16,262	
	Środki na płatności	(2b)	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm	

Środki administracyjne finansowane ze środków przydzielonych na określone programy ²⁹										
[04 01 02] – Wydatki na wsparcie dotyczące programu „Horyzont Europa”		(3)	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm
OGÓLEM środki	Środki na zobowiązania	=1a+1b+3	16,243	25,183	26,265	26,891	26,607	27,048	26,765	175,002
	Środki na płatności	=2a+2b+3	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm
			Rok	Rok	Rok	Rok	Rok	Rok	Rok	OGÓLEM WRF 2028–2034
			2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	
OGÓLEM środki operacyjne	Środki na zobowiązania	(4)	0,000	0,000	0,000				0,000	0,000
	Środki na płatności	(5)	0,000	0,000	0,000				0,000	0,000
OGÓLEM środki administracyjne finansowane ze środków przydzielonych na określone programy		(6)	0,000	0,000	0,000				0,000	0,000
OGÓLEM środki na dział 2 wieloletnich ram finansowych	Środki na zobowiązania	=4+6	0,000	0,000	0,000				0,000	0,000
	Środki na płatności	=5+6	0,000	0,000	0,000				0,000	0,000

			Rok	Rok	Rok	Rok	Rok	Rok	Rok	OGÓLEM WRF 2028–2034
			2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	
• OGÓLEM środki operacyjne (wszystkie działy operacyjne)	Środki na zobowiązania	(4)	0,000	0,000	0,000				0,000	0,000
	Środki na płatności	(5)	0,000	0,000	0,000				0,000	0,000

²⁹ Wsparcie techniczne lub administracyjne oraz wydatki na wsparcie realizacji programów lub działań UE (dawne linie „BA”), pośrednie badania naukowe, bezpośrednie badania naukowe.

• OGÓŁEM środki administracyjne finansowane ze środków przydzielonych na określone programy (wszystkie działy operacyjne)		(6)	0,000	0,000	0,000				0,000	0,000
OGÓŁEM środki na DZIAŁY od 1 do 3 wieloletnich ram finansowych (kwota referencyjna)	Środki na zobowiązania	=4+6	0,000	0,000	0,000				0,000	0,000
	Środki na płatności	=5+6	0,000	0,000	0,000				0,000	0,000

Dział wieloletnich ram finansowych	7	„Wydatki administracyjne” [Niezbędne środki należy określić na podstawie danych dotyczących średnich rocznych kosztów, dostępnych na odpowiedniej stronie internetowej BUDGpedia.]
------------------------------------	---	--

Dyrekcja Generalna: <.....>		Rok 2028	Rok 2029	Rok 2030	Rok 2031	Rok 2032	Rok 2033	Rok 2034	OGÓŁEM WRF 2028–2034
• Zasoby ludzkie		0	0	0	0	0	0	0	0
• Pozostałe wydatki administracyjne		0	0	0	0	0	0	0	0
OGÓŁEM Dyrekcja Generalna <....>	Środki	0	0	0	0	0	0	0	0

Dyrekcja Generalna: <.....>		Rok 2028	Rok 2029	Rok 2030	Rok 2031	Rok 2032	Rok 2033	Rok 2034	OGÓŁEM WRF 2028–2034
• Zasoby ludzkie		0	0	0	0	0	0	0	0
• Pozostałe wydatki administracyjne		0	0	0	0	0	0	0	0

OGÓŁEM Dyrekcja Generalna <...>	Środki	0	0	0	0	0	0	0	0
OGÓŁEM środki na DZIAŁ 4 wieloletnich ram finansowych		(Środki na zobowiązania ogółem = środki na płatności ogółem)	0	0	0	0	0	0	0

w mln EUR (do trzech miejsc po przecinku)

		Rok 2028	Rok 2029	Rok 2030	Rok 2031	Rok 2032	Rok 2033	Rok 2034	OGÓŁEM WRF 2028– 2034
OGÓŁEM środki na DZIAŁY od 1 do 4	Środki zobowiązania na	0	0	0	0	0	0	0	0
wieloletnich ram finansowych	Środki na płatności	0	0	0	0	0	0	0	0

=====

w mln EUR (do trzech miejsc po przecinku)

		Rok 2028	Rok 2029	Rok 2030	Rok 2031	Rok 2032	Rok 2033	Rok 2034	OGÓŁEM WRF 2028–2034
OGÓŁEM środki na DZIAŁY od 1 do 4	Środki zobowiązania na								
wieloletnich ram finansowych	Środki na płatności								

			Rok	Rok	Rok	Rok	Rok	Rok	Rok	OGÓŁEM WRF 2028– 2034
			2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	
OGÓŁEM środki operacyjne	Środki na zobowiązania	(4)								
	Środki na płatności	(5)								
OGÓŁEM środki administracyjne finansowane ze środków przydzielonych na określone programy		(6)								
OGÓŁEM środki na DZIAŁ <....> wieloletnich ram finansowych	Środki na zobowiązania	=4+6								
	Środki na płatności	=5+6								
			Rok	Rok	Rok	Rok	Rok	Rok	Rok	OGÓŁEM WRF 2028– 2034
			2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	
OGÓŁEM środki operacyjne	Środki na zobowiązania	(4)								
	Środki na płatności	(5)								
OGÓŁEM środki administracyjne finansowane ze środków przydzielonych na określone programy		(6)								
OGÓŁEM środki na DZIAŁ <....> wieloletnich ram finansowych	Środki na zobowiązania	=4+6								
	Środki na płatności	=5+6								
			Rok	Rok	Rok	Rok	Rok	Rok	Rok	OGÓŁEM WRF 2028–2034
			2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	
• OGÓŁEM środki operacyjne (wszystkie działy operacyjne)	Środki na zobowiązania	(4)								
	Środki na płatności	(5)								

• OGÓLEM środki administracyjne finansowane ze środków przydzielonych na określone programy (wszystkie działy operacyjne)		(6)								
OGÓLEM środki na DZIAŁY od 1 do 6 wieloletnich ram finansowych (kwota referencyjna)	Środki na zobowiązania	=4+6								
	Środki na płatności	=5+6								

Dział wieloletnich ram finansowych	7	„Wydatki administracyjne” ³⁰
---	----------	---

w mln EUR (do trzech miejsc po przecinku)

Dyrekcja Generalna: <.....>	Rok 2028	Rok 2029	Rok 2030	Rok 2031	Rok 2032	Rok 2033	Rok 2034	OGÓLEM WRF 2028–2034
• Zasoby ludzkie								
• Pozostałe wydatki administracyjne								
OGÓLEM Dyrekcja Generalna <....>	Środki							

Dyrekcja Generalna: <.....>	Rok 2028	Rok 2029	Rok 2030	Rok 2031	Rok 2032	Rok 2033	Rok 2034	OGÓLEM WRF 2028–2034
• Zasoby ludzkie								
• Pozostałe wydatki administracyjne								
OGÓLEM Dyrekcja Generalna <....>	Środki							

OGÓLEM środki na DZIAŁ 7 wieloletnich ram finansowych	(Środki na zobowiązania ogółem = środki na							
--	--	--	--	--	--	--	--	--

³⁰ Niezbędne środki należy określić na podstawie danych dotyczących średnich rocznych kosztów, dostępnych na odpowiedniej stronie internetowej BUDGpedia.

Cel szczegółowy nr 1 – suma cząstkowa																		
CEL SZCZEGÓŁOWY nr 2																		
- Produkt																		
Cel szczegółowy nr 2 – suma cząstkowa																		
OGÓLEM																		

Wskaźniki produktu i rezultatu do celów monitorowania postępów i osiągnięć niniejszego programu będą odpowiadać wspólnym wskaźnikom przewidzianym w rozporządzeniu xxx [rozporządzenie w sprawie wykonania].

3.2.3. Podsumowanie szacunkowego wpływu na środki administracyjne

- Wniosek/inicjatywa nie wiąże się z koniecznością wykorzystania środków administracyjnych
- Wniosek/inicjatywa wiąże się z koniecznością wykorzystania środków administracyjnych, jak określono poniżej

3.2.3.1. Środki z uchwalonego budżetu

ZATWIERDZONE ŚRODKI	Rok	Rok	Rok	Rok	Rok	Rok	Rok	OGÓLEM 2028–2034
	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	
DZIAŁ 7								
Zasoby ludzkie	0,000	0,000	0,000				0,000	0,000
Pozostałe wydatki administracyjne	0,000	0,000	0,000				0,000	0,000
Suma cząstkowa DZIAŁ	0,000	0,000	0,000				0,000	0,000
Poza DZIAŁEM 7								
Zasoby ludzkie	625,906	653,293	682,926	714,991	749,687	787,229	827,851	5041,883
Pozostałe wydatki o charakterze administracyjnym	421,944	506,573	602,561	711,464	835,052	975,331	1134,583	5187,508
Suma cząstkowa poza DZIAŁEM 7	1047,851	1159,866	1285,487	1426,455	1584,738	1762,560	1962,435	10229,391
OGÓLEM								
	1047,851	1159,866	1285,487	1426,455	1584,738	1762,560	1962,435	10229,391

3.2.4. Szacowane zapotrzebowanie na zasoby ludzkie

- Wniosek/inicjatywa nie wiąże się z koniecznością wykorzystania zasobów ludzkich
- Wniosek/inicjatywa wiąże się z koniecznością wykorzystania zasobów ludzkich, jak określono poniżej

3.2.4.1. Finansowane z uchwalonego budżetu

Wartości szacunkowe należy wyrazić w ekwiwalentach pełnego czasu pracy (EPC)³³

ZATWIERDZONE ŚRODKI	Rok 2028	Rok 2029	Rok 2030	Rok 2031	Rok 2032	Rok 2033	Rok 2034
• Stanowiska przewidziane w planie zatrudnienia (stanowiska urzędników i pracowników zatrudnionych na czas określony) ³⁴							
20 01 02 01 (w centrali i w biurach przedstawicielstw Komisji)	0	0	0				0
20 01 02 03 (w delegaturach UE)	0	0	0				0
01 01 01 01 (pośrednie badania naukowe) ³⁵	1439	1557	1684	1823	1972	2134	2309

³³ Proszę określić w tabeli poniżej, ile EPC w ramach wskazanej liczby jest już przydzielonych na zarządzanie tym działaniem lub może zostać przesuniętych w ramach Państwa dyrekcji generalnej oraz jakie są Państwa potrzeby netto.

³⁴ Wartości liczbowe obejmują jedynie niezbędny personel w dyrekcjach generalnych i nie obejmują personelu niezbędnego dla agencji wykonawczych, wspólnych przedsięwzięć i innych organów zdecentralizowanych, ani dodatkowego personelu opłacanego ze składek przyszłych państw stowarzyszonych.

01 01 01 11 (bezpośrednie badania naukowe) ³⁶	1261	1261	1261	1261	1261	1261	1261
Inna linia budżetowa (określić)	0	0	0				0
• Personel zewnętrzny (w EPC)							
20 02 01 (CA, SNE z globalnej koperty finansowej)	0	0	0				0
20 02 03 (CA, LA, SNE i JPD w delegaturach UE)	0	0	0				0
Linia budżetowa na wsparcie adm. [XX.01.YY.YY]	- w centrali	0	0	0			0
	- w delegaturach UE	0	0	0			0
01 01 01 02 (CA, SNE – pośrednie badania naukowe) ³⁷	627	679	734	794	860	930	1006
01 01 01 12 (CA, SNE – bezpośrednie badania naukowe) ³⁸	545	545	545	545	545	545	545
Inna linia budżetowa (określić) – dział 7	0	0	0				0
Inna linia budżetowa (określić) – poza działem 7	0	0	0				0
OGÓLEM	0	0	0				0

Potrzeby w zakresie zasobów ludzkich zostaną pokryte z zasobów już przydzielonych na zarządzanie tym działaniem, uzupełnionych w razie potrzeby wszelkimi dodatkowymi zasobami, które mogą zostać przydzielone zarządzającym dyrekcjom generalnym, z uwzględnieniem zwiększonej puli środków finansowych przeznaczonych na program, w ramach procedury rocznego przydziału środków oraz w świetle istniejących ograniczeń budżetowych. Ten poziom personelu nie uwzględnia poziomu personelu potrzebnego agencjom wykonawczym lub organom wykonawczym ani o nim nie przesądza.

3.2.4.3. Zapotrzebowanie na zasoby ludzkie ogółem

OGÓLEM ZATWIERDZONE ŚRODKI + ZEWNĘTRZNE DOCHODY PRZEZNACZONE NA OKREŚLONY CEL	Rok						
	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034
• Stanowiska przewidziane w planie zatrudnienia (stanowiska urzędników i pracowników zatrudnionych na czas określony)							
20 01 02 01 (w centrali i w biurach przedstawicielstw Komisji)	0	0	0	0	0	0	0
20 01 02 03 (w delegaturach UE)	0	0	0	0	0	0	0
01 01 01 01 (pośrednie badania naukowe)	0	0	0	0	0	0	0

³⁵ Poziom bazowy to liczba EPC w 2027 r. zwiększana każdego roku proporcjonalnie do poziomu budżetu programu „Horyzont Europa” na lata 2028–2034 na dany rok, ograniczona do 75 % wzrostu w celu uwzględnienia oczekiwanego wzrostu wydajności.

³⁶ Poziom bazowy to liczba EPC w 2027 r., utrzymująca się na stałym poziomie w tym okresie.

³⁷ Poziom bazowy to liczba EPC w 2027 r. zwiększana każdego roku proporcjonalnie do poziomu budżetu programu „Horyzont Europa” na lata 2028–2034 na dany rok, ograniczona do 75 % wzrostu w celu uwzględnienia oczekiwanego wzrostu wydajności.

³⁸ Poziom bazowy to liczba EPC w 2027 r., utrzymująca się na stałym poziomie w tym okresie.

01 01 01 11 (bezpośrednie badania naukowe)	0	0	0	0	0	0	0	0
Inna linia budżetowa (określić)	0	0	0	0	0	0	0	0
• Personel zewnętrzny (w EPC)								
20 02 01 (CA, SNE z globalnej koperty finansowej)	0	0	0	0	0	0	0	0
20 02 03 (CA, LA, SNE i JPD w delegaturach UE)	0	0	0	0	0	0	0	0
Linia budżetowa na wsparcie adm. [XX.01.YY.YY]	- w centrali	0	0	0	0	0	0	0
	- w delegaturach UE	0	0	0	0	0	0	0
01 01 01 02 (CA, SNE – pośrednie badania naukowe)	0	0	0	0	0	0	0	0
01 01 01 12 (CA, SNE – bezpośrednie badania naukowe)	0	0	0	0	0	0	0	0
Inna linia budżetowa (określić) – dział 7	0	0	0	0	0	0	0	0
Inna linia budżetowa (określić) – poza działem 7	0	0	0	0	0	0	0	0
OGÓLEM	0	0	0	0	0	0	0	0

3.2.5. Przegląd szacowanego wpływu na inwestycje związane z technologiami cyfrowymi

Obowiązkowo w tabeli poniżej: szacowany wpływ wniosku/inicjatywy na inwestycje związane z technologiami cyfrowymi.

W wyjątkowych przypadkach, jeżeli wymaga tego realizacja wniosku/inicjatywy, we wskazanym wierszu należy podać środki z działu 7.

Środki z działów 1–6 należy podać w wierszu „Wydatki na IT wynikające z realizacji polityki tytułem programów operacyjnych”. Wydatki te odnoszą się do budżetu operacyjnego na ponowne wykorzystanie / zakup / rozwój platform / narzędzi informatycznych bezpośrednio związanych z realizacją inicjatywy oraz powiązanych z nimi inwestycji (np. licencje, badania, przechowywanie danych). Informacje podane w tej tabeli powinny zgadzać się z informacjami przedstawionymi w sekcji 4 „Wymiar cyfrowy”.

OGÓLEM środki na IT i technologie cyfrowe	Rok 2028	Rok 2029	Rok 2030	Rok 2031	Rok 2032	Rok 2033	Rok 2034	OGÓLEM WRF 2028–2034
DZIAŁ 7								
Wydatki na IT (ponoszone przez organizację)	0	0	0	0	0	0	0	0
Suma cząstkowa DZIAŁ 7	0	0	0	0	0	0	0	0
Poza DZIAŁEM 7								
Wydatki na IT wynikające z realizacji polityki tytułem programów operacyjnych	83,688	94,699	107,160	121,261	137,217	155,272	175,703	875,000
Suma cząstkowa poza DZIAŁEM 7	83,688	94,699	107,160	121,261	137,217	155,272	175,703	875,000
OGÓLEM	83,688	94,699	107,160	121,261	137,217	155,272	175,703	875,000

Wydatki na IT wynikające z realizacji polityki powinny stanowić 0,5 % całkowitych wydatków w ramach programu.

OGÓLEM środki na IT i technologie cyfrowe	Rok 2024	Rok 2025	Rok 2026	Rok 2027	OGÓLE M WRF 2021– 2027
DZIAŁ 7					
Wydatki na IT (ponoszone przez organizację)	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Suma cząstkowa DZIAŁ 7	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Poza DZIAŁEM 7					
Wydatki na IT wynikające z realizacji polityki tytułem programów operacyjnych	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Suma cząstkowa poza DZIAŁEM 7	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
OGÓLEM	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000

3.2.6. Zgodność z obowiązującymi wieloletnimi ramami finansowymi

Wniosek/inicjatywa:

- może zostać w pełni sfinansowany(-a) przez przegrupowanie środków w ramach odpowiedniego działu wieloletnich ram finansowych (WRF)
- wymaga zastosowania nieprzydzielonego marginesu środków w ramach odpowiedniego działu WRF lub zastosowania specjalnych instrumentów zdefiniowanych w rozporządzeniu w sprawie WRF
- wymaga rewizji WRF

3.2.7. Udział osób trzecich w finansowaniu

Wniosek/inicjatywa:

- nie przewiduje współfinansowania ze strony osób trzecich
- przewiduje współfinansowanie ze strony osób trzecich zgodnie z poniższymi szacunkami:

środki w mln EUR (do trzech miejsc po przecinku)

	Rok 2028	Rok 2029	Rok 2030	Rok 2031	Rok 2032	Rok 2033	Rok 2034	Ogółem
Określić organ współfinansujący								
OGÓLEM środki objęte współfinansowaniem ³⁹	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.

³⁹ Dwustronne układy o stowarzyszeniu nie zostały jeszcze ustalone. Wkłady państw stowarzyszonych będą stanowić uzupełnienie kwot przedstawionych w niniejszej ocenie skutków finansowych regulacji.

3.3. Szacunkowy wpływ na dochody

- Wniosek/inicjatywa nie ma wpływu finansowego na dochody
- Wniosek/inicjatywa ma wpływ finansowy określony poniżej:
  - wpływ na zasoby własne
  - wpływ na dochody inne
  - Wskazać, czy dochody są przypisane do linii budżetowej po stronie wydatków

w mln EUR (do trzech miejsc po przecinku)

Linia budżetowa po stronie dochodów	Środki zapisane w budżecie na bieżący rok budżetowy	Wpływ wniosku/inicjatywy ⁴⁰			
		Rok 2028	Rok 2029	Rok 2030	Rok 2034
Artykuł ...					

Linia budżetowa po stronie dochodów	Wpływ wniosku/inicjatywy						
	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034
Pozycja	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.

W przypadku wpływu na dochody przeznaczone na określony cel należy wskazać linie budżetowe po stronie wydatków, które ten wpływ obejmie.

01.02XX Środki pochodzące z wkładu osób trzecich

Pozostałe uwagi (np. metoda/wzór użyte do obliczenia wpływu na dochody albo inne informacje).

Państwa trzecie mogą wnosić wkład na rzecz programu za pośrednictwem układów o stowarzyszeniu. Warunki dotyczące ustalania poziomu wkładu finansowego zostaną określone w układach o stowarzyszeniu z poszczególnymi państwami i muszą zapewniać automatyczną korektę wszelkiej znaczącej nierównowagi w stosunku do kwoty, jaką podmioty z siedzibą w państwie stowarzyszonym otrzymują z tytułu uczestnictwa w programie, z uwzględnieniem kosztów zarządzania programem.

⁴⁰ W przypadku tradycyjnych zasobów własnych (opłaty celne, opłaty wyrównawcze od cukru) należy wskazać kwoty netto, tzn. kwoty brutto po odliczeniu 20 % na poczet kosztów poboru.

4. **WYMIAR CYFROWY**

W ramach programu „Horyzont Europa” wykorzystuje się narzędzia instytucjonalne opisane w ocenie skutków finansowych i cyfrowych regulacji Europejskiego Funduszu Konkurencyjności, która stanowi punkt odniesienia dla wszystkich wymiarów cyfrowych.